

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**EVLİ BİREYLERDE AİLE HUZURU, ÖFKE TARZLARI VE
ERKEN DÖNEM UYUM BOZUCU ŞEMALAR ARASINDAKİ
İLİŞKİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ali Eren YILDIZ

Psikoloji Ana Bilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı

NİSAN, 2023

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**EVLİ BİREYLERDE AİLE HUZURU, ÖFKE TARZLARI VE
ERKEN DÖNEM UYUM BOZUCU ŞEMALAR ARASINDAKİ
İLİŞKİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ali Eren YILDIZ
(Y2012.480060)

Psikoloji Ana Bilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Kahraman GÜLER

NİSAN, 2023

ONAY FORMU

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Evli Bireylerde Aile Huzuru, Öfke Tarzları Ve Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar Arasındaki İlişki” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça ’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (06.05.2023)

Ali Eren YILDIZ

ÖNSÖZ

Günler boyunca ciddi bir emek ve özveri ile hazırladığım Klinik Psikoloji tezimi tamamlamanın heyecanı ve gururunu yaşıyorum. Bu bölümü, bendenize yardımlarını esirgememiş ve teşvik etmiş insanlara teşekkür etmek için bir fırsat olarak kullanacağım. Çalışmamda bana yol gösteren, destek ve emeklerini esirgemeyen, öğrencisi olmaktan her zaman gurur duyacağım tez danışmanım sayın Dr. Klinik Psikolog Kahraman Güler'e sonsuz teşekkür ederim. Yüksek lisans eğitimi konusunda beni cesaretlendiren, her zaman yanımda duran, meslekte etik kuralları öğreten, emeklerini her zaman üstümde hissettim değerli hocam Türk anayasa hukukçusu ve nöropsikolog Öget Öktem Tanör hocama sonsuz teşekkür ederim. Tüm eğitim hayatım ve lisans-yüksek lisans eğitimim boyunca bilgileri ile bana ışık tutan, yüreklendirici sözleri ile bana akademik yolda yürüme şevki kazandıran öğretmen babam İsmail Yıldız'a ve Annem Devrim Yıldız'a şükranlarımı sunarım. Meslekte izimden gelen ve mesleki değerlerine sahip çıkacak, eğitim hayatını başarı ile bitirecek kız kardeşim Ceren Yıldız'a teşekkür ederim. Yüksek lisans dönemi dışında da her zaman yanımda olan ve tavsiyelerini benimle paylaşan Melis Önderoğlu'na teşekkür ederim ve tez sürecinde kaybettiğim, üzerimde büyük emekleri olan dedem Nadir Ersan'a teşekkür ederim. Son olarak karşılaştığı tüm zorluklar karşısında pes etmeden devam eden, mücadeleci ve güçlü ruhuma ve “kendime” teşekkür ederim.

Nisan, 2023

Ali Eren YILDIZ

EVLİ BİREYLERDE AİLE HUZURU, ÖFKE TARZLARI VE ERKEN DÖNEM UYUM BOZUCU ŞEMALAR ARASINDAKİ İLİŞKİ

ÖZET

Hazırlamış olduğum bu çalışma evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkiyi incelemek ve elde edilen sonuçların paylaşılması amacıyla yapılmıştır. Aile içerisinde huzurun elde edilmesinde öfke tarzlarının etkisi ve erken uyum bozucu şemaların bu huzurun oluşmasına etkileri belirlenmeye çalışılmıştır.

Hazırlamış olduğumuz çalışmaya Türkiye genelindeki evli bireyler katılmıştır. 600 kişi ile yapılan bu çalışmada veri toplama aracı olarak anket yapılmıştır. Bu anket ile çalışmaya katılan evli bireylerin yaş, cinsiyet, eğitim düzeyleri, sosyoekonomik durumları, çiftlerin evlilik şekli, evlilik yaşı, eşlerin eğitim düzeyleri, çocukların sayısı, çocukların yaşı gibi bilgilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Bunun yanında asıl çalışmamızın konusu olan öfke durumunun ortaya çıkmasının temelinde yatan sebeplerin araştırılması için evli bireylerin çocukken şiddete maruz kalıp kalmadıkları, şiddet gören bireylerin gördükleri şiddetin çeşidi, evlilikte şiddete maruz kalan bireylerin maruz kaldıkları şiddetin türü gibi bilgilere ulaşılması hedeflenmektedir.

Araştırma 539 kadın ve 226 erkek olmak üzere 875 katılımcı ile yapılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak ise Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke ve Öfke Tarz Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeği kullanılmıştır. Katılımcılara ilişkin kişisel ve sosyo-demografik bilgiler araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan “Kişisel Bilgi Formu” aracılığıyla toplanarak bir araya getirilmiştir. Bu araştırma kapsamında elde edilen veriler, Sosyal Bilimler İstatistik Paket Programı (SPSS, Statistical Package for the Social Sciences) 15.0 ile çözümlenmiş ve sonuçlar sayısal verilerle ortaya konulmuştur. Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği Arasındaki İlişki incelendiğinde orta düzeyde pozitif korelasyona sahip olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Aile, Evlilik Uyumu, Öfke, Öfke Kontrol, Şiddet

THE RELATIONSHIP BETWEEN FAMILY PEACE, ANGRY STYLES AND EARLY ADDICTIVE SCHEMES IN MARRIED INDIVIDUALS

ABSTRACT

This study, which I have prepared, was conducted to examine the relationship between family peace, anger styles and early maladaptive schemas in married individuals and to share the results obtained. It has been tried to determine the effect of anger styles on the achievement of peace in the family and the effects of early maladaptive schemas on the formation of this peace.

Married individuals across Turkey participated in the study we prepared. In this study, which was conducted with 600 people, a questionnaire was used as a data collection tool. With this questionnaire, it was tried to reach information such as age, gender, education level, socioeconomic status, marriage type of couples, marriage age, education level of spouses, number of children, age of children. In addition, in order to investigate the underlying causes of the emergence of anger, which is the subject of our main study, it is aimed to reach information such as whether married individuals were exposed to violence as children, the type of violence experienced by the individuals subjected to violence, and the type of violence experienced by the individuals who were exposed to violence in marriage.

The research was conducted with 875 participants, 539 women and 226 men. In the research, Young Schema Scale, Trait Anger and Anger Style Scale, Family Peace Scale were used as data collection tools. Personal and socio-demographic information about the participants was collected and brought together through the "Personal Information Form" developed by the researcher. The data obtained within the scope of this research were analyzed with the Social Sciences Statistical Package Program (SPSS, Statistical Package for the Social Sciences) 15.0 and the results were presented with numerical data. When the

Relationship between the Young Schema Scale and the Trait Anger-Anger Styles Scale was examined, it was found that there was a moderate positive correlation.

Keywords: Marriage, Family, Marriage Adjustment, Anger, Anger Control, Violence

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	xi
I. GİRİŞ	1
A. Problem.....	1
B. Amaç ve Önem	4
C. Problem Cümleleri ve Alt Problemler	5
D. Sınırlılıklar.....	6
E. Sayıtlar.....	6
F. Tanımlar.....	6
II. LİTERATÜR TARAMASI	8
A. Evlilik ve Aile Kavramı.....	8
1. Evlilik Uyumu.....	11
2. Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler.....	12
B. Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların Özellikleri ve Gelişimi.....	13
C. Öfke	16
1. Öfke Yaklaşımları.....	18

a. James-Lang Yaklaşımı	18
b. Cannon-Bard Yaklaşımı	18
c. Psikanalitik Yaklaşım	19
d. Sosyal Öğrenme Yaklaşımı	19
e. Bilişsel Davranışçı Yaklaşımı	19
2. Öfkenin Nedenleri.....	20
a. Dış Uyarıcılar	20
b. İç Uyarıcılar.....	20
c. Kayıplar	21
d. Reddedilme	21
e. Tehditler ve Korkular	21
f. Engellenme	21
D. Şiddet.....	22
1. Şiddetin Nedenleri	22
a. Biyolojik Nedenler	23
b. Psiko-sosyal Nedenler	24
c. Şiddetin Diğer Nedenleri.....	25
III. YÖNTEM.....	27
A. Araştırma Yöntemi	27
B. Veri Toplama Araçları.....	27
1. Kişisel Bilgi Formu.....	28
2. Aile Huzuru Ölçeği	28
3. Young Şema Ölçeği-Kısa Form 3-YŞÖ-KF3 (Young Schema Inventory [YSQSF3])	28
4. Sürekli Öfke ve Öfke Tarz Ölçeği	30
C. Verilerin Analizi	30

IV. BULGULAR.....	31
V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	69
A. Tartışma.....	69
B. Sonuç.....	76
C. Öneriler.....	76
1. Bu Alanda Çalışan Uzmanlara Öneriler.....	77
2. Bu Alanda Araştırma Yapacak Uzmanlara Öneriler.....	77
VI. KAYNAKLAR.....	79
EKLER.....	88
ÖZGEÇMİŞ.....	100

KISALTMALAR LİSTESİ

- SL-ÖFKE** : Sürekli Öfke
- SPSS** : Statistical Package for the Social Sciences
- YŞÖ-KF3** : Young Şema Ölçeği-Kısa Form 3

ÇİZELGELER LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri	31
Çizelge 2. Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğine Ait Tanımlayıcı Değerler	32
Çizelge 3. Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği Arasındaki İlişki	33
Çizelge 4. Young Şema Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeği Arasındaki İlişki	36
Çizelge 5. Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeği Arasındaki İlişki	38
Çizelge 6. Cinsiyet Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması	39
Çizelge 7. Çalışma Durumu Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması	41
Çizelge 8. Çocuk Sahibi Olma Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması	42
Çizelge 9. . Dini İnanç Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması	44
Çizelge 10. Bilinen Bir Rahatsızlık Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması	46
Çizelge 11. Psikiyatrik Bir Rahatsızlık Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması	48

Çizelge 12. Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması	50
Çizelge 13. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması	54
Çizelge 14. Eş Eğitim Durumu Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması	62

I. GİRİŞ

A. Problem

Evliliğin tarihi M.Ö. 2000 yıllarına kadar dayanmaktadır. Bu zamandan günümüze ulaşan evlilik ve aile hala toplumun temelini oluşturan kavramlar olarak önemini korumaktadır. Aile, toplumun temel yapı taşıdır. Bu temel taş aynı zamanda toplumdaki bireylerin mutluluklarının ve mutsuzluklarının da sebebi olarak kabul edilmektedir. Mutlu aile mutlu bireylerin yetişmesini sağlamaktadır. Toplum için bu kadar önemli olan evlilik kurumu Medeni Kanun ile düzenlenmiştir. Yani evlilik eşler arasında yapılan bir medeni hukuk sözleşmesi olarak kabul edilebilir. Bir kadın ve bir erkeğin aralarında yaptıkları resmi nikah ile evlilik müessesesi kurulur. Bu nikahın yapılması ile birlikte eşlerin birbirine karşı hakları ve yükümlülükleri başlar. Evlilik çatısı altında dünyaya gelen çocukların bakımın yapılması ve çocukların yetiştirilmesi ebeveynlerin sorumluluğundadır. Kadın ve erkek birbirine ve çocuklarına karşı sorumluluklarını yerine getirdiğinde mutlu bir toplum oluşmaktadır. Bunun tersi durumda ise psikolojik olarak sıkıntılı bireylerden oluşan bir toplum meydana gelecektir. İşte evli bireylerdeki aile huzurunun toplumdaki bireylerin psikolojilerinin üzerinde doğrudan bir etkili olduğu ortaya çıkmaktadır.

Evliliğin işlevsel olarak biyolojik, sosyal ve psikolojik olmak üzere farklı boyutları bulunmaktadır. Biyolojik işlev olarak cinsel yaşamı düzenlenme ve neslin devamı, sosyal ve psikolojik işlev olarak dayanışma, geleceğe güvenle bakma, sevgi ihtiyacını karşılama örnek verilmektedir (Özgüven, 2000). Aile huzurunun bu kadar önemli olması bu alanda yapılan araştırmaların da artmasını sağlamıştır. Yapılan araştırmalarda eşler arasındaki uyumun toplumdaki uyumu sağladığı ve bu iki durumun birbiriyle paralel olarak değişkenlik gösterdiği görülmektedir.

Bu konuda oluşturulan literatürde evlilik ile ilgili bazı kavramlar ortaya çıkarılmıştır. Evlilik uyumu, mutluluğu, doyumu gibi kavramların çokça

kullanılmaya başlandığı görülmektedir. Bireylerin evliliklerinde psikolojik yardım taleplerinin en önemli nedeni yaşanan problemlerdir. Yaşanılan problemlerin bireyler üzerinde fiziksel ve psikolojik sağlıkları üzerinde yıkıcı etkileri olmaktadır. Bu nedenle literatürde evliliği konu eden çalışmalar evlilikte mutluluk, uyum, doyum gibi kavramlar üzerinde durmaktadır (akt; Demiray, 2006).

Evlilik her ne kadar toplumu olumlu veya olumsuz olarak etkilese de evlilik ilişkisi çiftler arasında öznel olarak yaşanmaktadır. Bu durum evlilik müessesesinde uyumun ön plana çıkmasını sağlamaktadır. Yapılan araştırmalarda işte bu uyumun artırılmasına yönelik çalışmalara yer verilmekte ve bu uyumu bozan sebepler incelenmektedir. Ayrıca evlilikte uyumu ve doyumunu sağlamada etkili olan durumlar incelenmektedir. Çocuk sahibi olma veya olamama, dünyaya gelen çocukların sayısı, kaybedilen çocuklar, çiftlerin kazançları, toplumdaki yerleri, kadının statüsü, ev içerisinde görev dağılımı, eşlerin eğitim düzeyleri gibi birçok sebep evliliğin sürdürülmesinde etkili olan faktörler olarak belirlenmiştir. Evliliğin sürdürülmesinde eşlerin birbiri ile iletişim tarzları, evliliğin oluşma türü, evli kalma süresi, eşlerin birbirine karşı davranışları ve eşlerin aile bireyleri ile iletişimleri, çatışmaları etkili olmaktadır. Bu durumlar aynı zamanda evlilikte uyumu da etkileyen sebepler ve faktörlerdir. Yapılan araştırmalarda, aile içerisindeki sıkıntıların ve çatışmaların aile bireylerinin sağlıkları üzerinde doğrudan etkili olduğu ortaya konulmuştur. Literatür incelenmesi yapıldığında evlilik uyumu ve evlilik mutluluğu kavramlarının eş anlamlı olarak kullanıldığı görülmüştür.

Evlilikte uyumun bozulmasında 3 durumun etkili olduğu yapılan araştırmalarda ortaya konulmaktadır. Larson (2002) tarafından yapılan araştırmada evlilikte üçgen modeli ve evlilikle ilgili uyumlar 3 başlık halinde ortaya konulmuştur. Bunlar bireysel özellikler, çift özellikleri ve çevresel etmenler olarak belirlenmiştir. Bireysel özellikler eşlerin kendilerine has özellikleri olarak nitelendirilebilir. Aşırı stresli olma ve kızgın olma durumu, saldırganlık, depresyon, utangaçlık gibi olumsuz özelliklerin yanında aşk, sorgusuz teslimiyet, özgüven, dışadönük karakter, esneklik gibi olumlu özellikler bireysel özelliklerdir. Çift özellikleri arasında; eşler arasında iletişim ve çatışma çözme becerileri, uzlaşma, güç paylaşımının sağlanması, yakınlık kurma gibi

olumlu özellikler yanında negatif ilişki tarzları da olumsuz durumlar olarak sıralanabilir. Bu üçgenin bir diğer ayağı ise çevresel etmenlerdir. Eşlerin yakın akrabaları, eşlerin anne babalarının ve arkadaşların etkisi, aileden bağımsız hale gelme, anne ve babanın evlilik yapması, ev dışında iş hayatında yaşanan stres, sağlık durumu, borçlanma gibi sebepler çevresel etmenler olarak sıralanabilir.

Evlilik üzerinde etkili olan bu üç etkenin yanında evliliklerin devam ettirilmesinde öfke faktörü üzerinde de çok fazla durulmaktadır. Öfke tarzlarının kişilerin birbirine karşı davranışlarını ve evlilik uyumunu etkilediği ortaya çıkarılmıştır. Bilimsel bir kavram olarak öfke kelimesine bakıldığında Ruh Bilim Terimleri Sözlüğünde bireyin bir başka nesne veya birey tarafından engellenme, tehdit ve incitilme karşısında gösterdiği saldırgan tepki olarak tanımlanmıştır. Öfke kişilerin yaşadığı bireysel bir tepki olmasının yanında evrensel bir duygu olarak da ifade edilebilir. Bu konuda yapılan araştırmalar sonunda birçok bilim adamı öfke kavramının tanımını yapmıştır. Yapılan araştırmalar öfkenin çok normal bir sağlıklı bir tekli olduğunu ortaya koyarken öfkenin kontrol edilememesi ve kontrolden çıkması halinde yıkıcı hale gelebileceği de belirtilmiştir. Öfkenin bu yıkıcı etkisi kişinin ilişkilerine ve toplumsal yaşantısına da yansımaktadır. Evli bireylerde kontrol edilemeyen öfke aynı evde yaşayan kişilerin ilişkilerini olumsuz şekilde etkilemektedir. Öfkenin ifade edilmesi de farklı şekillerde mümkün olmaktadır. Öfke, saldırganlık olarak dışa vurulan bir duygu olabilir. Bu durumda kişi öfkesini kontrol edemediği için karşısındaki nesnelere veya insanlara zarar vermeye başlar. Öfkenin bir diğer ifade çeşidi ise sözlü olarak veya dolaylı eylemlerle dışa vurulmasıdır. Bir diğer öfke ifade şekli ise kızgınlık ve öfkenin bastırılması ile oluşa agresifliktir. Wiseman ve arkadaşları (2006), öfkenin kişilerarası ilişkilerde pek çok duyguyu ortaya çıkartmakta önemli bir etken olduğunu ifade etmişlerdir. Öfkenin ifade edilme biçimi ise kişilerarasındaki ilişkinin niteliğini belirlemektedir. Öfke aynı zamanda kişinin benlik saygısı üzerinde önemli bir etken olarak benlik saygısını düşürmektedir. (Deffenbacher, 1992 ; akt: Şahin ve diğer., 2011).

Evli eşlerin aralarında yaşadıkları sorunları çözme konusunda beceri gösterememeleri sonucunda eşlerin birbirini sulayıcı bir yol seçtikleri ve bunu öfke olarak karşı tarafa yansıttıkları görülmektedir. Öfkeli bireylerin aynı ortamda bulunmaları evlilik doyumunda azalma yaşanmasına sebep olmaktadır.

Evliliğin uzun süre devam etmesinde eşler arasında iletişimin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi etkili olmaktadır.

Tüm bu değerlendirmelerden yola çıkarak evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesi ve elde edilen sonuçların sosyodemografik değişkenler açısından ne ifade ettiğinin belirlenmesi amacıyla bu tez çalışmasının yapılmasına karar verilmiştir. Bu çalışmanın aile müessesesinin sağlam temellere oturtulması ve toplumun huzurunun sağlanması için neler yapılması gerektiği ile ilgili ilerlemelere yardımcı olacağı düşünülmektedir.

B. Amaç ve Önem

Hazırlanan bu araştırmanın amacı; evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesi olarak ifade edilebilir. Bu amaç doğrultusunda ortaya konan problemlere ek olarak alt problemler belirlenmiş ve bunlarla ilgili çalışmalar sunulmuştur. Ayrıca bu araştırmanın yapılma amaçlarından biri de evli bireylerin aile içerisinde oluşturdukları huzurun topluma nasıl yansıtacağı, öfke tarzlarının kişilerin evliliklerinde erken dönem uyum bozucu şemalarla ilişkisinin incelenmesidir.

Yine hazırlanmış olduğum olan bu çalışmada amaç; anne babaların evlilik doyumlarının aile huzuruna etkisinin yanında öfkenin de evliliğin bozulmasındaki etkisini incelemektir. Öfke her konuda olduğu gibi evli bireylerin birbirine davranışlarında da olumsuz bir etkiye sahiptir. Bu sebeple öfke kontrolünü yapamayan kişilerin evliliklerinde huzura ulaşmaları çok da mümkün olamayacaktır. Bu çalışmada evli bireylerin öncelikle öfke kontrolü konusunda yardım almalarını sağlamak amaçlanmaktadır. Öfke kontrolü konusunda destek alan kişilerin aile ortamlarında huzurun hâkim olacağı düşünülmektedir. Huzurlu aile ortamlarının oluşturulması ve boşanmaların azalması böylece huzurlu bir toplum yapısına sahip olunması sağlanmaktadır.

Bu çalışmada evliliklerde huzurlu aile ortamının oluşmasını sağlayacak durumlar ile evliliklerin bitmesinde öfkenin yeri üzerinde durulmaktadır. Öfke kontrolü olmayan kişilerin sağlıklı iletişim kuramadıkları görülmektedir. Evli

bireyler ve bu evli bireylerin çocukları üzerinde yapılacak olan araştırmada anne babanın davranışlarının çocukları nasıl etkilediği ortaya konulmuştur.

Evli bireylerde aile huzuru öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesi çalışmasında amaçlanan aile içerisinde yetişen çocukların sağlıklı bireyler olarak yetişmesini sağlamaktır. Öfke kontrolü olmayan ebeveynlerin bu öfkelerini çocuklara ve birbirlerine yansıtmaları olumsuz örneklerin ortaya çıkmasına sebep olacaktır. Bu sebeple kendileri kontrol edebilen anne baba çocuklarına çok daha güzel davranışlar kazandırabilecektir.

C. Problem Cümleleri ve Alt Problemler

- Evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesinde puan ortalamaları bazı demografik değişkenlere (cinsiyet, çalışma durumu, gelir düzeyi, medeni durum, eğitim süresi, eşin eğitim süresi, çocuğun olup olmadığı, bilinen bir rahatsızlığın olup olmadığı, Psikiyatrik bir rahatsızlığınız olup olmadığı) göre farklılaşmakta mıdır?
- Evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesinde şemalar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasında bir ilişki var mıdır?
- Evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesinde uygulanan ölçeğin sonuçları sosyodemografik değişkenlere göre farklılaşmakta mıdır?
- Evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasında anlamlı bir ilişki bulunuyor mu?

D. Sınırlılıklar

Araştırma, 2020-2021 eğitim öğretim yılında İstanbul Aydın Üniversitesi, Gelişim Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi'nde öğrenim gören 372 öğrenci ile sınırlıdır.

Araştırma, Yaratıcı Kişilik Özellikleri Ölçeğinin ölçtüğü ile İdeal ve Gerçek Benlik Kavramları Ölçeğinin ölçtüğü özellikler ile sınırlıdır.

Araştırmaya 18 yaş üstü üniversite öğrencileri dahil edilecektir.

E. Sayıtlar

Araştırmada kullanılacak ölçeklerin çalışma konusuna uygun olarak seçildiği varsayılmıştır.

Hazırlanan bu çalışmaya katılan evli bireylerin ölçek ve kişisel bilgi formuna vermiş oldukları yanıtların onların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıttığı varsayılmaktadır.

Örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

F. Tanımlar

Evlilik: Toplumsal yapıdaki mevcut normlara göre örf veya medeni hukuk açısından hukuki bağlar kurarak aile kurumunun o toplulukta kabulünü sağlayan olgu olarak tanımlanmaktadır (DPT, 1989; akt: Canel, 2007).

Aile huzuru: Literatürde dinginlik olarak ifade edilen huzur, öncelikle kişisel (introspektif) anlamda ele alınmakta ve insanın kendi içinde rahatlık, sükunet, soğukkanlılık gibi içsel bir uyum ve denge durumu olarak tanımlanmaktadır. Bu duygularında aile içinde yaşanılma durumuna aile huzuru denmektedir (Nelsin 2014; Demirci, 2017; Demirci ve Ekşi, 2018).

Öfke: Genellikle hafif öfkeden kavgaya ve şiddete kadar değişen yoğun duyguları içeren ve doğrudan nesnelere yok etmeyi veya insanları yaralamayı amaçlayan saldırgan davranışları motive eden karmaşık bir dizi duygu ve tutum olarak tanımlanır (Özmen, 2004).

Öfke tarzları: Öfkenin gösterilme biçimidir. İçe, dışa ve kontrol olmak üzere üç boyutu bulunmaktadır (Özer, 1994).

Erken dönem uyum bozucu şema: Erken dönem uyum bozucu şemalar genellikle çocukluk ve ergenlik dönemindeki anı, duygu, bedensel ve bilşsel algılar ile oluşmaktadır. Erken dönem uyum bozucu şemalar yaşam boyunca sürmekte olup bireyin benlik algısını ve kişilerarası ilişkilerini etkilemektedir (Young ve ark., 2003).

II. LİTERATÜR TARAMASI

A. Evlilik ve Aile Kavramı

Evlilik kurumunun toplum için önemi üzerinde durulmasından önce evliliğin tarihçesini incelemek gerekmektedir. Bu kurumun çok eskiye dayanması günümüzde de sağlam bir şekilde yaşanması anlamına gelmektedir. Evlilik kavramına ilk olarak M.Ö.2000’li yıllarda Mısır’da rastlanmaktadır. Dört bin yıla yakın bir geçmişi olan bu kurumun toplumun temelini oluşturduğu da göz önünde bulundurulursa devletin, dini kurumların evlilik konusunda destek olması gerekmektedir. Böylece toplum düzeninin, geleneklerin, kültür birikimlerinin bozulmadan gelecek nesillere aktarılması da sağlanmış olacaktır. Medeni Kanun’da evlilik medeni hukuk sözleşmesi olarak tanımlanmaktadır. Evlilik yetişkin iki kişinin birbiri ile evlenme konusunda rızalarını bildirmeleri ile kurulmaktadır. Bu rıza beyanının ardından karşılıklı sözleşme anlamına gelen resmi nikah yapılarak kanunlar önünde bu iki kişi evli olarak kabul edilmektedir. Evlilik kişilere bazı yükümlülükler ve haklar vermektedir. Evlilikte kişiler kurdukları bu birliğin içerisinde aile huzurunu sağlamakla, dünyaya gelen çocukların bakımını, eğitimini gerçekleştirmekle yükümlü olurlar.

Evliliğin toplumsal işlevinin çok önemli olduğu yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur. Toplumsal işlevi sebebiyle evlilik kurumuna tüm toplumlarda rastlanmaktadır. Evliliğin psikolojik, sosyolojik işlevlerinin yanında cinsel yaşamın düzenlenmesi ve neslin devam etmesi gibi bir işlevi de bulunmaktadır. Bunun yanında kişilerin kendini bir yere ve bir gruba ait hissetmesi, güvende olma, dayanışma, sevgi ve saygı ihtiyacını karşılama, geleceğe güvenle bakabilme gibi birçok işlev evliliğin sayılabilecek işlevleri arasında yer almaktadır. Evlilik tüm toplumlarda doğurganlık ile birlikte ele alınmaktadır. Evlenme doğurganlık için bir ön koşulu olmamasına rağmen hemen hemen tüm toplumlarda doğurganlık evlilik dahilinde gerçekleşmektedir (Tezcan ve Çoşkun 2004)

Evlilikle oluşan aile kavramı ile ilgili olarak da birçok tanım ve değerlendirme yapılmaktadır. Gladding (2012) aile ilgili olarak güzel bir tanım yapmıştır. Aile; birimi oluşturan bireyler arasında biyolojik ve psikolojik bağların, duygusal, tarihsel ve ekonomik birlikteliklerin bulunduğu ve kendilerinin aynı evin üyeleri hisseden bireylerin oluşturdukları birliktir. Yapılan değerlendirmelerde bir sistem olarak ortaya konan aile kavramının temelinde kadın ve erkek yani karı ve koca sistemin temelini oluşturduğu görülmektedir. Sağlıklı bir aile yapısında ise aralarında iyi ilişkiler bulunan, ortak bir gelecek hedefi olan, çocuklarının bakımını üstlenerek onların güvende olmaları konusunda çabalayan bireylerin bulunduğu belirtilmektedir. Evlilik, diğer aile üyelerine karşı sorumluluk hisseden, sosyal ve psikolojik açıdan birbirini destekleyen, isteyerek ortak zaman geçiren, açık bir iletişim kuran bireylerin oluşturduğu sistemdir (Erdoğan, 2007). Evlilik kurumunun resmiyete büründürülmesi her iki tarafın haklarını korumaktadır. Devletin evlilik kurumu üzerinde kontrol ve yetki iddiası bulunmaktadır. Evliliğin algılanışı ile ilgili Türkiye’de yapılan bir araştırmada aile kurmada %35,55 oranında neslin devamını sağlama amacıyla, %32,33 oranında sevgi ve şefkat ihtiyacını karşılama amacıyla, %26,77 oranında düzenli bir yaşam amacı ve %18,07 oranında ise toplum hayatına katılma amacıyla evlilik yapıldığı ortaya konulmuştur.

Evlenerek aile kuran kişilerin bu kararlarını verdikten sonra evlilik kurumu içerisinde kendilerini çok daha iyi bir yerde gördükleri ifade edilmektedir. Yani eşlerin birbiri için fedakarlıkta bulunması, yan yana ilerleme düşüncesi eşlerin birçok konuda doygunluğa ulaşmaları anlamına gelmektedir ve bu bireylerin kendilerini çok daha iyi hissetmelerini sağlayacaktır. Bradbury ve Karney (2004) bireylerin birbirlerinin varlığıyla huzur ve mutluluk bulmalarının evlenme sebebi olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum evli bireyler ve içinde buldukları psikolojinin çok daha detaylı incelenmesini sağlamıştır. Evliliğin bireysel ve toplumsal manada ne kadar önemli olduğunun belirlenmesinin ardından evlilik uyumu üzerine çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Sağlam temellere oturtulmuş bir evliliğin uzun sürdüğü göz önünde bulundurularak uyum çalışmaları daha da derinlemesine olacak şekilde artmıştır. Yapılan araştırmalarda evliliğin üç temel motivasyonunun bulunduğu belirtilmiştir. Bunlar biyolojik motivasyon, psikolojik motivasyon, sosyal motivasyondur. Biyolojik motivasyon, bireylerin

ilişki kurması, bundan haz alması ve yeni nesillerin oluşmasıdır. Psikolojik motivasyon ise karşı cins tarafından beğenilme, sevme, sevilme, çocuklarla birlikteliğin devam etmesinden kaynaklı oluşan güvendir. Sosyal motivasyonda toplumun kabul ettiği değerlere uyduğu için kişinin toplumda kazandığı saygınlık ve güven duygusu, kurallara uyarak yaşandığı için ortaya çıkan rahatlıktır.

Kişilerin evliliklerindeki mutluluğun ve huzurun geçmiş yaşantılara ve aile yapılarına göre değiştiği söylenebilir. Evlilik hazırlığı yapan çiftlerin evlilik önceki aile yapıları evliliğin şekillenmesinde oldukça önemli bir etken olarak kabul edilmektedir. Kişiler daha önce gördükleri ilişkilerden, göreneklerden etkilenerek bu ilişkileri ve görenekleri kendi evliliklerinde taşımaktadır. Bireyin evlilikten beklentileri ve yüklediği anlamlar ve bireylerin birbirlerini tanımlama biçimleri evliliğin kendisi kadar önemlidir ve evliliğin uyum ve kalitesini belirlemektedir (Tarhan, 2006).

Türk kültüründe aile kavramı çok önemsenmektedir. Bunun yanında yapılan araştırmalar Türk aile yapısında bulunan sorun alanlarını belirlemiştir. Bu sorun alanlar şu şekilde sıralanabilir:

- Aile içi iletişimden yani anne, baba ve çocuk arasındaki iletişim sorunlarından kaynaklanan sorunlar,
- Aile yapısının istenilen özelliklere sahip olmamasından kaynaklanan sorunlar,
- Aile bireylerinin iletişim sorunu yaşamaları ve sorun çözme kabiliyetini kaybetmeleri,
- Aile kurumunun kurulması ile birlikte olması istenen ahlak ve değerlerin aşınmasından kaynaklanan sorunlar,
- Aile bireylerinde ve sosyal hayatta şiddet, suç, kötü alışkanlıkların artması,
- Aile içerisinde özürlü bireyin bulunması ile ortaya çıkan sorunlar,
- Ekonomik sıkıntıların yaşanmasından kaynaklanan sorunlar,
- Eşlerin boşanması veya kadının terk edilmesi nedeniyle kadın ve çocukların yaşadığı sorunlar

Aile içerisinde belirlenmiş olan bu sorunların çözülmesi ile aile huzuru ortaya çıkacaktır. Mutlu bireylerin bir arada yaşadığı bir aile toplumun güçlü bir yapıya sahip olmasını sağlayacaktır. İşte bunu oluşturmak için aile kavramı ve aileyi oluşturan bireylerin çok detaylı şekilde incelenmesi ve oluşabilecek sıkıntıların önceden belirlenmesi ve olumsuzluklara müdahale edilmesi gerekmektedir.

1. Evlilik Uyumu

Evlilik uyumu, eşlerin birbirlerinden ve evliliklerinden duydukları memnuniyet ve mutluluk durumu olarak tanımlanabilir. Bu kavramdan yola çıkılarak evlilik ortak düşünceye sahip olma, kabul etme ve karşılıklı destek arasındaki ilişkinin toplumsal onayla sözleşme yapılması olarak kabul edilmektedir (Özügürlü, 1990). Evlilik kurumu ve evlilik uyumu üzerine çok sayıda çalışma yapılmıştır. Yapılan bu araştırmalarda farklı değişkenlere göre evlilik ilişkisi açıklanmaya çalışılmıştır. Evlilik bütün kültürlerde bazı değişikliklerle birlikte bulunmaktadır. Aile kurumu öncelikle iki kişinin evlilik kararı alıp bunu akit haline getirmeleri ile kurumaktadır. Bu kurumun toplumdaki kültürel, ahlaki ve sosyal yaşamın sürekliliğini sağlamaktadır. İki farklı kişinin ve kişiliğin evlilik ile bir araya gelmesi bu kişilerin uyumu gerçekleşmektedir. Kişili ve evlilik doyumu/uyumu kendilerine has karakterlere sahip iki farklı bireyin uyum içerisinde ortak bir yaşam sürdürebilmeleri veya birbirlerini nasıl etkiledikleri ve değiştirdikleri konularını içermektedir (Kansız ve Arkar, 2011).

Evlilik uyumu ve evlilik doyumu yapılan araştırmalarda birçok değişkenle birlikte ele alınmaktadır. Evlilikte uyumun bulunması ile birlikte eşlerin evlilikte doyuma ulaştıkları ve mutlu oldukları ortaya konulmuştur. Yapılan çalışmalarda eşlerin yaşadıkları tüm sıkıntılara ve ekonomik zorluklara rağmen psikolojilerini çok iyi koruduklarını ortaya koymuştur. Evlilik uyumu; çiftlerin gündelik yaşantıdaki değişimlere gösterdikleri uyum ve birbirlerine uygun olarak değişme olarak tanımlanmaktadır (Spanier (1976).

Kişiler evlendiklerinde artık bekar rollerinden sıyrılarak evli çift rolüne geçiş yapmaktadır. Bu yeni rolde kişiler eş ve ebeveyn olmaktadır. Evlilikte eşlerin ilk görevleri birbirlerini mutlu etmek ve cinsel yönden doyurucu olmaktır. Evliliğin bu ilk döneminden sonra diğer görevler paylaşılmaya başlar. Bu

görevler ev sorumluluğunu paylaşmak ve hayat adına ortak kararlar alabilmek ve sorunları çözmek için çözüm yolları ortaya koyabilmektir. İşte bu dönemlerde beklentilerin karşılanmaması kişilerde hayal kırıklığı yaratmakta ve bu olumsuzluklar kişilerin boşanmasına kadar gitmektedir. Çiftlerin sağlıklı iletişim ve problem çözme becerisi geliştirerek evlilikten beklentilerine dair farkındalık oluşturmaları evliliği sürdürme ve ilişkini devamlılığını sağlamak için önemlidir (Hamamcı ve diğer., 2011).

Eşlerin evlilik uyumuna katkıda bulunmak için yaptıkları o ailenin yaşam kalitesinin artmasını sağlamaktadır. Ebeveynlerin kendi yaşadıkları olumsuzlukları aile bireylerine yansıtması eşlerde ve çocuklarla çeşitli travmaların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Eşlerin yaşadıkları sıkıntıları konuşarak ve ortak karar alarak çözmeye çalışmaları aile içinde uyumu ve mutluluğu beraberinde getirmektedir.

2. Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler

Evlilik uyumunu olumlu ve olumsuz şekilde etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Son yıllarda evlilik ve evlilik uyumu ile ilgili psikologlar, psikiyatrlarla birlikte farklı alanlarda birçok araştırmacının çalışma yaptığı görülmektedir. Çiftlerin fikir birliği, problemleri ifade etme biçimleri, evli olmaktan duyulan hoşnutluk veya pişmanlık, evlilikte ayrılığın veya boşanmanın düşünülmesi, bireylerin evlilik doyumları, problem çözümünde kullanılan yöntemler evlilik uyumunu etkileyen faktörlerdendir (Çakır, 2008).

Evlilik uyumu sadece bireyleri etkileyen bir durum değildir. Toplumların devamlılığının sağlanmasında ve toplumun bazı değerlerinin korunması konusunda evliliğin çok önemli bir yeri vardır. Evli çiftlerin arasında uyumu etkileyen farklı değişkenler bulunmaktadır. Bu değişkenler 5 başlıkta toplanabilir (Johnson ve ark., 1986). Bu faktörler şu şekilde sıralanabilir:

- Eşlerin evliliklerindeki doyum hissi mutluluk faktörü,
- Eşlerin gün içerisinde birlikte neler yaptıkları ve ne kadar vakit geçirdikleri etkileşim faktörü,
- Eşlerin bu ilişkideki sözel ve fiziksel olarak çatışmalarının sıklığını ve yoğunluğunu gösteren anlaşmazlık faktörü,

- Eşlerin kişisel özellikleri veya davranışsal özelliklerinden kaynaklanan problemler faktörü,
- Evliliğin problemlili olduğunu ve boşanma olasılığının bulunduğunu düşünülmesi. Bu konuda eş ya da arkadaşlarla konuşmayı içeren boşanma eğilimi faktörüdür.

Larson (2002) evlilik ile ilgili yapmış olduğu araştırmada evliliği etkileyen faktörler üzerinde durmuştur. Larson bu faktörleri içeren çalışmasına “Evlilikte Üçgen Modeli” adını vermiştir. Bu modeller 3 başlıkta olmak üzere sorunlar ve olumlu özellikler olarak incelenebilir:

Bireysel Özellikler: Sorunlar; öncelikle stresle başa çıkma güçlüğü, aşırı kızgınlık ve saldırganlık, aşırı tepkisellik, işlevsel olmayan düşünceler, aşırı utangaçlık, tedavi edilmemiş depresyon, kronik irritabilite olarak sıralanabilir. Bireysel özelliklerin olumlu özellikler kısmında ise dışadönüklük, esneklik aşk, özgüven, iddialılık, teslimiyet gibi özellikler bulunmaktadır.

Çift Özellikleri: Bu alanda sorunlar; negatif ilişki tarzları olarak belirtilmiştir. Olumlu özellikler ise yakınlık, uzlaşma, iletişim ve çatışma çözme becerileri, güç paylaşımı veya kontrolü sağlama sayılabilir.

Çevresel Etmenler: Bu alandaki sorunlar ebeveyn olmanın stresi, aileden bağımsızlaşabilme, anne babanın evliliği, iş stresi, dışarı anne babanın ve arkadaşların desteği, uğraşlarının gerilimi, borçlanma, sağlık gibi sorunlar sayılabilir.

B. Erken Dönem Uyum Bozucu Şemaların Özellikleri ve Gelişimi

Şema terimini Piaget (1955) ve birçok kuramcı kullanmıştır. Beck (1964), ise şema terimini bilişsel organizasyonun anlam inşa edici yapıları olarak tanımlamaktadır. Şema denildiğinde bir kez oluşan ve bu oluşumdan sonra gelen bilgileri seçip düzenleyen ve belli bir öncelik sırasına koyan yönetici akla gelmektedir. Bu süreçte öncelik sıralaması yapıldığı için şemalarla ilgili bilgiler ön sıraya gelmektedir. Epstein ve ark. (1988) da şemalarla ilgili fikirlerini ortaya koymaktadır. Bu düşüncelerinde şemanın kişinin dünyasının nasıl işlediğini ve kişinin bu dünyadaki yerinin ne olduğu ile ilgili oluşan ve belli oranda kalıcı olduğu kabul edilen varsayımlardır.

Şemalar kişiyi her zaman doğru noktaya götürmez. Şema kişide bilişsel istikrar ve öngörü sağlayan yapılar olarak bilinmektedir. Fakat bazen şemalar insan zihninde eksik ve yanlış bilgilerin işlenmesine yol açabilir.

Erken dönem uyumsuz şemalarla ilgili en geniş kapsamlı tanımı Young, Kolosko ve Weishaar (2003) ortaya koymuştur. Bu tanım şu şekilde sıralanabilir:

- Genel, yaygın temalar ya da örüntülerdir.
- Anılar, duygular, bilişler ve fiziksel deneyimlerle oluşurlar
- Bireyin kendisi ve ötekiyle olan ilişkisiyle ilgilidir
- Çocukluk veya gençlik dönemi deneyimlerinde oluşurlar
- Yaşam boyu gelişirler
- Bireyin işlevselliğine zarar verirler

Bu tanımdan yola çıkarak şu ifade edilebilir: İnsan gelişiminin erken dönemlerde başlayıp yaşam boyu belli aralıklarla tekrar eden bilişsel ve yıkıcı duygusal kalıplardır. Bireyin yaşamının erken dönemlerinde öğrendiği katı inançlardır. Bu katı inançlar ne kadar yaralayıcı ve iç acıtıcı olsa da kişiler bu şemalara tutunmayı tercih ederler. Bu erken dönem şemaları kişinin bildiği ve tanıdığı inançlar olduğu için bireyler bu inançları tercih ederler. Bu dönemin ilerleyen yaşlarda cinsiyete göre kişileri etkileme oranının da farklı olduğu ortaya konulmuştur. Bu konuda yapılan araştırmalar bunu ortaya koymaktadır. Kadınların cinsiyetlerinden dolayı daha fazla sorumluluk sahibi oldukları düşünülmektedir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde, toplumsal cinsiyet rolleri, insanların erkekler ve kadınlar için sosyal olarak kabul edilebilir davranışların ne olduğu hakkındaki inançlarına dayanır. Cinsiyetçilik kavramının daha çok beden üzerinden ifade edilmesi ve kadınları baskı altında tutması, onları daha çok beden imajına karşı stratejiler kullanmaya itmektir. Bu durum kadının vücuduna olumsuz bakmasına neden olabilmekte ve bu bağlamda farklı telafi yollarına başvurmalarına sebebiyet verebilmektedir. Ayrıca kadınların aşağılık, kusurluluk, duygusal yoksunluk ve duyguları bastırma kalıplarına sahip olduğunu ve daha fazla kaçınma davranışı gösterdiğini düşünmekteyiz. Bu açıdan bakıldığında, çalışma örneklemindeki kadınlardan daha fazla kaçınma davranışı ve daha az telafi edici kullanımı beklemekteyiz. Kadınların beklentileri daha fazladır ve daha

özgecildirler. Böyle bir durumun kadınların daha özverili ve onaylanmayı bekleyen bir tavır sergilemesine neden olduğu söylenebilir. Bazı yerlerde hangi cinsiyetin hangi meslekler için daha uygun olduğuna dair işaretlerin olması bu duruma bir örnektir. Bu çeşitlilik aynı zamanda cinsiyet kavramının bir kültürden diğerine değişebileceğine dair somut bilgiler sağlar. Kadına mahsus bir mesleğimiz var, ev hanımlığı, tamamen fedakârlık. Fakat değişen ve değişen şartlarla birlikte kadınlar ülkemizin iş hayatında daha fazla yer almaya çalışmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, çalışan ve çalışmayan kadınlardaki bu rollerin, erken dönem uyumsuz şemalar, şema baş etme biçimleri ve beden imajı ile başa çıkmak için çalışan kadınların lehine olduğunu tahmin etmek mümkündür (Güler, 2020).

Çalışmalar, erken uyumsuz şemaların psikolojik sıkıntıya neden olduğunu göstermiştir. Erken dönem uyumsuz şemalar, psikolojik sorunları olan kişilerde, sorunsuz kişilere göre daha yaygın görünmektedir (Muris, 2006)

İnsanın yaşamının bir bütün olarak ele alınması ile birlikte bireyin yaşadığı hayat ve olaylara karşı tepkileri tam anlamı ile anlaşılabilir. Bu konuda çok geniş araştırma yapan Young ve ark. (2009), bu şemaların çocukluk döneminde karşılanmayan 5 temel gereksinimden kaynaklandığını ortaya koymuşlardır. Bu beş evrensel duygusal gereksinim şu şekilde sıralanmıştır:

- Başkalarına güvenli bağlanma (güvenlik, istikrar, bakım ve benimseme)
- Özerklik, yetenek, olumlu kimlik algısı
- İhtiyaç ve duyguları ifade özgürlüğü
- Kendiliğindenlik ve rol yapma
- Akılcı sınırlar ve özdenetim

Bu ihtiyaçların karşılanma düzeyini çocuğun mizacının yaşadığı çevre ile etkileşimi ortaya koymaktadır. Bunun en güzel örneği aynı çevrede yaşayan çocukların farklı mizaçlara sahip olmaları sebebiyle farklı olaylar yaşamalarıdır. Erken dönem uyumsuz şemaların oluşmasında çocuğu ailesi, arkadaş çevresi, okulda yaşadıkları en önemli etkenlerdir. Bütün bunlar deneyimler olarak adlandırılabilir. Bu deneyimlere bağlı olarak şemaların düzeyi de değişmektedir.

Rafaeli ve ark. (2012), dört çeşit erken yaşam deneyiminin şemaların kazanılmasına neden olduğunu öne sürmektedir. Bu deneyimler şu şekilde açıklanmaktadır:

1. İyi olandan az alma: bu deneyimde ihtiyaçların karşılanması durumu zedeleyici bir şekilde engellenmektedir.

2. İyi olandan fazla alma: İhtiyaçların olması gerekenden çok fazla şekilde aşırı, ölçüsüz şekilde karşılanması durumudur.

3. Çocuğun önemli ötekileri seçici olarak içselleştirmesi ve özdeşim kurması.

4. İstismar/Travma: Bu ilk deneyimde, çocuk istikrar, anlayış ve sevgi gibi birçok duygulardan yoksun bırakılmaktadır. Bu yoksunluk çocuğun zihninde kalıcı bir etki bırakmaktadır. Bu deneyimlerden en kalıcı ve yıkıcı olanlarından biri de travmadır. Travma, çocuğun en temel ihtiyacı olan güvenlik ihtiyacının karşılanmamasına neden olmaktadır. Bunun sonucunda ise tehlike, acı ve tehdidin varlığını yansıtan şemalar ortaya çıkmaktadır.

C. Öfke

Son yıllarda insanlarda kendini ifade etme ve kendini savunma konusunda şiddete başvurma oranının hızla arttığı gözlemlenmiştir. Şiddet eğiliminin bu kadar artmasında internetin ve yayın organlarının etkisinin olduğu düşünülmektedir. Kişinin öfkesini ifade ederken bu kadar saldırgan davranması göz önünde bulundurulduğunda öfke duygusu ve bu duygunun sebeplerinin çok detaylı bir şekilde araştırılması söz konusu olmaktadır. Öfke kelimesinin tanımının yapılması ve bilimsel olarak bu duyguya bakış açılarının öncelikli olarak incelenmesi uygun olacaktır. Psikoloji sözlüğünde, öfke terimi; engelleme, saldırı, tehdit gibi durumlarda sebep olan durum, nesne veya bireye yönelik saldırgan davranışa sebebiyet veren negatif duygu olarak tanımlanmaktadır (Budak, 2000). Bu tanımdan yola çıkarak öfkenin olumsuz durumlar karşısında ortaya çıkan bir negatif duygu olduğunu söylemek mümkündür.

Öfkenin normal şekilde ifade edilmesi olağan bir durum olarak kabul edilse de aşırıya kaçılmasında davranış bozukluklarının ortaya çıktığı belirtilmektedir. Öfke kontrol edilmediğinde bilinç bulanıklığına ve davranışların kontrol

edilememesine kadar gidebilir. Öfke duygusu insanın yapısında diğer duygular gibi genetik olarak bulunmaktadır. Bu duygunun bulunması tabii bir durum iken bu duygunun nasıl yaşlanacağı öğrenilmesi gereken bir durumdur. İnsan diğer duygularda olduğu gibi öfke duygusunda da nasıl davranacağını yaşadıkça öğrenmekte ve kendini oluşturan durumlara göre kontrol edebilmektedir. Kişinin öfke duygusuna eşlik eden ve bu duygu ile birlikte ortaya çıkan tepkiler sinir sisteminin ortaya çıkardığı stres tepkileridir. Bu stres tepkisi içsel ve dışsal arzular, baskılar ve davranışlar sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu tepkiler normal olduğunda kişinin kendisini biyolojik ve psikolojik olarak emniyete almasını ve güvenli bir yaşam sürmesini sağlamaktadır.

Öfkenin dışarıya yansımada kişi bazen kendine zarar verebilecek durumlara maruz kalabilir. Bu konuda yapılan araştırmalar bedenle ilgili işlemlerin sebepleri arasında bu psikolojik durumların bulunduğunu ortaya koymaktadır. Fiziksel acı, aracılık edilemeyen psikolojik bir acıya alternatif olarak kullanılmaktadır. Bu hipotezler ışığında boderline hastalarının dövme yaptırmaya olan eğilimi bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Bedenle oynanan bu oyun benliğin bedenle olan ilişkisi üzerinden mevcut sıkıntının çözümü sağlama çabasıdır (Faraji, 2020).

Öfke insan biyolojisinde olan bir duygu olmasına rağmen bu duygu ile ilgili çok derin araştırmalar yapılmıştır. Bu olgunun bu kadar çok araştırmaya konu olmasının sebepleri olduğu düşünülmektedir. Deffenbacher'e (1999) göre, nefret olgusuna bakmayı gerekli kılan gelişme, dünya çapında işçi hareketlerinin, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki insan hakları hareketinin ve kadın eşitliği mücadelesinin doğuşu ile hız kazanmıştır. Bu gelişme ile özellikle toplumlarda hızla gelişen toplumsal hareketlilik nedeniyle öfke duygusunu daha net anlamak gerekli görülmüştür.

Öfke ile ilgili yapılan araştırmalar sonunda genel bir sonuca ulaşılmıştır. Eski araştırmaların ışığında yapılan araştırmalarda ulaşılan sonuçta, öfkenin hayatta kalmak için başvurulması gereken bir kaçma davranışı olmadığı bunun tersine kişinin mücadele etmesi gereken durumlarda harekete geçiren bir mekanizma olması gerektiği ortaya konulmuştur.

1. Öfke Yaklaşımları

Günlük yaşamda herkesin az ya da çok kullandığı bir duygu olan öfkenin bilimsel olarak incelenmesinde çok farklı alanlardan bilim adamlarının çalışmalar yaptığı görülmektedir. Bir duygu olan öfke ile ilgili olarak psikoloji alanında çok sayıda önemli çalışma ortaya konulmuştur. Bu alanda yapılan çalışmalarda çeşitli yaklaşımlar öfke duygusunun sınırlarını ve sebeplerini çok daha net bir şekilde ortaya koymak üzere kullanılmıştır. Bu yaklaşımlardan bazıları şu şekilde sıralanabilir:

a. James-Lang Yaklaşımı

Bireydeki duygularla ilgili olarak ilk ve en kapsamlı açıklamayı yapan yaklaşım olarak James-Lang yaklaşımı kabul edilmektedir. Bu yaklaşıma göre kişideki duygular ve tepkiler çevredeki uyarıcılara göre ortaya çıkmaktadır. Yani bedensel tepkilerin ortaya çıkması çevredeki uyarıcılar sebebiyledir.

Deffenbacher'e (1999) göre, birey çevredeki değişiklikleri fark ettiğinde duygular ortaya çıkar. Örneğin kişinin çevresinde korku ya da öfke yaratan bir durum, fiziksel olarak tepki vermesine neden olur. Böyle bir durumda kişinin vücut tepkileri, kalp atış hızında artış, göz bebeklerinde genişleme, terlemede ve nefes almada artış olarak görülebilir. Kişinin bu tepkileri fark etmesi korku ya da öfke duygularını açığa çıkarır. Ancak fizyolojik tepkiler de duygulara göre değişir. Bu açıklama, davranışın duygudan önce geldiğini ve duygu gelişimini etkilediğini vurgular. Diğer bir deyişle duygular, bireysel davranışların bir sonucu olarak ortaya çıkar ve yaşanır (Deffenbacher, 1999).

b. Cannon-Bard Yaklaşımı

Duygular ve fiziksel tepkilerin aynı anda ortaya çıktığı bilinmektedir. Uyarıcılar algılandıktan sonra duygular ve fiziksel tepkiler birlikte ortaya çıkar. Bu ikisi arasında ortaya çıkış zamanlamasında bir öncelik veya sıralama yoktur. Yani duygunun ve davranışın ortaya çıkması aynı anda olmaktadır. Bu konuda yapılan çalışmalara bakıldığında aynı ifadelere rastlayabiliriz. Arslan'a (1998) göre uyarının algılanmasından sonraki aşamalarda duygular ve fiziksel tepkiler eş zamanlı olarak gerçekleşir. Örneğin, bir uyarın algılandıktan sonra, duyguyla eş zamanlı olarak duyguya tepki de oluşur. Duygular ile bir uyarıcının

algılanmasından sonra ortaya çıkan davranış arasında bir önem sırası yoktur, çünkü her ikisi de aynı anda gerçekleşir (Arslan, 1998).

c. Psikanalitik Yaklaşım

Bu yaklaşım öfke duygusunu saldırganlığın bir aşaması ve boyutu olarak incelemektedir. Bu yaklaşımın temeli Freud'un düşüncelerine dayanmaktadır. Freud, saldırganlık enerjisini insanın sürekli bir şekilde ürettiğini ve biriktirdiğini ifade etmektedir. Freud, yıkıcı özelliği olan bu saldırganlık enerjisinin sürekli olarak üretilmesi ve biriktirilmesi sebebiyle denetlenmesinin çok güç bir durum olduğu düşüncesindedir. Psikanalitik yaklaşıma göre insan davranışı iki temel içgüdüyle ifade edilir. Bu iki temel içgüdü, biri yaşam içgüdüsü, diğeri ise ölüm içgüdüsü olarak ifade edilen Eros ve Thanatos'tur (Fromm, 1985). Bu yaklaşım ile ilgili ortaya konan bir diğerk düşünce ise organizmanın bir ihtiyacının oluşması durumunda gerilimin ortaya çıktığı düşüncesidir. Organizma bu ihtiyacın ortadan kalkması ve gerilim öncesi duruma dönmek için harekete geçer. Bu hareket daha önce biriktirilen enerjinin boşaltılması şeklinde ortaya çıkar. İşte psikanalitik yaklaşıma göre öfke, biriken enerjinin atılması için seçilen yol olarak ifade edilmektedir.

d. Sosyal Öğrenme Yaklaşımı

İnsan davranışlarının nasıl ortaya çıktığı ile ilgili birçok düşünce ortaya konulmuştur. Bunlardan biri de kişilerin çevresinde gözlemlemiş olduğu davranışları taklit etmesi ile davranışların kazanıldığı düşüncesidir. Öğrenilmiş öfke ve saldırganlığın ifade edilmesinde kişisel ve çevresel faktörler etkili olmakla birlikte, algılanan öfke ile ilgili davranışın veya öğrenilmiş davranışın ortaya çıkmasında bireyin benlik algısı, karşılaştığı durum ve diğerk çevresel faktörler önemlidir (Yıldırım, 1998).

e. Bilişsel Davranışçı Yaklaşımı

Kişinin karşılaştığı farklı durumlar farklı heyecanların ortaya çıkmasını ve bu heyecanlar da kişilerin duygularını farklı şekillerde ortaya koymalarına sebep olmaktadır. İnsanların karşılaştığı durumlara nasıl tepki vereceği, o durumları algılayış ve karşılaşılan durumlara yüklediği anlam ile belirlenmektedir. Yaşanan duygusal durumlar hemen sinir sisteminin uyarılmasını sağlamaktadır. Bu

duygusal durumlara karşı nasıl tepki verileceği ise kişinin o an içinde bulunduğu koşullara yani çevreye bağlıdır.

Bilişsel-davranışçı modelde genel olarak; düşünceler (veya bilgi) duyguları belirler ve duygular davranışı belirler. Çevresel uyaranların tüm uyumlu ve uyumsuz davranış kalıplarının ve ruh sağlığı bozukluklarının gelişimindeki rolü inkar edilmemekle birlikte, bu çevresel uyaranların nasıl algılandığı ve yorumlandığı, yani bilişsel süreçlerin rolü üzerinde durulmaktadır. Bu bilişsel süreçler düşünceler, beklentiler, yüklemeler veya kendi kendine konuşma olabilir (Kendall, Krain ve Heinn, 2000; aktaran Sütçü, 2006).

2. Öfkenin Nedenleri

Öfke duygusunun ortaya çıkışı ile ilgili pek çok düşünce bulunmaktadır. Öfkenin sebeplerinden bazıları şu şekilde sıralanabilir:

a. Dış Uyarıcılar

Kişinin ulaşmak istediği hedefine ulaşmasını engelleyen dış uyarıcılarla karşılaşmak öfke olarak ortaya çıkabilir. Dış uyarıcılar sadece olaylar ve olgular olarak değil nesnelere olarak da kabul edilmektedir. Dış uyarıcıların ne kadar etkili olduğu travma sonrası stres yaşayan kişilerde çok daha açık ve net bir şekilde görülmektedir. Kişide travmatik yaşantıya yol açan dış etkenlere benzer etkenlerle karşılaşmak da kişi de öfke duygusunu ortaya çıkarmaktadır.

Dış etkenlerin öfke üzerindeki etkisi, bu dış etkenlerin kişide oluşturduğu imajlar, geçmişte yaşanan olayların ve çağrışımların etkisi ile daha önce kocasına olan inancını yitirmiş bir kadının kocasını başka bir kadınla konuşurken görünce güçlü kıskançlık duyguları yaşamasına neden olabilmesi ile örneklendirilebilir (Özmen, 2006).

b. İç Uyarıcılar

Yapılan araştırmalarda öfkenin bazen başka duygular tarafından tetiklendiği ortaya çıkmıştır. Kişi bazen eski eşini aklına getirdiğinde öfkelenebilir. Yaptığımız veya yapacağımız işleri düşündüğümüzde öfkelendiğimiz de olur. Bazen de insanlar başkalarının kendilerini eleştirmesinden rahatsız olup öfkelenebilir. Bütün bunlarda öfkelenmenin sebebi aslında başka duygulardır. Bu duygular öfkenin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Aynı zamanda insanlar

başkaları tarafından eleştirilmekten ve reddedilmekten korktukları için öfke veya savunma şeklinde tepki verebilirler (Karaca, 2013)

c. Kayıplar

İnsan hayatında çok önemli kişilerin ölümleri o kişilerin hayatında çok büyük sıkıntıların ortaya çıkmasına sebep olabilir. Acı, üzüntü ve ölen kişinin ardından tutulan yas başta öfke duygusu olmak üzere negatif birçok duyguyu ortaya çıkarmaktadır. Öfke duygusu çoğu kez bir kayıp durumunda ortaya çıksa da, kayıplarla karşılaşıldığında öfkenin yanı sıra başka olumsuz duyguların da ortaya çıkabileceği göz ardı edilmemelidir (Hokks, 2002).

d. Reddedilme

Reddedilme bir insanın yaşayabileceği en olumsuz durumlardan birdir. Reddedilme ile birlikte ortaya çıkan hayal kırıklığı, çöküntü, değersiz hissetme ve kırılma öfke duygusunu tetikleyebilir. Reddedilmenin doğrudan öfkeyle sonuçlanacağı düşüncesi tartışılması gereken bir düşüncedir. Çünkü reddedilmenin mantıklı açıklamasının yapılması durumunda kişinin öfkelenmeyeceği görülebilir. Reddedilmenin öfkeye neden olduğu kararı aslında tartışılması gereken bir karardır; çünkü reddedilme sonucu oluşan hayal kırıklığı yaratan durumun makul olduğu doğrulandığında insanlar bu reddedilme durumuna öfke ile tepki göstermezler (Karaca, 2013).

e. Tehditler ve Korkular

Kişinin hayatında yaşadığı olumsuzluklar, işsizlik, saldırıya maruz kalmak, savaş gibi birçok durum korku, tehdit, güvensizlik gibi duyguları bu duyguları ortaya çıkarmaktadır. Bu duygular da öfke duygusunu tetikleyebilir. Öfkenin açıklamalarına bakıldığında, saldırmanın ve tehdit etmenin öfkeye neden olduğu iddiası en temel yargılardan biridir. Ancak bu yargının her zaman her duruma uygun olduğu söylenemez; çünkü insanlar saldırılara ve tehditlere çok farklı tepkiler verebilirler (Puh., 2002).

f. Engellenme

Bir insanın yapmak istediği bir şeyi yapamaması ve engellenmesi karşısında çaresizlik ve yetersizlik hissi ortaya çıkabilir. Bu çaresizlik ve yetersizlik de öfke

duygusunun ortaya çıkmasına sebep olabilir. Bu durumun tüm engellemelerde ortaya çıkmayacağı düşünülmeli.

D. Şiddet

Şiddet denildiğinde akla olması gerekenden çok fazla tepki göstermek gelmektedir. Kişinin şiddet eğiliminin olması ve buna sebep olan durumlarla ilgili birçok görüş açıklanmıştır. Bu görüşlere her geçen gün yenileri eklenmektedir. Şiddet ile ilgili olarak ileri sürülen en eski görüşte şiddetin insanın biyolojik yapısında bulunduğuna dair görüştür. Psikanalitik görüş bunu ileri sürerken sosyal bilişsel kuramcılar şiddetin öğrenildiğini savunmaktadır. Yani sosyal bilişsel kuramcılar şiddet eğiliminin sosyalleşmenin ardından ortaya çıkacağını belirtmişlerdir.

Bu kuramlardan yola çıkanlar şiddetin ortaya çıkması ile ilgili çok farklı sonuçlara ulaşmışlardır. Kişiyi saldırganlığa götüren sebepler arasında dış faktörler bulunmakla birlikte kişinin çevre ile karşılıklı etkileşim halinde olduğu unutulmamalı. İşte bu etkileşimin sonunda davranışlar ortaya çıkmaktadır. Bu görüşü destekleyen Yıldırım (1998), şiddeti düzensiz bir sorun olarak görmenin yanlış olacağını, saldırganlığın ve şiddete dönüşmesinin bireyin zihinsel, sosyal, nörolojik gelişiminin ve hormona yapısının bir sonucu olarak ortaya çıktığını belirtmektedir.

Buna benzer bir görüşe göre şiddetin kökleri araştırılırken biraz daha geniş bir alana bakmak gerekmektedir. Sosyal, ekonomik, psikolojik, sosyolojik ve kültürel faktörlerin de şiddet eğiliminin ortaya çıkmasında etkisinin olduğu görülecektir.

1. Şiddetin Nedenleri

Pek çok farklı görüş şiddetin nedenlerini açıklamaktadır. Bu görüşlerin en eskisi, şiddetin insanların biyolojik yapısında bulunduğuna dair psikanalitik görüştür. Ancak sosyal bilişsel kuramcılar, psikanalitik görüşün aksine insanlarda saldırgan davranışın gelişmesinde öğrenmenin rolünü savunmuşlar ve saldırganlığın sosyalleşme sonucunda ortaya çıktığını savunmuşlardır (İlkkaracan, Gülçür ve Arın, 1996).

Şiddetin olumsuz bir davranış biçimi olduğu bu alanda yapılan tüm çalışmalarda ifade edilmiştir. Bu olumsuz davranışın ortaya çıkmasına sebep olan durumlar asıl merak edilen hususlar olarak araştırmalara konu olmuştur. Şiddet evlilikte biraz daha önemsenmesi gereken bir olay olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan araştırmalar bunu ortaya koymaktadır.

Yakın partner şiddetini ve şiddetin evlilik kalitesini nasıl etkilediğini araştırırken; erkeklerin kadınlara göre daha saldırgan olduğu ve saldırganlığın ilişki farklılıklarını ve istikrarsızlığı önemli ölçüde artırdığı tespit edilmiştir. Literatür, bu çalışmada evliliğin ilk yıllarında gözlenen yüksek düzeyde evlilik uyumsuzluğunun fiziksel saldırganlıkla ilişkili olabileceğini öne sürmüştür. Ayrıca eşler arasındaki saldırganlığın bazı psikiyatrik bozukluklarla ilişkili olabileceği vurgulanmıştır (Lawrence ve ark. 2001).

Yapılan araştırmalarda şiddetin sebepleri biyolojik, psikolojik ve diğer sebepler olmak üzere üç başlıkta incelenmiştir.

a. Biyolojik Nedenler

Şiddetin yansıması olarak görülen saldırgan davranışların genel olarak beynin frontal ve temporal lobları ile ilişkili olduğu belirtilmektedir. Yapılan araştırmalarda vahşice işlenen cinayetlerde ve sıra dışı durumlara sebep olan suçlularda beyindeki omurilik sıvıları incelenmiştir. Bu kişilerin omurilik sıvılarındaki 5-hidroksind düzeylerinin diğer insanlarınkine göre çok daha az olduğu ortaya konulmuştur. Sinir sisteminde bulunan gama aminobutirik asitin bireyin saldırganlığını engelleyici etkisi olduğu belirlenmiştir. Norepinefrin ve Ldopa'nın artması ile saldırganlığın arttığı gözlemlenmiştir. İşte insanlardaki saldırgan davranışlar ile sinir sistemindeki bu değişimler arasında bir bağlantı olduğu tüm araştırmacıların ortak görüşüdür. İnsanlar üzerinde yapılan gözlemlerde erkeklerin kadınlara göre çok daha saldırgan olduğu saptanmıştır.

Saldırganlık içeren davranışların genellikle erkeklerde ortaya çıkması, saldırganlığın oluşmasında androjenlerin rolü olduğunu düşündürmektedir. Fakat bugüne kadar yapılmış olan araştırmalar bu ilişkiyi doğrulamamaktadır (Yıldırım, 1998)

b. Psiko-sosyal Nedenler

İnsan psikolojini araştıran bilim adamları özellikle geçmiş yaşantıların insanların bugünkü davranışlarında etkili olduğunu ortaya koymuştur. Küçük yaşlarda şiddet gören veya şiddete şahit olan bireylerin büyüdüklerinde şiddet eğilimi olduğu ve çevresindekilere şiddet uyguladığı belirlenmiştir. Çocuklar birçok konuyu olduğu gibi şiddeti de sosyal öğrenme modeli ile öğrenmektedir. Bu şekilde öğrenmeler çocuğun ilerdeki sosyal hayatını etkilemekte ve şiddete meyilli ve uyumsuz bireyler ortaya çıkmaktadır.

Aile içi şiddeti sosyolojik olarak değerlendiren bilim insanlarının bazıları bu şiddeti sosyal strese bağlamaktadır. Bazı bilim insanları sosyal stresin sebebi olarak aile yapısını oluşturan kültürel değerleri ve bazı uygulamaları görmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün 10 farklı ülkede yürüttüğü eş şiddeti araştırma sonuçlarını yeniden analiz ederek farklı yerleşimler için söz konusu olan ortak risk nedenlerini belirlemişlerdir. Bu çalışmaya göre, genç yaş, yüksek sosyo-ekonomik düzey, resmi evliliği koruyucu etmenler, geniş ailede yaşama, çocukluk çağı istismarı, şiddet barındıran aile içinde büyüme, yetişkinlikte diğer şiddet davranışları gösterme, alkol kullanımı eş şiddetini arttıran psikososyal risk faktörleri olarak görülmektedir. Yapılmış nitel araştırmalara göre ağır yoksulluk ve evlilikte yaşanan sorunlar şiddet ile ilişkili görülmekle birlikte kadınların kendi beyanlarına göre eş şiddetinin sebepleri, erken yaşta akraba evlilikleri, görücü usulü yapılan evlilikler, kısa flört süreleri, evdeki baskıdan kurtulmak için yapılan yanlış evlilikler, evliliğin erken döneminde zorunlu ayrılıklar ve eşin erkeğin ailesi ile kalması olarak sayılmıştır. (Kalaycıoğlu ve Tılıç, 2001).

Aile içi huzurun oluşmasına engel olan sosyal ve ekonomik sebeplerin dışında şu sebepler de aile sistemini bozmaktadır:

- Aileyi oluşturan kişilerin yaşlarının küçük olması,
- Ailede erkeğin söz sahibi olması ve baskın olması,
- Aile fonksiyonunun zayıf olması,
- Geleneksel ve toplumsal cinsiyet rolleri ile toplumun şiddete karşı tepkisiz olması gibi sebepler aile içindeki şiddeti etkileyen durumlardır.

c. Şiddetin Diğer Nedenleri

Şiddetin oluşmasına sebep olan faktörler oldukça fazladır. Bu faktörlerden bazıları kalabalık, hava durumu, ortamın çok sıcak olması, dünyaya beyaz renkli bir kadın olarak gelmek, stres bozukluğu, antisosyal kişilik bozuklukları, dikkat eksikliğidir. Bu sebepler yetişkinlerde şiddet içeren davranışları ortaya çıkarmaktadır.

Kısaç'a (2001) göre şiddet olasılığı arttıran birçok faktör bulunmaktadır. Bunlar; kalabalık, hava durumu, rahatsız edici miktarda ortam sıcaklığı veya ırksal özellikler olabilmektedir. Bunun dışında bazı ruhsal rahatsızlıklarda da şiddet içeren davranışlar görülebilmektedir. Borderline, antisosyal kişilik bozukluğu ve yetişkin dikkat eksikliği buna örnek gösterilebilir (Büyükgök, 2007).

Ebeveyn tutumları, bireylerin duygusal gelişimini etkileyen ve şekillendiren etmenlerden biri olarak kabul edilmektedir (Bariola ve ark., 2012). Bu doğrultuda, anne başta olmak üzere, ebeveynlerin çocuklara yansıttığı pozitif duygular, yaşamın ilerleyen dönemlerine kadar etkisini sürdürmektedir. Örneğin, ebeveynin çocuğa gönderdiği olumlu mesajlar ve pozitif tutumlar, ilerleyen dönemlerde iyi oluş düzeylerine önemli ölçüde katkı sağlamaktadır (Fredrickson, 2001). Bu durumla paralel bir biçimde başa çıkma becerileri arasında değerlendirilen bir kavram olan duygu düzenleme, bireylerin duygularını ifade etmesi ve deneyimlemesi anlamında kasıtlı veya otomatik süreçlerin erken dönemle bağlantılı olarak geliştiği tahmin edilebilir (Calkins ve Hill, 2007). Duygu düzenleme süreçleri davranışsal, biyolojik ve çevresel düzeylerde kendisini gösterir ve bu düzeyler birbirleriyle etkileşim halindedir (Calkins, 2011; Sameroff, 2010). Duygu düzenlemenin bu çok boyutlu yapısına ek olarak, gelişimsel açıdan ele alındığında çocukluk döneminden itibaren duygu düzenleme becerilerinde değişimlerin olabileceği belirtilmektedir. Örneğin, gelişimsel süreçte, çocukların deneyimlerine ve olgunlaşma düzeylerine bağlı olarak, bazı çocukların duygu düzenleme amacıyla içselleştirmeye eğilim gösterebildiği ve bazı çocukların ise dışavurumcu olmaya daha yatkın olabildiği anlaşılmaktadır (Eisenberg & Morris, 2002).

Erken dönem anne-baba-çocuk ilişkisinin niteliğinin çocuğun duygusal süreçlerine etkisini bir kez daha ortaya koyan bulgular, anne-babalara yapılacak müdahale ve eğitim çalışmalarının duygusal açıdan sağlıklı bireyler yetiştirme açısından önemini göstermektedir. Ebeveynlerle yapılacak psiko-eğitim ve ebeveyn eğitimi programları gibi ebeveynlik becerilerini güçlendirecek çalışmaların, ebeveynlerin mevcut tutumlarında fark yaratarak çocuklarının duygusal iyi oluşlarını güçlendireceği düşünülmektedir (Tezcan, Ahmet Ertan, 2022).

Özellikle ergenlik dönemi gençlerde geçmiş dönemin etkileri farklı şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Ergenlerin benlik problemleri, ne istediklerini bilmemeleri, duygularını ifade etmekte güçlük çekmeleri veya çevrenin etki ve fikirlerinden kolayca etkilenmeleri alışılmış problemlerdir. Sürekli olarak çevreyle kendilerini kıyaslama eğiliminde olmaları kendileri hakkında stabil bir kendilik algısı geliştirmelerini zorlaştırır (Faraji ve Tezcan, 2021).

III. YÖNTEM

A. Araştırma Yöntemi

Yapılan bu araştırmada evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesi bazı demografik değişkenlere göre ele alınmıştır. Araştırmada evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkiyi araştıran ilişkiyel tarama yöntemi ile gerçekleştirilmiş bir betimsel çalışma olarak ifade edilebilir.

Yapılan araştırmada katılımcıların %61.6'sı kadın, %38.4'ü erkek, %38.9'u çalışmıyor, %61.1'i çalışıyor, %37.7'sinin gelir düzeyi düşük, %47.5'inin gelir düzeyi orta, %14.7'sinin gelir düzeyi yüksektir, %100'ü evli, %12'si ilkokul mezunu, %21.9'u ortaokul mezunu, %34.1'i lise mezunu, %28.6'sı üniversite mezunu, %3.4'ü yüksek lisans (uzman statü) ve üzeri mezun, %10.9'unun eşi ilkokul mezunu, %19.7'sinin eşi ortaokul mezunu, %38.6'sının eşi lise mezunu, %27.9'unun eşi üniversite mezunu, %3'ünün eşi yüksek lisans (uzman statü) ve üzeri mezun, %74.3'ünün çocuğu var, %25.7'sinin çocuğu yok, %94.5'inin dini inancı var, %5.5'inin yok, %42.5'i ilgilenmiyor, %50.6'sının bilinen bir rahatsızlığı var, %49.4'ünün bilinen bir rahatsızlığı yok, %25'inin psikiyatrik bir rahatsızlığı var, %75'inin psikiyatrik rahatsızlığı yoktur.

B. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında dört adet veri toplama aracı kullanılmıştır Birinci ölçme aracı; araştırmacı tarafından hazırlanmış olan "Kişisel Bilgi Formu"dur. İkinci ölçme aracı; "Aile Huzuru Ölçeği"dir. Üçüncü ölçme aracı; "Young Şema Ölçeği-Kısa Form 3-YŞÖ-KF3"dir. Dördüncü ölçme aracı olarak ise "Sürekli Öfke ve Öfke Tarz Ölçeği" kullanılmıştır.

1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen bilgi formu ile katılımcıların araştırma ile ilgili olduğu düşünülen bazı demografik (yaş, cinsiyet, eğitim, gelir düzeyi, medeni durumu) değişkenlerine yönelik bilgiler toplanmıştır.

2. Aile Huzuru Ölçeği

Aile Huzuru Ölçeği, aile içerisindeki huzuru ölçmek amacıyla geliştirilmiş, 15 madde ve 2 faktörden oluşturulmuş 5'li likert tipi ölçektir. Derin Yıpranmalar alt ölçeği 8.,9.,10.,11., 12.,13.,14. ve 15. maddelerini ve Genel Hoşnutluk alt faktörü 1.,2.,3.,4.,5.,6. ve 7. maddelerini kapsamaktadır. Derin Yıpranmalar alt faktörü içindeki maddeler (8 madde) ters puanlanmaktadır. 1.,2.,3.,4.,5.,6. ve 7. maddeler ise bireylerin aile içerisindeki ruhsal durumlarına göre aile huzuruna dair veri sağlamaktadır. Ölçekten alınan puanlar ile aile huzuru arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliği, güvenilirliği, ölçüt geçerliği ve madde analizine bulgular bölümünde yer verilmiştir.

3. Young Şema Ölçeği-Kısa Form 3-YŞÖ-KF3 (Young Schema Inventory [YSQSF3])

Erken dönem uyumsuz şemaların belirlenmesi amacıyla Young Şema Ölçeği'nin 90 maddelik kısa formunun 3. versiyonu (YŞÖ-KF3) kullanılmıştır. Ölçek, beş şema alanının altında yer alan 18 erken dönem uyumsuz şemayı kapsamakta ve bu anlamda 18 şema boyutundan oluşmaktadır. Bu şema boyutları terk edilme/istikrarsızlık, güvensizlik/suiistimal edilme, duyguları bastırma, kusurluluk/utanç, sosyal izolasyon/yabancılaşma, bağımlılık/yetersizlik, hastalıklar ve tehditler karşısında dayanıksızlık, iç içelik/gelişmemiş benlik, başarısızlık, hak görme/büyüklik, yetersiz özdenetim, boyun eğcilik, kendini feda, onay arayıcılık, karamsarlık, duygusal yoksunluk, yüksek standartlar/aşırı eleştiricilik ve cezalandırıcılıktır. Her boyut beş maddeden oluşmaktadır. Anılan şema boyutları model tarafından önerilen beş şema alanında yer almaktadır. Bu alanlar kopukluk/reddedilmişlik, zedelenmiş otonomi/performans, zedelenmiş sınırlar, diğerleri yönelimlilik ve aşırı tetikte olma/bastırılmışlıktır. Kendini-bildirime dayanan ölçeğin yönergesinde, bireylerden, kendilerini tanımlarken kullandıkları ifadelerden oluşan maddeleri okuyarak, ifadenin kendisini tanımlama gücüne göre 1 (benim için tamamıyla yanlış) ile 6 (beni mükemmel

şekilde tanımlıyor) arasında derecelendirilen Likert tipi bir ölçek üzerinden değerlendirme yapması istenmektedir. Ölçek için kesme puanı belirlenmemiş olmakla birlikte yüksek puanlar daha çok sayıda ve daha şiddetli erken dönem uyumsuz şemanın varlığına işaret etmektedir. Doksan maddeden oluşan kısa formun ülkemizdeki geçerlik güvenirlik çalışması üniversite örnekleminde Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır (2009) tarafından yürütülmüştür. Soygüt ve arkadaşları (2009) tarafından yapılan çalışmada 14 şema boyutunun olduğu görülmüştür. Bu boyutlar duygusal yoksunluk, başarısızlık, karamsarlık, sosyal izolasyon/güvensizlik, duyguları bastırma, onay arayıcılık, iç içe geçme/bağımlılık, ayrıcalıklılık/yetersiz özdenetim, kendini feda, terk edilme, cezalandırılma, kusurluluk, tehditler karşısında dayanıksızlık ve yüksek standartlardır. Yapılan üst sıra faktör analizi sonrası ise zedelenmiş otonomi, kopukluk, yüksek standartlar, diğeri yönelimlilik ve zedelenmiş sınırlar şema alanlarına ulaşılmıştır. Batıda geçerli ve güvenilir bulunan ölçeğin (Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995; Welburn, Coristine, Dagg, Ponterfract ve Jordan, 2002) ülkemizde yapılan geçerlik çalışmasında (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009) birleşen geçerliği için; şema boyutları ve şema alanları ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde Belirti Tarama Listesi'nin (SCL-90) genel belirti düzeyi indeksi(GSI) ve kaygı, depresyon, kişilerarası duyarlık alt ölçekleri arasındaki korelasyonlar temel alınmıştır. Buna göre YŞÖ- KF3 şema boyutlarının genel belirti düzeyi indeksi ile $r = 0,19-0,62$ ($p < 0,01$); depresyon alt ölçeğiyle $r = 0,34-0,64$ ($p < 0,01$); kaygı alt ölçeğiyle $r = 0,13-0,52$ ($p < 0,01$) ve kişilerarası duyarlık alt ölçeğiyle $r = 0,15-0,58$ ($p < 0,01$) aralığında değişen istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler gösterdiği gözlenmiştir. Şema alanları ile psikolojik belirtiler arasındaki korelasyonlar ise genel belirti düzeyi indeksi için $r = 0,30-0,60$ ($p < 0,01$); depresyon alt ölçeği için $r = 0,55-0,68$ ($p < 0,01$); kaygı alt ölçeği için $r = 0,18-0,54$ ($p < 0,01$) ; kişilerarası duyarlık alt ölçeği için $r = 0,20-0,60$ ($p < 0,01$) aralığında değişmektedir. Klinik örneklem üzerinde yürütülen ayırt edici geçerlik incelemelerinde; pek çok şema boyutu ve alanı bakımından klinik ve normal gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur ($t = 2.27- 16.64$, $p < .05-0,01$ aralığında). Ölçeğin Türkçe versiyonunun güvenirlik çalışmasında test-tekrar test güvenirliğinin, şema boyutları açısından $r = 0,66-0,82$ ($p < 0,01$), şema alanları açısından ise $r = 0,66-0,83$ ($p < 0,01$) arasında değiştiği görülmüştür. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı ise

şema boyutları için $\alpha = 0,63-0,80$; şema alanları için $\alpha = 0,53-0,81$ arasında değişmektedir (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009)

4. Sürekli Öfke ve Öfke Tarz Ölçeği

Sürekli Öfke (SL-ÖFKE) ölçeği ile ilgili çalışmalar Charles D. Spielberger ve grubu tarafından 1980 'li yıllarda başlatılmış, sonraki yıllarda (1985-1988) öfkenin ne şekilde ifade edildiğinin de araştırılmasının önemli olduğu ortaya konularak Öfke İfade Tarzı (ÖFKE-TARZ) ölçeği de geliştirilmiştir. SL-ÖFKE ölçeğinin yönergesi kişinin kendisini genelde nasıl hissettiğini, ÖFKE-TARZ ölçeğinde ise; genelde sözü edilen davranışı ne sıklıkla yaptığını belirtmesi istenmektedir. ÖFKE-TARZ ölçeğinde maddeler İngilizce orijinaline bağlı kalınarak rastgele bir dağılıma göre sıralanmışlardır. Ölçeklerdeki her bir madde düz olmakla birlikte, maddeler öfkenin yokluğundan değil, varlığından hareketle ölçüm yapmaktadır. Tepkilerin verilmesinde likert tipi puanlama yapılmış “Hemen Hiçbir Zaman” (1); “Bazen” (2); “Çoğu Zaman” (3) ve “Hemen Her Zaman” (4) puan verilmiştir (Özer; 1994). Öfke duygusu ve ifadesini ölçen, bir kendini değerlendirme ölçeği özelliği taşımaktadır (Erdem ve diğ., 2005).

C. Verilerin Analizi

Araştırmada evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkinin demografik bazı değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır. Bunun yanında evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Pearson momentler korelasyon analizi kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizi için SPSS 13.0 (Statistical Packet for Social Sciences-Sosyal Bilimler için istatistik Paket Program) kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlarda ilişki düzeyleri belirtilmiş olup elde edilen bulgular araştırmanın sonuçlarına uygun şekilde tablo haline getirilerek sunulmuştur.

IV. BULGULAR

Çizelge 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

		n	%
Cinsiyet	Kadın	539	61.6
	Erkek	336	38.4
	Total	875	100.0
Çalışma Durumunuz	Çalışmıyorum	340	38.9
	Çalışıyorum	535	61.1
	Total	875	100.0
Gelir Düzeyiniz	Düşük	330	37.7
	Orta	416	47.5
	Yüksek	129	14.7
	Total	875	100.0
Medeni Durumunuz	Evli	875	100.0
	Eğitim Süreniz		
	İlkokul mezunu	105	12.0
	Ortaokul mezunu	192	21.9
	Lise mezunu	298	34.1
	Üniversite mezunu	250	28.6
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	3.4
	Total	875	100.0
Eşinizin Eğitim Süresi	İlkokul mezunu	95	10.9
	Ortaokul mezunu	172	19.7
	Lise mezunu	338	38.6
	Üniversite mezunu	244	27.9
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	3.0
	Total	875	100.0
Çocuğunuz Var mı	Evet	650	74.3
	Hayır	225	25.7
	Total	875	100.0
Dini İnanıcınız Varmı	Evet	827	94.5
	Hayır	48	5.5
	Total	875	100.0
Bilinen Bir Rahatsızlığınız Var mı	Evet	443	50.6
	Hayır	432	49.4
	Total	875	100.0
Psikiyatrik Bir Rahatsızlığınız Var mı	Evet	219	25.0
	Hayır	656	75.0
	Total	875	100.0

Katılımcıların %61.6'sı kadın, %38.4'ü erkek, %38.9'u çalışmıyor, %61.1'i çalışıyor, %37.7'sinin gelir düzeyi düşük, %47.5'inin gelir düzeyi orta,

%14.7'sinin gelir düzeyi yüksektir, %100'ü evli, %12'si ilkokul mezunu, %21.9'u ortaokul mezunu, %34.1'i lise mezunu, %28.6'sı üniversite mezunu, %3.4'ü yüksek lisans (uzman statü) ve üzeri mezun, %10.9'unun eşi ilkokul mezunu, %19.7'sinin eşi ortaokul mezunu, %38.6'sının eşi lise mezunu, %27.9'unun eşi üniversite mezunu, %3'ünün eşi yüksek lisans (uzman statü) ve üzeri mezun, %74.3'ünün çocuğu var, %25.7'sinin çocuğu yok, %94.5'inin dini inancı var, %5.5'inin yok, %50.6'sının bilinen bir rahatsızlığı var, %49.4'ünün bilinen bir rahatsızlığı yok, %25'inin psikiyatrik bir rahatsızlığı var, %75'inin psikiyatrik rahatsızlığı yoktur.

Çizelge 2. Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğine Ait Tanımlayıcı Değerler

	n	Min	Maks	$\bar{X}$	Ss.
Duygusal Yoksunluk	875	5	30	13.01	6.36
Sosyal İzolasyon Güvensizlik	875	7	41	18.10	8.97
Kusurluluk	875	6	35	14.76	7.77
Duyguları Bastırma	875	5	30	12.58	6.29
İç içe Geçme Bağımlılık	875	9	53	22.64	11.55
Terk Edilme	875	5	30	12.44	6.37
Tehditler Karşısında Dayanıksızlık	875	5	30	12.68	6.49
Başarısızlık	875	6	35	15.00	7.48
Karamsarlık	875	5	30	12.89	6.43
Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	875	7	41	18.61	8.67
Kendini Feda	875	5	30	13.52	6.21
Cezalandırılma	875	6	35	16.02	7.41
Yüksek Standartlar	875	3	18	7.92	4.02
Onay Arayıcılık	875	6	36	16.07	7.33
Sürekli Öfke	875	10	40	21.22	6.63
Öfke İçe	875	8	32	16.94	5.67
Öfke Dışa	875	8	30	16.81	5.54
Öfke Kontrol	875	8	32	18.36	6.10
Aile Huzuru Ölçeği	875	21	75	49.94	9.71
Genel Hoşnutluk	875	7	35	23.61	8.25
Derin Yıpranmalar	875	8	40	26.33	10.61

Bulguları incelediğimizde, Duygusal Yoksunluk ortalaması ($\bar{X}=13.01$, $SS=6.36$),

Sosyal İzolasyon Güvensizlik ortalaması ($\bar{X}=18.10$, $SS=8.97$),

Kusurluluk ortalaması ($\bar{X}=14.76$, $SS=7.77$),

Duyguları Bastırma ortalaması ($\bar{X}=12.58$, $SS=6.29$),

İç içe Geçme Bağımlılık ortalaması ($\bar{X}=22.64$, $SS=11.55$),

Terk Edilme ortalaması ($\bar{X}=12.44$, $SS=6.37$),
Tehditler Karşısında Dayanıksızlık ortalaması ($\bar{X}=12.68$, $SS=6.49$),
Başarısızlık ortalaması ($\bar{X}=15.00$, $SS=7.48$),
Karamsarlık ortalaması ($\bar{X}=12.89$, $SS=6.43$),
Ayrıcalıklılık Yetersiz Öz denetim ortalaması ($\bar{X}=18.61$, $SS=8.67$),
Kendini Feda ortalaması ($\bar{X}=13.52$, $SS=6.21$),
Cezalandırılma ortalaması ($\bar{X}=16.02$, $SS=7.41$),
Yüksek Standartlar ortalaması ($\bar{X}=7.92$, $SS=4.02$),
Onay Arayıcılık ortalaması ($\bar{X}=16.07$, $SS=7.33$),
Sürekli Öfke ortalaması ($\bar{X}=21.22$, $SS=6.63$),
Öfke İçe ortalaması ($\bar{X}=16.94$, $SS=5.67$),
Öfke Dışa ortalaması ($\bar{X}=16.81$, $SS=5.54$),
Öfke Kontrol ortalaması ($\bar{X}=18.36$, $SS=6.10$),
Aile Huzuru Ölçeği ortalaması ($\bar{X}=49.94$, $SS=9.71$),
Genel Hoşnutluk ortalaması ($\bar{X}=23.61$, $SS=8.25$),
Derin Yıpranmalar ortalaması ($\bar{X}=26.33$, $SS=10.61$) olduğu görülmektedir.

Çizelge 3. Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği Arasındaki İlişki

	Sürekli Öfke	Öfke İçe	Öfke Dışa	Öfke Kontrol
Duyusal Yoksunluk	.376**	.365**	.344**	.141**
Sosyal İzolasyon Güvensizlik	.425**	.413**	.390**	.161**
Kusurluluk	.393**	.389**	.378**	.128**
Duyguları Bastırma	.417**	.399**	.380**	.149**
İç içe Geçme Bağımlılık	.413**	.405**	.392**	.141**
Terk Edilme	.412**	.403**	.373**	.140**
Tehditler Karşısında Dayanıksızlık	.410**	.412**	.386**	.174**
Başarısızlık	.399**	.385**	.376**	.132**
Karamsarlık	.401**	.410**	.375**	.193**
Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	.402**	.387**	.368**	.214**
Kendini Feda	.386**	.376**	.360**	.237**
Cezalandırılma	.365**	.370**	.355**	.240**
Yüksek Standartlar	.387**	.369**	.353**	.183**
Onay Arayıcılık	.385**	.381**	.348**	.234**

**p<0.01, *p<0.05 Uygulanan testin ismi: Pearson Korelasyon Testi

Sürekli Öfke ile Duygusal Yoksunluk ($r=.376, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile Sosyal İzolasyon Güvensizlik ($r=.425, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile Kusurluluk ($r=.393, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile Duyguları Bastırma ($r=.417, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile İç İç Geçme Bağımlılık ($r=.413, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile Terk Edilme ($r=.412, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile Tehditler Karşısında Dayanıksızlık ($r=.410, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile Başarısızlık ($r=.399, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile Karamsarlık ($r=.401, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim ($r=.402, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile Kendini Feda ($r=.386, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile Cezalandırılma ($r=.365, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile Yüksek Standartlar ($r=.387, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile Onay Arayıcılık ($r=.385, p<0.01$) değişkenler incelendiğinde, orta düzeyde pozitif korelasyona sahip olduğu saptanmıştır.

Öfke İçer ile Duygusal Yoksunluk ($r=.365, p<0.01$),

Öfke İçer ile Sosyal İzolasyon Güvensizlik ($r=.413, p<0.01$),

Öfke İçer ile Kusurluluk ($r=.389, p<0.01$),

Öfke İçer ile Duyguları Bastırma ($r=.399, p<0.01$),

Öfke İçer ile İç İç Geçme Bağımlılık ($r=.405, p<0.01$),

Öfke İçer ile Terk Edilme ($r=.403, p<0.01$),

Öfke İçer ile Tehditler Karşısında Dayanıksızlık ($r=.412, p<0.01$),

Öfke İçer ile Başarısızlık ($r=.385, p<0.01$),

Öfke İçer ile Karamsarlık ($r=.410, p<0.01$),

Öfke İçer ile Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim ($r=.387, p<0.01$),

Öfke İçe ile Kendini Feda ($r=.376, p<0.01$),

Öfke İçe ile Cezalandırılma ($r=.370, p<0.01$),

Öfke İçe ile Yüksek Standartlar ($r=.369, p<0.01$),

Öfke İçe ile Onay Arayıcılık ($r=.381, p<0.01$) değişkenler incelendiğinde, orta düzeyde pozitif korelasyona sahip olduğu saptanmıştır.

Öfke Dışa ile Duygusal Yoksunluk ($r=.344, p<0.01$),

Öfke Dışa ile Sosyal İzolasyon Güvensizlik ($r=.390, p<0.01$),

Öfke Dışa ile Kusurluluk ($r=.378, p<0.01$),

Öfke Dışa ile Duyguları Bastırma ($r=.380, p<0.01$),

Öfke Dışa ile İç İç Geçme Bağımlılık ($r=.392, p<0.01$),

Öfke Dışa ile Terk Edilme ($r=.373, p<0.01$),

Öfke Dışa ile Tehditler Karşısında Dayanıksızlık ($r=.386, p<0.01$),

Öfke Dışa ile Başarısızlık ($r=.376, p<0.01$),

Öfke Dışa ile Karamsarlık ($r=.375, p<0.01$),

Öfke Dışa ile Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim ($r=.368, p<0.01$),

Öfke Dışa ile Kendini Feda ($r=.360, p<0.01$),

Öfke Dışa ile Cezalandırılma ($r=.355, p<0.01$),

Öfke Dışa ile Yüksek Standartlar ($r=.353, p<0.01$),

Öfke Dışa ile Onay Arayıcılık ($r=.348, p<0.01$) değişkenler incelendiğinde, orta düzeyde pozitif korelasyona sahip olduğu saptanmıştır.

Öfke Kontrol ile Duygusal Yoksunluk ($r=.141, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile Sosyal İzolasyon Güvensizlik ($r=.161, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile Kusurluluk ($r=.128, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile Duyguları Bastırma ($r=.149, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile İç İç Geçme Bağımlılık ($r=.141, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile Terk Edilme ($r=.140, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile Tehditler Karşısında Dayanıksızlık ($r=.174, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile Başarısızlık ($r=.132, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile Karamsarlık ($r=.193, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim ($r=.214, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile Kendini Feda ($r=.237, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile Cezalandırılma ($r=.240, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile Yüksek Standartlar ($r=.183, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile Onay Arayıcılık ($r=.234, p<0.01$) değişkenler incelendiğinde, zayıf düzeyde pozitif korelasyona sahip olduğu saptanmıştır.

Çizelge 4. Young Şema Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeği Arasındaki İlişki

	Aile Huzuru Ölçeği	Genel Hoşnutluk	Derin Yıpranmalar
Duygusal Yoksunluk	-.316**	-.301**	-0.055
Sosyal İzolasyon Güvensizlik	-.322**	-.308**	-0.055
Kusurluluk	-.351**	-.319**	-.073*
Duyguları Bastırma	-.304**	-.305**	-0.041
İç içe Geçme Bağımlılık	-.363**	-.333**	-.074*
Terk Edilme	-.324**	-.322**	-0.046
Tehditler Karşısında	-.299**	-.289**	-0.049
Dayanıksızlık			
Başarısızlık	-.327**	-.331**	-0.042
Karamsarlık	-.258**	-.299**	-0.004
Ayrıcalıklılık Yetersiz	-.182**	-.242**	0.022
Özdenetim			
Kendini Feda	-.151**	-.233**	0.043
Cezalandırılma	-.130**	-.197**	0.034
Yüksek Standartlar	-.166**	-.260**	0.051
Onay Arayıcılık	-.123**	-.222**	0.060

** $p<0.01$, * $p<0.05$ Uygulanan testin ismi: Pearson Korelasyon Testi

Aile Huzuru Ölçeği ile Duygusal Yoksunluk ($r=-.316, p<0.01$),

Aile Huzuru Ölçeği ile Sosyal İzolasyon Güvensizlik ($r=-.322, p<0.01$),

Aile Huzuru Ölçeği ile Kusurluluk ($r=-.351, p<0.01$),

Aile Huzuru Ölçeği ile Duyguları Bastırma ($r=-.304, p<0.01$),

Aile Huzuru Ölçeği ile İç İçe Geçme Bağımlılık ($r=-.363, p<0.01$),

Aile Huzuru Ölçeği ile Terk Edilme ($r=-.324, p<0.01$),

Aile Huzuru Ölçeği ile Tehditler Karşısında Dayanıksızlık ($r=-.299$, $p<0.01$),

Aile Huzuru Ölçeği ile Başarısızlık ($r=-.327$, $p<0.01$),

Aile Huzuru Ölçeği ile Karamsarlık ($r=-.258$, $p<0.01$),

Aile Huzuru Ölçeği ile Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim ($r=-.182$, $p<0.01$),

Aile Huzuru Ölçeği ile Kendini Feda ($r=-.151$, $p<0.01$),

Aile Huzuru Ölçeği ile Cezalandırılma ($r=-.130$, $p<0.01$),

Aile Huzuru Ölçeği ile Yüksek Standartlar ($r=-.166$, $p<0.01$),

Aile Huzuru Ölçeği ile Onay Arayıcılık ($r=-.123$, $p<0.01$) değişkenler incelendiğinde, zayıf ve orta düzeyde negatif korelasyona sahip olduğu saptanmıştır.

Genel Hoşnutluk ile Duygusal Yoksunluk ($r=-.301$, $p<0.01$),

Genel Hoşnutluk ile Sosyal İzolasyon Güvensizlik ($r=-.308$, $p<0.01$),

Genel Hoşnutluk ile Kusurluluk ($r=-.319$, $p<0.01$),

Genel Hoşnutluk ile Duyguları Bastırma ($r=-.305$, $p<0.01$),

Genel Hoşnutluk ile İç İç Geçme Bağımlılık ($r=-.333$, $p<0.01$),

Genel Hoşnutluk ile Terk Edilme ($r=-.322$, $p<0.01$),

Genel Hoşnutluk ile Tehditler Karşısında Dayanıksızlık ($r=-.289$, $p<0.01$),

Genel Hoşnutluk ile Başarısızlık ($r=-.331$, $p<0.01$),

Genel Hoşnutluk ile Karamsarlık ($r=-.299$, $p<0.01$),

Genel Hoşnutluk ile Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim ($r=-.242$, $p<0.01$),

Genel Hoşnutluk ile Kendini Feda ($r=-.233$, $p<0.01$),

Genel Hoşnutluk ile Cezalandırılma ($r=-.197$, $p<0.01$),

Genel Hoşnutluk ile Yüksek Standartlar ($r=-.260$, $p<0.01$),

Genel Hoşnutluk ile Onay Arayıcılık ($r=-.220$, $p<0.01$) değişkenler incelendiğinde, zayıf ve orta düzeyde negatif korelasyona sahip olduğu saptanmıştır.

Derin Yıpranmalar ile Kusurluluk ($r=-.073, p<0.05$),

Derin Yıpranmalar ile İç İçe Geçme Bağımlılık ($r=-.074, p<0.05$) değişkenlerinin arasındaki korelasyonun zayıf düzey ve negatif yönlü vardır.

Çizelge 5. Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeği Arasındaki İlişki

	Aile Huzuru Ölçeği	Genel Hoşnutluk	Derin Yıpranmalar
Sürekli Öfke	-.175**	-.227**	0.016
Öfke İçe	-.171**	-.210**	0.007
Öfke Dışa	-.164**	-.221**	0.022
Öfke Kontrol	.220**	-0.018	.215**

** $p<0.01$, * $p<0.05$ Uygulanan testin ismi: Pearson Korelasyon Testi

Sürekli Öfke ile Aile Huzuru Ölçeği ($r=-.175, p<0.01$),

Sürekli Öfke ile Genel Hoşnutluk ($r=-.227, p<0.01$) değişkenler incelendiğinde, zayıf düzeyde negatif korelasyona sahip olduğu saptanmıştır.

Öfke İçe ile Aile Huzuru Ölçeği ($r=-.171, p<0.01$),

Öfke İçe ile Genel Hoşnutluk ($r=-.210, p<0.01$) değişkenler incelendiğinde, zayıf düzeyde negatif korelasyona sahip olduğu saptanmıştır.

Öfke Dışa ile Aile Huzuru Ölçeği ($r=-.164, p<0.01$),

Öfke Dışa ile Genel Hoşnutluk ($r=-.221, p<0.01$) değişkenler incelendiğinde, zayıf düzeyde negatif korelasyona sahip olduğu saptanmıştır.

Öfke Kontrol ile Aile Huzuru Ölçeği ($r=.220, p<0.01$),

Öfke Kontrol ile Derin Yıpranmalar ($r=.215, p<0.01$) değişkenler incelendiğinde, zayıf düzeyde pozitif korelasyona sahip olduğu saptanmıştır.

Çizelge 6. Cinsiyet Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Duygusal Yoksunluk	Kadın	539	12.22	6.29	-4.68	873	0.000*
	Erkek	336	14.27	6.28			
Sosyal İzolasyon	Kadın	539	17.04	8.81	-4.46	873	0.000*
	Erkek	336	19.79	8.97			
Güvensizlik	Kadın	539	13.80	7.65	-4.69	873	0.000*
	Erkek	336	16.30	7.71			
Kusurluluk	Kadın	539	11.76	6.24	-4.99	873	0.000*
	Erkek	336	13.91	6.14			
Duyguları Bastırma	Kadın	539	21.16	11.39	-4.85	873	0.000*
	Erkek	336	25.01	11.42			
İççe Geçme Bağımlılık	Kadın	539	11.60	6.21	-5.00	873	0.000*
	Erkek	336	13.79	6.42			
Terk Edilme	Kadın	539	11.94	6.37	-4.32	873	0.000*
	Erkek	336	13.86	6.51			
Tehditler Karşısında Dayanısızlık	Kadın	539	14.10	7.38	-4.53	873	0.000*
	Erkek	336	16.43	7.42			
Başarısızlık	Kadın	539	12.31	6.33	-3.43	873	0.001*
	Erkek	336	13.83	6.48			
Karamsarlık	Kadın	539	17.86	8.48	-3.28	873	0.001*
	Erkek	336	19.82	8.83			
Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	Kadın	539	12.96	6.18	-3.36	873	0.001*
	Erkek	336	14.40	6.18			
Kendini Feda	Kadın	539	15.37	7.36	-3.29	873	0.001*
	Erkek	336	17.06	7.38			
Cezalandırılma	Kadın	539	7.50	3.93	-3.88	873	0.000*
	Erkek	336	8.58	4.08			
Yüksek Standartlar	Kadın	539	15.50	7.27	-2.97	873	0.003*
	Erkek	336	17.00	7.35			
Onay Arayıcılık	Kadın	539	20.56	6.55	-3.72	873	0.000*
	Erkek	336	22.26	6.63			
Sürekli Öfke	Kadın	539	16.31	5.45	-4.12	670.759	0.000*
	Erkek	336	17.95	5.87			
Öfke İççe	Kadın	539	16.25	5.48	-3.82	873	0.000*
	Erkek	336	17.71	5.52			
Öfke Dışa	Kadın	539	18.48	6.29	0.74	757.194	0.459
	Erkek	336	18.17	5.77			
Öfke Kontrol	Kadın	539	50.94	10.13	4.02	785.416	0.000*
	Erkek	336	48.34	8.77			
Aile Huzuru Ölçeği	Kadın	539	23.81	8.36	0.87	873	0.383
	Erkek	336	23.31	8.08			
Genel Hoşnutluk	Kadın	539	27.14	10.66	2.86	873	0.004*
	Erkek	336	25.04	10.41			

* $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Bağımsız Örneklemeler T-Testi

Öfke Kontrol, Genel Hoşnutluk alt ölçeği cinsiyet değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Duygusal Yoksunluk alt ölçeğinden ($t(873)=-4.68, p<0.05$),

Sosyal İzolasyon Güvensizlik alt ölçeğinden ($t(873)=-4.46, p<0.05$),

Kusurluluk alt ölçeğinden ($t(873)=-4.69, p<0.05$),

Duyguları Bastırma alt ölçeğinden ($t(873)=-4.99, p<0.05$),

İç içe Geçme Bağımlılık alt ölçeğinden ($t(873)=-4.85, p<0.05$),

Terk Edilme alt ölçeğinden ($t(873)=-5.00, p<0.05$),

Tehditler Karşısında Dayanıksızlık alt ölçeğinden ($t(873)=-4.32, p<0.05$),

Başarısızlık alt ölçeğinden ($t(873)=-4.53, p<0.05$),

Karamsarlık alt ölçeğinden ($t(873)=-3.43, p<0.05$),

Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim alt ölçeğinden ($t(873)=-3.28, p<0.05$),

Kendini Feda alt ölçeğinden ($t(873)=-3.36, p<0.05$),

Cezalandırılma alt ölçeğinden ($t(873)=-3.29, p<0.05$),

Yüksek Standartlar alt ölçeğinden ($t(873)=-3.88, p<0.05$),

Onay Arayıcılık alt ölçeğinden ($t(873)=-2.97, p<0.05$),

Sürekli Öfke alt ölçeğinden ($t(873)=-3.72, p<0.05$),

Öfke İçe alt ölçeğinden ($t(670.759)=-4.12, p<0.05$),

Öfke Dışa alt ölçeğinden ($t(873)=-3.82, p<0.05$) aldıkları puanlar cinsiyet değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında erkeklerin, kadınlara göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Aile Huzuru Ölçeğinden ($t(785.416)=4.02, p<0.05$),

Derin Yıpranmalar alt ölçeğinden ($t(873)=2.86, p<0.05$) aldıkları puanlar cinsiyet değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır.

Ortalamlar karşılaştırıldığında kadınların, erkeklere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 7. Çalışma Durumu Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Duygusal Yoksunluk	Çalışmıyorum	340	13.14	6.46	0.47	873	0.640
	Çalışıyorum	535	12.93	6.30			
Sosyal İzolasyon	Çalışmıyorum	340	18.48	9.06	1.01	873	0.314
	Çalışıyorum	535	17.85	8.91			
Güvensizlik	Çalışmıyorum	340	15.14	7.93	1.16	873	0.245
	Çalışıyorum	535	14.52	7.66			
Kusurluluk	Çalışmıyorum	340	12.63	6.41	0.17	873	0.867
	Çalışıyorum	535	12.55	6.21			
Duyguları Bastırma	Çalışmıyorum	340	23.11	11.83	0.96	873	0.339
	Çalışıyorum	535	22.34	11.37			
İç içe Geçme Bağımlılık	Çalışmıyorum	340	12.50	6.33	0.21	873	0.834
	Çalışıyorum	535	12.41	6.40			
Terk Edilme	Çalışmıyorum	340	12.87	6.67	0.72	873	0.472
	Çalışıyorum	535	12.55	6.37			
Tehditler Karşısında	Çalışmıyorum	340	15.18	7.51	0.57	873	0.567
	Çalışıyorum	535	14.88	7.47			
Dayanısızlık	Çalışmıyorum	340	13.09	6.43	0.73	873	0.465
	Çalışıyorum	535	12.77	6.43			
Başarısızlık	Çalışmıyorum	340	18.46	8.87	-0.43	873	0.670
	Çalışıyorum	535	18.71	8.54			
Karamsarlık	Çalışmıyorum	340	13.56	6.37	0.17	873	0.864
	Çalışıyorum	535	13.49	6.12			
Ayrıcalıklılık Yetersiz	Çalışmıyorum	340	16.06	7.70	0.14	873	0.887
	Çalışıyorum	535	15.99	7.23			
Özdenetim	Çalışmıyorum	340	7.75	4.05	-0.95	873	0.341
	Çalışıyorum	535	8.02	4.00			
Kendini Feda	Çalışmıyorum	340	15.87	7.47	-0.66	873	0.509
	Çalışıyorum	535	16.20	7.24			
Cezalandırılma	Çalışmıyorum	340	20.70	6.75	-1.84	873	0.066
	Çalışıyorum	535	21.55	6.54			
Yüksek Standartlar	Çalışmıyorum	340	16.65	5.73	-1.21	873	0.226
	Çalışıyorum	535	17.12	5.62			
Onay Arayıcılık	Çalışmıyorum	340	16.58	5.73	-1.01	873	0.315
	Çalışıyorum	535	16.96	5.41			
Sürekli Öfke	Çalışmıyorum	340	18.06	6.57	-1.13	653.717	0.259
	Çalışıyorum	535	18.55	5.77			
Öfke İçe	Çalışmıyorum	340	48.84	9.38	-2.72	747.986	0.007*
	Çalışıyorum	535	50.64	9.86			
Öfke Dışa	Çalışmıyorum	340	23.71	8.38	0.27	873	0.788
	Çalışıyorum	535	23.56	8.18			
Öfke Kontrol	Çalışmıyorum	340	25.13	10.98	-2.63	688.025	0.009*
	Çalışıyorum	535	27.09	10.31			

* $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Bağımsız Örneklemeler T-Testi

Duygusal Yoksunluk, Sosyal İzolasyon Güvensizlik, Kusurluluk, Duyguları Bastırma, İç içe Geçme Bağımlılık, Terk Edilme, Tehditler Karşısında Dayanıksızlık, Başarısızlık, Karamsarlık, Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim,

Kendini Feda, Cezalandırılma, Yüksek Standartlar, Onay Arayıcılık, Sürekli Öfke, Öfke İçe, Öfke Dışa, Öfke Kontrol, Genel Hoşnutluk alt ölçeği çalışma durumu değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Aile Huzuru Ölçeğinden ($t(747.986)=-2.72, p<0.05$), Derin Yıpranmalar alt ölçeğinden ($t(688.025)=-2.63, p<0.05$) aldıkları puanlar çalışma durumu değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında çalışanların, çalışmayanlara göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 8. Çocuk Sahibi Olma Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tazıları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p																																																																																																																																																																																												
Duyusal Yoksunluk	Evet	650	12.68	6.44	-2.73	412.737	0.007*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	13.97	6.04				Sosyal İzolasyon Güvensizlik	Evet	650	17.39	8.97	-4.00	873	0.000*	Hayır	225	20.14	8.67	Kusurluluk	Evet	650	14.17	7.78	-3.86	873	0.000*	Hayır	225	16.47	7.48	Duyuları Bastırma	Evet	650	12.08	6.24	-4.05	873	0.000*	Hayır	225	14.03	6.20	İççe Geçme Bağımlılık	Evet	650	21.80	11.52	-3.67	873	0.000*	Hayır	225	25.06	11.31	Terk Edilme	Evet	650	12.01	6.40	-3.45	873	0.001*	Hayır	225	13.70	6.15	Tehditler Karşısında Dayanıksızlık	Evet	650	12.26	6.46	-3.26	873	0.001*	Hayır	225	13.88	6.42	Başarısızlık	Evet	650	14.44	7.49	-3.78	873	0.000*	Hayır	225	16.61	7.24	Karamsarlık	Evet	650	12.56	6.50	-2.62	873	0.009*	Hayır	225	13.86	6.12	Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	Evet	650	18.16	8.62	-2.61	873	0.009*	Hayır	225	19.91	8.68	Kendini Feda	Evet	650	13.27	6.21	-1.98	873	0.048*	Hayır	225	14.22	6.19	Cezalandırılma	Evet	650	15.74	7.44	-1.89	873	0.059	Hayır	225	16.82	7.29	Yüksek Standartlar	Evet	650	7.73	4.00	-2.37	873	0.018*	Hayır	225	8.46	4.05	Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127	Hayır	225	16.72	7.18	Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*
Sosyal İzolasyon Güvensizlik	Evet	650	17.39	8.97	-4.00	873	0.000*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	20.14	8.67				Kusurluluk	Evet	650	14.17	7.78	-3.86	873	0.000*	Hayır	225	16.47	7.48	Duyuları Bastırma	Evet	650	12.08	6.24	-4.05	873	0.000*	Hayır	225	14.03	6.20	İççe Geçme Bağımlılık	Evet	650	21.80	11.52	-3.67	873	0.000*	Hayır	225	25.06	11.31	Terk Edilme	Evet	650	12.01	6.40	-3.45	873	0.001*	Hayır	225	13.70	6.15	Tehditler Karşısında Dayanıksızlık	Evet	650	12.26	6.46	-3.26	873	0.001*	Hayır	225	13.88	6.42	Başarısızlık	Evet	650	14.44	7.49	-3.78	873	0.000*	Hayır	225	16.61	7.24	Karamsarlık	Evet	650	12.56	6.50	-2.62	873	0.009*	Hayır	225	13.86	6.12	Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	Evet	650	18.16	8.62	-2.61	873	0.009*	Hayır	225	19.91	8.68	Kendini Feda	Evet	650	13.27	6.21	-1.98	873	0.048*	Hayır	225	14.22	6.19	Cezalandırılma	Evet	650	15.74	7.44	-1.89	873	0.059	Hayır	225	16.82	7.29	Yüksek Standartlar	Evet	650	7.73	4.00	-2.37	873	0.018*	Hayır	225	8.46	4.05	Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127	Hayır	225	16.72	7.18	Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77								
Kusurluluk	Evet	650	14.17	7.78	-3.86	873	0.000*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	16.47	7.48				Duyuları Bastırma	Evet	650	12.08	6.24	-4.05	873	0.000*	Hayır	225	14.03	6.20	İççe Geçme Bağımlılık	Evet	650	21.80	11.52	-3.67	873	0.000*	Hayır	225	25.06	11.31	Terk Edilme	Evet	650	12.01	6.40	-3.45	873	0.001*	Hayır	225	13.70	6.15	Tehditler Karşısında Dayanıksızlık	Evet	650	12.26	6.46	-3.26	873	0.001*	Hayır	225	13.88	6.42	Başarısızlık	Evet	650	14.44	7.49	-3.78	873	0.000*	Hayır	225	16.61	7.24	Karamsarlık	Evet	650	12.56	6.50	-2.62	873	0.009*	Hayır	225	13.86	6.12	Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	Evet	650	18.16	8.62	-2.61	873	0.009*	Hayır	225	19.91	8.68	Kendini Feda	Evet	650	13.27	6.21	-1.98	873	0.048*	Hayır	225	14.22	6.19	Cezalandırılma	Evet	650	15.74	7.44	-1.89	873	0.059	Hayır	225	16.82	7.29	Yüksek Standartlar	Evet	650	7.73	4.00	-2.37	873	0.018*	Hayır	225	8.46	4.05	Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127	Hayır	225	16.72	7.18	Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																				
Duyuları Bastırma	Evet	650	12.08	6.24	-4.05	873	0.000*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	14.03	6.20				İççe Geçme Bağımlılık	Evet	650	21.80	11.52	-3.67	873	0.000*	Hayır	225	25.06	11.31	Terk Edilme	Evet	650	12.01	6.40	-3.45	873	0.001*	Hayır	225	13.70	6.15	Tehditler Karşısında Dayanıksızlık	Evet	650	12.26	6.46	-3.26	873	0.001*	Hayır	225	13.88	6.42	Başarısızlık	Evet	650	14.44	7.49	-3.78	873	0.000*	Hayır	225	16.61	7.24	Karamsarlık	Evet	650	12.56	6.50	-2.62	873	0.009*	Hayır	225	13.86	6.12	Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	Evet	650	18.16	8.62	-2.61	873	0.009*	Hayır	225	19.91	8.68	Kendini Feda	Evet	650	13.27	6.21	-1.98	873	0.048*	Hayır	225	14.22	6.19	Cezalandırılma	Evet	650	15.74	7.44	-1.89	873	0.059	Hayır	225	16.82	7.29	Yüksek Standartlar	Evet	650	7.73	4.00	-2.37	873	0.018*	Hayır	225	8.46	4.05	Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127	Hayır	225	16.72	7.18	Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																																
İççe Geçme Bağımlılık	Evet	650	21.80	11.52	-3.67	873	0.000*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	25.06	11.31				Terk Edilme	Evet	650	12.01	6.40	-3.45	873	0.001*	Hayır	225	13.70	6.15	Tehditler Karşısında Dayanıksızlık	Evet	650	12.26	6.46	-3.26	873	0.001*	Hayır	225	13.88	6.42	Başarısızlık	Evet	650	14.44	7.49	-3.78	873	0.000*	Hayır	225	16.61	7.24	Karamsarlık	Evet	650	12.56	6.50	-2.62	873	0.009*	Hayır	225	13.86	6.12	Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	Evet	650	18.16	8.62	-2.61	873	0.009*	Hayır	225	19.91	8.68	Kendini Feda	Evet	650	13.27	6.21	-1.98	873	0.048*	Hayır	225	14.22	6.19	Cezalandırılma	Evet	650	15.74	7.44	-1.89	873	0.059	Hayır	225	16.82	7.29	Yüksek Standartlar	Evet	650	7.73	4.00	-2.37	873	0.018*	Hayır	225	8.46	4.05	Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127	Hayır	225	16.72	7.18	Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																																												
Terk Edilme	Evet	650	12.01	6.40	-3.45	873	0.001*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	13.70	6.15				Tehditler Karşısında Dayanıksızlık	Evet	650	12.26	6.46	-3.26	873	0.001*	Hayır	225	13.88	6.42	Başarısızlık	Evet	650	14.44	7.49	-3.78	873	0.000*	Hayır	225	16.61	7.24	Karamsarlık	Evet	650	12.56	6.50	-2.62	873	0.009*	Hayır	225	13.86	6.12	Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	Evet	650	18.16	8.62	-2.61	873	0.009*	Hayır	225	19.91	8.68	Kendini Feda	Evet	650	13.27	6.21	-1.98	873	0.048*	Hayır	225	14.22	6.19	Cezalandırılma	Evet	650	15.74	7.44	-1.89	873	0.059	Hayır	225	16.82	7.29	Yüksek Standartlar	Evet	650	7.73	4.00	-2.37	873	0.018*	Hayır	225	8.46	4.05	Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127	Hayır	225	16.72	7.18	Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																																																								
Tehditler Karşısında Dayanıksızlık	Evet	650	12.26	6.46	-3.26	873	0.001*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	13.88	6.42				Başarısızlık	Evet	650	14.44	7.49	-3.78	873	0.000*	Hayır	225	16.61	7.24	Karamsarlık	Evet	650	12.56	6.50	-2.62	873	0.009*	Hayır	225	13.86	6.12	Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	Evet	650	18.16	8.62	-2.61	873	0.009*	Hayır	225	19.91	8.68	Kendini Feda	Evet	650	13.27	6.21	-1.98	873	0.048*	Hayır	225	14.22	6.19	Cezalandırılma	Evet	650	15.74	7.44	-1.89	873	0.059	Hayır	225	16.82	7.29	Yüksek Standartlar	Evet	650	7.73	4.00	-2.37	873	0.018*	Hayır	225	8.46	4.05	Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127	Hayır	225	16.72	7.18	Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																																																																				
Başarısızlık	Evet	650	14.44	7.49	-3.78	873	0.000*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	16.61	7.24				Karamsarlık	Evet	650	12.56	6.50	-2.62	873	0.009*	Hayır	225	13.86	6.12	Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	Evet	650	18.16	8.62	-2.61	873	0.009*	Hayır	225	19.91	8.68	Kendini Feda	Evet	650	13.27	6.21	-1.98	873	0.048*	Hayır	225	14.22	6.19	Cezalandırılma	Evet	650	15.74	7.44	-1.89	873	0.059	Hayır	225	16.82	7.29	Yüksek Standartlar	Evet	650	7.73	4.00	-2.37	873	0.018*	Hayır	225	8.46	4.05	Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127	Hayır	225	16.72	7.18	Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																																																																																
Karamsarlık	Evet	650	12.56	6.50	-2.62	873	0.009*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	13.86	6.12				Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	Evet	650	18.16	8.62	-2.61	873	0.009*	Hayır	225	19.91	8.68	Kendini Feda	Evet	650	13.27	6.21	-1.98	873	0.048*	Hayır	225	14.22	6.19	Cezalandırılma	Evet	650	15.74	7.44	-1.89	873	0.059	Hayır	225	16.82	7.29	Yüksek Standartlar	Evet	650	7.73	4.00	-2.37	873	0.018*	Hayır	225	8.46	4.05	Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127	Hayır	225	16.72	7.18	Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																																																																																												
Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	Evet	650	18.16	8.62	-2.61	873	0.009*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	19.91	8.68				Kendini Feda	Evet	650	13.27	6.21	-1.98	873	0.048*	Hayır	225	14.22	6.19	Cezalandırılma	Evet	650	15.74	7.44	-1.89	873	0.059	Hayır	225	16.82	7.29	Yüksek Standartlar	Evet	650	7.73	4.00	-2.37	873	0.018*	Hayır	225	8.46	4.05	Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127	Hayır	225	16.72	7.18	Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																																																																																																								
Kendini Feda	Evet	650	13.27	6.21	-1.98	873	0.048*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	14.22	6.19				Cezalandırılma	Evet	650	15.74	7.44	-1.89	873	0.059	Hayır	225	16.82	7.29	Yüksek Standartlar	Evet	650	7.73	4.00	-2.37	873	0.018*	Hayır	225	8.46	4.05	Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127	Hayır	225	16.72	7.18	Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																																																																																																																				
Cezalandırılma	Evet	650	15.74	7.44	-1.89	873	0.059																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	16.82	7.29				Yüksek Standartlar	Evet	650	7.73	4.00	-2.37	873	0.018*	Hayır	225	8.46	4.05	Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127	Hayır	225	16.72	7.18	Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																																																																																																																																
Yüksek Standartlar	Evet	650	7.73	4.00	-2.37	873	0.018*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	8.46	4.05				Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127	Hayır	225	16.72	7.18	Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																																																																																																																																												
Onay Arayıcılık	Evet	650	15.85	7.38	-1.53	873	0.127																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	16.72	7.18				Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*	Hayır	225	22.43	6.75	Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																																																																																																																																																								
Sürekli Öfke	Evet	650	20.80	6.54	-3.20	873	0.001*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	22.43	6.75				Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*	Hayır	225	18.04	5.87	Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																																																																																																																																																																				
Öfke İçe	Evet	650	16.56	5.55	-3.40	873	0.001*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	18.04	5.87				Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*	Hayır	225	18.06	5.77																																																																																																																																																																																
Öfke Dışa	Evet	650	16.38	5.39	-3.82	368.023	0.000*																																																																																																																																																																																												
	Hayır	225	18.06	5.77																																																																																																																																																																																															

Çizelge 8. (devamı) Çocuk Sahibi Olma Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tazıları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Öfke Kontrol	Evet	650	18.38	6.08	0.13	873	0.894
	Hayır	225	18.32	6.16			
Aile Huzuru Ölçeği	Evet	650	50.97	10.05	6.02	487.535	0.000*
	Hayır	225	46.99	7.97			
Genel Hoşnutluk	Evet	650	24.46	7.86	4.91	352.928	0.000*
	Hayır	225	21.18	8.88			
Derin Yıpranmalar	Evet	650	26.51	10.62	0.86	873	0.390
	Hayır	225	25.80	10.60			

* $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Bağımsız Örneklemeler T-Testi

Cezalandırılma, Onay Arayıcılık, Öfke Kontrol, Derin Yıpranmalar alt ölçeği çocuk sahibi olma değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Duygusal Yoksunluk alt ölçeğinden ($t(412.737) = -2.73, p < 0.05$),

Sosyal İzolasyon Güvensizlik alt ölçeğinden ($t(873) = -4.00, p < 0.05$),

Kusurluluk alt ölçeğinden ($t(873) = -3.86, p < 0.05$),

Duyguları Bastırma alt ölçeğinden ($t(873) = -4.05, p < 0.05$),

İç içe Geçme Bağımlılık alt ölçeğinden ($t(873) = -3.67, p < 0.05$),

Terk Edilme alt ölçeğinden ($t(873) = -3.45, p < 0.05$),

Tehditler Karşısında Dayanısızlık alt ölçeğinden ($t(873) = -3.26, p < 0.05$),

Başarısızlık alt ölçeğinden ($t(873) = -3.78, p < 0.05$),

Karamsarlık alt ölçeğinden ($t(873) = -2.62, p < 0.05$),

Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim alt ölçeğinden ($t(873) = -2.61, p < 0.05$),

Kendini Feda alt ölçeğinden ($t(873) = -1.98, p < 0.05$),

Yüksek Standartlar alt ölçeğinden ($t(873) = -2.37, p < 0.05$),

Sürekli Öfke alt ölçeğinden ($t(873) = -3.20, p < 0.05$),

Öfke İçer alt ölçeğinden ($t(873) = -3.40, p < 0.05$),

Öfke Dışa alt ölçeğinden ($t(368.023) = -3.82, p < 0.05$) aldıkları puanlar çocuk sahibi olma değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan

ortalama puanların arasında anlamı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında çocuğu olmayanların, çocuğu olanlara göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Aile Huzuru Ölçeğinden ($t(487.535)=6.02, p<0.05$),

Genel Hoşnutluk alt ölçeğinden ($t(352.928)=4.91, p<0.05$) aldıkları puanlar çocuk sahibi olma değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında çocuğu olanların, çocuğu olmayanlara göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 9. . Dini İnanç Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Duygusal Yoksunluk	Evet	827	12.96	6.42	-1.25	56.030	0.217
	Hayır	48	13.92	5.10			
Sosyal İzolasyon	Evet	827	17.95	9.01	-2.05	873	0.041*
	Hayır	48	20.67	7.88			
Güvensizlik	Evet	827	14.66	7.80	-1.67	873	0.094
	Hayır	48	16.58	7.01			
Kusurluluk	Evet	827	12.46	6.32	-2.30	873	0.022*
	Hayır	48	14.60	5.36			
Duyguları Bastırma	Evet	827	22.46	11.60	-1.94	873	0.053
	Hayır	48	25.77	10.11			
İççe Geçme Bağımlılık	Evet	827	12.35	6.40	-1.77	873	0.078
	Hayır	48	14.02	5.76			
Terk Edilme	Evet	827	12.60	6.51	-1.50	873	0.133
	Hayır	48	14.04	5.93			
Tehditler Karşısında	Evet	827	14.89	7.53	-1.79	873	0.074
	Hayır	48	16.88	6.38			
Dayanısızlık	Evet	827	12.83	6.46	-1.32	873	0.188
	Hayır	48	14.08	5.73			
Başarısızlık	Evet	827	18.41	8.66	-2.83	873	0.005*
	Hayır	48	22.04	8.04			
Karamsarlık	Evet	827	13.42	6.25	-1.87	873	0.062
	Hayır	48	15.15	5.37			
Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	827	15.90	7.44	-1.99	873	0.047*
	Hayır	48	18.08	6.66			
Özdenetim	Evet	827	7.84	4.03	-2.22	873	0.027*
	Hayır	48	9.17	3.75			
Kendini Feda	Evet	827	15.94	7.36	-2.16	873	0.031*
	Hayır	48	18.29	6.43			

Çizelge 9. (devamı) . Dini İnanç Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tazıları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Sürekli Öfke	Evet	827	21.14	6.66	-1.47	873	0.142
	Hayır	48	22.58	5.91			
Öfke İçer	Evet	827	16.81	5.67	-3.14	54.070	0.003*
	Hayır	48	19.19	5.07			
Öfke Dışa	Evet	827	16.68	5.55	-3.46	54.853	0.001*
	Hayır	48	19.13	4.72			
Öfke Kontrol	Evet	827	18.29	6.12	-1.55	873	0.121
	Hayır	48	19.69	5.49			
Aile Huzuru Ölçeği	Evet	827	49.94	9.64	-0.04	873	0.967
	Hayır	48	50.00	10.98			
Genel Hoşnutluk	Evet	827	23.71	8.26	1.45	873	0.148
	Hayır	48	21.94	8.08			
Derin Yıpranmalar	Evet	827	26.23	10.69	-1.34	54.823	0.184
	Hayır	48	28.06	9.09			

* $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Bağımsız Örneklem T-Testi

Duyusal Yoksunluk, Kusurluluk, İç içe Geçme Bağımlılık, Terk Edilme, Tehditler Karşısında Dayanıksızlık, Başarısızlık, Karamsarlık, Kendini Feda, Sürekli Öfke, Öfke Kontrol, Aile Huzuru Ölçeği, Genel Hoşnutluk, Derin Yıpranmalar alt ölçeği dini inanç değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamı düzeyde bir farklılık olmadığını saptanmıştır ($p > 0.05$).

Sosyal İzolasyon Güvensizlik alt ölçeğinden ($t(873) = -2.05, p < 0.05$),

Duyuları Bastırma alt ölçeğinden ($t(873) = -2.30, p < 0.05$),

Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim alt ölçeğinden ($t(873) = -2.83, p < 0.05$),

Cezalandırılma alt ölçeğinden ($t(873) = -1.99, p < 0.05$),

Yüksek Standartlar alt ölçeğinden ($t(873) = -2.22, p < 0.05$),

Onay Arayıcılık alt ölçeğinden ($t(873) = -2.16, p < 0.05$),

Öfke İçer alt ölçeğinden ($t(54.070) = -3.14, p < 0.05$),

Öfke Dışa alt ölçeğinden ($t(54.853) = -3.46, p < 0.05$) aldıkları puanlar dini inanç değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır.

Ortalamlar karşılaştırıldığında dini inancı olmayanların, dini inancı olanlara göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 10. Bilinen Bir Rahatsızlık Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Duygusal Yoksunluk	Evet	443	13.89	6.48	4.19	873	0.000*
	Hayır	432	12.11	6.11			
Sosyal İzolasyon	Evet	443	19.40	9.14	4.40	873	0.000*
	Hayır	432	16.76	8.60			
Kusurluluk	Evet	443	15.85	7.77	4.24	873	0.000*
	Hayır	432	13.64	7.61			
Duyguları Bastırma	Evet	443	13.35	6.34	3.66	873	0.000*
	Hayır	432	11.80	6.14			
İççe Geçme Bağımlılık	Evet	443	24.38	11.76	4.56	873	0.000*
	Hayır	432	20.85	11.05			
Terk Edilme	Evet	443	13.21	6.43	3.65	873	0.000*
	Hayır	432	11.65	6.22			
Tehditler Karşısında	Evet	443	13.47	6.52	3.70	873	0.000*
	Hayır	432	11.86	6.36			
Dayanaksızlık	Evet	443	15.96	7.51	3.88	873	0.000*
	Hayır	432	14.01	7.33			
Karamsarlık	Evet	443	13.61	6.47	3.34	873	0.001*
	Hayır	432	12.16	6.30			
Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	443	19.08	8.92	1.61	871.748	0.108
	Hayır	432	18.14	8.38			
Özdenetim	Evet	443	13.85	6.40	1.60	873	0.109
	Hayır	432	13.18	6.01			
Kendini Feda	Evet	443	13.85	6.40	1.60	873	0.109
	Hayır	432	13.18	6.01			
Cezalandırılma	Evet	443	16.46	7.68	1.79	873	0.075
	Hayır	432	15.56	7.10			
Yüksek Standartlar	Evet	443	8.04	4.10	0.93	873	0.351
	Hayır	432	7.79	3.94			
Onay Arayıcılık	Evet	443	16.20	7.62	0.52	873	0.602
	Hayır	432	15.94	7.03			
Sürekli Öfke	Evet	443	21.74	6.85	2.38	870.808	0.017*
	Hayır	432	20.68	6.36			
Öfke İççe	Evet	443	17.36	6.02	2.22	862.085	0.027*
	Hayır	432	16.51	5.25			
Öfke Dışa	Evet	443	17.16	5.93	1.89	859.175	0.059
	Hayır	432	16.46	5.09			
Öfke Kontrol	Evet	443	17.76	6.03	-2.99	873	0.003*
	Hayır	432	18.98	6.11			
Aile Huzuru Ölçeği	Evet	443	46.75	7.70	-10.40	792.349	0.000*
	Hayır	432	53.22	10.44			
Genel Hoşnutluk	Evet	443	23.29	8.48	-1.19	872.107	0.233
	Hayır	432	23.95	8.01			
Derin Yıpranmalar	Evet	443	23.47	10.70	-8.41	868.220	0.000*
	Hayır	432	29.27	9.69			

* $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Bağımsız Örneklem T-Testi

Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim, Kendini Feda, Cezalandırılma, Yüksek Standartlar, Onay Arayıcılık, Öfke Dışa, Genel Hoşnutluk alt ölçeği bilinen bir

rahatsızlık değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Duygusal Yoksunluk alt ölçeğinden ($t(873)=4.19, p<0.05$),

Sosyal İzolasyon Güvensizlik alt ölçeğinden ($t(873)=4.40, p<0.05$),

Kusurluluk alt ölçeğinden ($t(873)=4.24, p<0.05$),

Duyguları Bastırma alt ölçeğinden ($t(873)=3.66, p<0.05$),

İç içe Geçme Bağımlılık alt ölçeğinden ($t(873)=4.56, p<0.05$),

Terk Edilme alt ölçeğinden ($t(873)=3.65, p<0.05$),

Tehditler Karşısında Dayanısızlık alt ölçeğinden ($t(873)=3.70, p<0.05$),

Başarısızlık alt ölçeğinden ($t(873)=3.88, p<0.05$),

Karamsarlık alt ölçeğinden ($t(873)=3.34, p<0.05$),

Sürekli Öfke alt ölçeğinden ($t(870.808)=2.38, p<0.05$),

Öfke İçe alt ölçeğinden ($t(862.085)=2.22, p<0.05$) aldıkları puanlar bilinen bir rahatsızlık değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında evet diyenlerin, hayır diyenlere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Öfke Kontrol alt ölçeğinden ($t(873)=-2.99, p<0.05$),

Aile Huzuru Ölçeğinden ($t(872.107)=-10.40, p<0.05$),

Derin Yıpranmalar alt ölçeğinden ($t(868.220)=-8.41, p<0.05$) aldıkları puanlar bilinen bir rahatsızlık değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında hayır diyenlerin, evet diyenlere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 11. Psikiyatrik Bir Rahatsızlık Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p																																																																																																																																																																																																																																												
Duygusal Yoksunluk	Evet	219	14.45	6.10	3.91	873	0.000*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	12.53	6.37				Sosyal İzolasyon	Evet	219	20.38	8.84	4.40	873	0.000*	Hayır	656	17.33	8.89	Güvensizlik	Evet	219	16.78	7.71	4.48	873	0.000*	Hayır	656	14.09	7.67	Kusurluluk	Evet	219	13.91	6.20	3.63	873	0.000*	Hayır	656	12.14	6.26	Duyguları Bastırma	Evet	219	25.79	11.45	4.73	873	0.000*	Hayır	656	21.58	11.40	İççe Geçme Bağımlılık	Evet	219	14.09	6.18	4.45	873	0.000*	Hayır	656	11.89	6.35	Terk Edilme	Evet	219	14.28	6.46	4.28	873	0.000*	Hayır	656	12.14	6.41	Tehditler Karşısında	Evet	219	16.83	7.32	4.23	873	0.000*	Hayır	656	14.39	7.44	Dayanısızlık	Evet	219	14.25	6.25	3.62	873	0.000*	Hayır	656	12.44	6.42	Başarısızlık	Evet	219	19.79	8.65	2.34	873	0.020*	Hayır	656	18.22	8.64	Karamsarlık	Evet	219	14.38	6.23	2.39	873	0.017*	Hayır	656	13.23	6.19	Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	219	17.00	7.62	2.27	873	0.023*	Hayır	656	15.69	7.32	Özdenetim	Evet	219	8.45	4.03	2.27	873	0.024*	Hayır	656	7.74	4.01	Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*	Hayır	656	15.75	7.25	Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*
Sosyal İzolasyon	Evet	219	20.38	8.84	4.40	873	0.000*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	17.33	8.89				Güvensizlik	Evet	219	16.78	7.71	4.48	873	0.000*	Hayır	656	14.09	7.67	Kusurluluk	Evet	219	13.91	6.20	3.63	873	0.000*	Hayır	656	12.14	6.26	Duyguları Bastırma	Evet	219	25.79	11.45	4.73	873	0.000*	Hayır	656	21.58	11.40	İççe Geçme Bağımlılık	Evet	219	14.09	6.18	4.45	873	0.000*	Hayır	656	11.89	6.35	Terk Edilme	Evet	219	14.28	6.46	4.28	873	0.000*	Hayır	656	12.14	6.41	Tehditler Karşısında	Evet	219	16.83	7.32	4.23	873	0.000*	Hayır	656	14.39	7.44	Dayanısızlık	Evet	219	14.25	6.25	3.62	873	0.000*	Hayır	656	12.44	6.42	Başarısızlık	Evet	219	19.79	8.65	2.34	873	0.020*	Hayır	656	18.22	8.64	Karamsarlık	Evet	219	14.38	6.23	2.39	873	0.017*	Hayır	656	13.23	6.19	Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	219	17.00	7.62	2.27	873	0.023*	Hayır	656	15.69	7.32	Özdenetim	Evet	219	8.45	4.03	2.27	873	0.024*	Hayır	656	7.74	4.01	Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*	Hayır	656	15.75	7.25	Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41								
Güvensizlik	Evet	219	16.78	7.71	4.48	873	0.000*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	14.09	7.67				Kusurluluk	Evet	219	13.91	6.20	3.63	873	0.000*	Hayır	656	12.14	6.26	Duyguları Bastırma	Evet	219	25.79	11.45	4.73	873	0.000*	Hayır	656	21.58	11.40	İççe Geçme Bağımlılık	Evet	219	14.09	6.18	4.45	873	0.000*	Hayır	656	11.89	6.35	Terk Edilme	Evet	219	14.28	6.46	4.28	873	0.000*	Hayır	656	12.14	6.41	Tehditler Karşısında	Evet	219	16.83	7.32	4.23	873	0.000*	Hayır	656	14.39	7.44	Dayanısızlık	Evet	219	14.25	6.25	3.62	873	0.000*	Hayır	656	12.44	6.42	Başarısızlık	Evet	219	19.79	8.65	2.34	873	0.020*	Hayır	656	18.22	8.64	Karamsarlık	Evet	219	14.38	6.23	2.39	873	0.017*	Hayır	656	13.23	6.19	Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	219	17.00	7.62	2.27	873	0.023*	Hayır	656	15.69	7.32	Özdenetim	Evet	219	8.45	4.03	2.27	873	0.024*	Hayır	656	7.74	4.01	Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*	Hayır	656	15.75	7.25	Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																				
Kusurluluk	Evet	219	13.91	6.20	3.63	873	0.000*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	12.14	6.26				Duyguları Bastırma	Evet	219	25.79	11.45	4.73	873	0.000*	Hayır	656	21.58	11.40	İççe Geçme Bağımlılık	Evet	219	14.09	6.18	4.45	873	0.000*	Hayır	656	11.89	6.35	Terk Edilme	Evet	219	14.28	6.46	4.28	873	0.000*	Hayır	656	12.14	6.41	Tehditler Karşısında	Evet	219	16.83	7.32	4.23	873	0.000*	Hayır	656	14.39	7.44	Dayanısızlık	Evet	219	14.25	6.25	3.62	873	0.000*	Hayır	656	12.44	6.42	Başarısızlık	Evet	219	19.79	8.65	2.34	873	0.020*	Hayır	656	18.22	8.64	Karamsarlık	Evet	219	14.38	6.23	2.39	873	0.017*	Hayır	656	13.23	6.19	Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	219	17.00	7.62	2.27	873	0.023*	Hayır	656	15.69	7.32	Özdenetim	Evet	219	8.45	4.03	2.27	873	0.024*	Hayır	656	7.74	4.01	Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*	Hayır	656	15.75	7.25	Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																
Duyguları Bastırma	Evet	219	25.79	11.45	4.73	873	0.000*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	21.58	11.40				İççe Geçme Bağımlılık	Evet	219	14.09	6.18	4.45	873	0.000*	Hayır	656	11.89	6.35	Terk Edilme	Evet	219	14.28	6.46	4.28	873	0.000*	Hayır	656	12.14	6.41	Tehditler Karşısında	Evet	219	16.83	7.32	4.23	873	0.000*	Hayır	656	14.39	7.44	Dayanısızlık	Evet	219	14.25	6.25	3.62	873	0.000*	Hayır	656	12.44	6.42	Başarısızlık	Evet	219	19.79	8.65	2.34	873	0.020*	Hayır	656	18.22	8.64	Karamsarlık	Evet	219	14.38	6.23	2.39	873	0.017*	Hayır	656	13.23	6.19	Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	219	17.00	7.62	2.27	873	0.023*	Hayır	656	15.69	7.32	Özdenetim	Evet	219	8.45	4.03	2.27	873	0.024*	Hayır	656	7.74	4.01	Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*	Hayır	656	15.75	7.25	Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																												
İççe Geçme Bağımlılık	Evet	219	14.09	6.18	4.45	873	0.000*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	11.89	6.35				Terk Edilme	Evet	219	14.28	6.46	4.28	873	0.000*	Hayır	656	12.14	6.41	Tehditler Karşısında	Evet	219	16.83	7.32	4.23	873	0.000*	Hayır	656	14.39	7.44	Dayanısızlık	Evet	219	14.25	6.25	3.62	873	0.000*	Hayır	656	12.44	6.42	Başarısızlık	Evet	219	19.79	8.65	2.34	873	0.020*	Hayır	656	18.22	8.64	Karamsarlık	Evet	219	14.38	6.23	2.39	873	0.017*	Hayır	656	13.23	6.19	Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	219	17.00	7.62	2.27	873	0.023*	Hayır	656	15.69	7.32	Özdenetim	Evet	219	8.45	4.03	2.27	873	0.024*	Hayır	656	7.74	4.01	Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*	Hayır	656	15.75	7.25	Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																								
Terk Edilme	Evet	219	14.28	6.46	4.28	873	0.000*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	12.14	6.41				Tehditler Karşısında	Evet	219	16.83	7.32	4.23	873	0.000*	Hayır	656	14.39	7.44	Dayanısızlık	Evet	219	14.25	6.25	3.62	873	0.000*	Hayır	656	12.44	6.42	Başarısızlık	Evet	219	19.79	8.65	2.34	873	0.020*	Hayır	656	18.22	8.64	Karamsarlık	Evet	219	14.38	6.23	2.39	873	0.017*	Hayır	656	13.23	6.19	Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	219	17.00	7.62	2.27	873	0.023*	Hayır	656	15.69	7.32	Özdenetim	Evet	219	8.45	4.03	2.27	873	0.024*	Hayır	656	7.74	4.01	Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*	Hayır	656	15.75	7.25	Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																				
Tehditler Karşısında	Evet	219	16.83	7.32	4.23	873	0.000*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	14.39	7.44				Dayanısızlık	Evet	219	14.25	6.25	3.62	873	0.000*	Hayır	656	12.44	6.42	Başarısızlık	Evet	219	19.79	8.65	2.34	873	0.020*	Hayır	656	18.22	8.64	Karamsarlık	Evet	219	14.38	6.23	2.39	873	0.017*	Hayır	656	13.23	6.19	Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	219	17.00	7.62	2.27	873	0.023*	Hayır	656	15.69	7.32	Özdenetim	Evet	219	8.45	4.03	2.27	873	0.024*	Hayır	656	7.74	4.01	Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*	Hayır	656	15.75	7.25	Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																
Dayanısızlık	Evet	219	14.25	6.25	3.62	873	0.000*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	12.44	6.42				Başarısızlık	Evet	219	19.79	8.65	2.34	873	0.020*	Hayır	656	18.22	8.64	Karamsarlık	Evet	219	14.38	6.23	2.39	873	0.017*	Hayır	656	13.23	6.19	Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	219	17.00	7.62	2.27	873	0.023*	Hayır	656	15.69	7.32	Özdenetim	Evet	219	8.45	4.03	2.27	873	0.024*	Hayır	656	7.74	4.01	Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*	Hayır	656	15.75	7.25	Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																												
Başarısızlık	Evet	219	19.79	8.65	2.34	873	0.020*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	18.22	8.64				Karamsarlık	Evet	219	14.38	6.23	2.39	873	0.017*	Hayır	656	13.23	6.19	Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	219	17.00	7.62	2.27	873	0.023*	Hayır	656	15.69	7.32	Özdenetim	Evet	219	8.45	4.03	2.27	873	0.024*	Hayır	656	7.74	4.01	Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*	Hayır	656	15.75	7.25	Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																																								
Karamsarlık	Evet	219	14.38	6.23	2.39	873	0.017*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	13.23	6.19				Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	219	17.00	7.62	2.27	873	0.023*	Hayır	656	15.69	7.32	Özdenetim	Evet	219	8.45	4.03	2.27	873	0.024*	Hayır	656	7.74	4.01	Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*	Hayır	656	15.75	7.25	Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																																																				
Ayrıcalıklılık Yetersiz	Evet	219	17.00	7.62	2.27	873	0.023*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	15.69	7.32				Özdenetim	Evet	219	8.45	4.03	2.27	873	0.024*	Hayır	656	7.74	4.01	Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*	Hayır	656	15.75	7.25	Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																																																																
Özdenetim	Evet	219	8.45	4.03	2.27	873	0.024*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	7.74	4.01				Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*	Hayır	656	15.75	7.25	Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																																																																												
Kendini Feda	Evet	219	17.03	7.51	2.23	873	0.026*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	15.75	7.25				Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*	Hayır	656	20.84	6.51	Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																																																																																								
Cezalandırılma	Evet	219	22.34	6.87	2.82	357.436	0.005*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	20.84	6.51				Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*	Hayır	656	16.60	5.46	Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																																																																																																				
Yüksek Standartlar	Evet	219	17.95	6.14	2.90	340.264	0.004*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	16.60	5.46				Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*	Hayır	656	16.46	5.36	Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																																																																																																																
Onay Arayıcılık	Evet	219	17.85	5.93	3.07	344.382	0.002*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	16.46	5.36				Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624	Hayır	656	18.42	6.15	Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																																																																																																																												
Sürekli Öfke	Evet	219	18.19	5.94	-0.49	873	0.624																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	18.42	6.15				Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*	Hayır	656	51.27	10.09	Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																																																																																																																																								
Öfke İçe	Evet	219	45.98	7.11	-8.52	530.475	0.000*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	51.27	10.09				Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*	Hayır	656	24.02	8.14	Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																																																																																																																																																				
Öfke Dışa	Evet	219	22.39	8.47	-2.49	361.807	0.013*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	24.02	8.14				Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																																																																																																																																																																
Öfke Kontrol	Evet	219	23.58	10.75	-4.47	873	0.000*																																																																																																																																																																																																																																												
	Hayır	656	27.25	10.41																																																																																																																																																																																																																																															

* $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Bağımsız Örneklemeler T-Testi

Öfke Kontrol alt ölçeği psikiyatrik bir rahatsızlık değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Duygusal Yoksunluk alt ölçeğinden ($t(873)=3.91, p<0.05$),

Sosyal İzolasyon Güvensizlik alt ölçeğinden ($t(873)=4.40, p<0.05$),

Kusurluluk alt ölçeğinden ($t(873)=4.48, p<0.05$),

Duyguları Bastırma alt ölçeğinden ($t(873)=3.63, p<0.05$),

İç içe Geçme Bağımlılık alt ölçeğinden ($t(873)=4.73, p<0.05$),

Terk Edilme alt ölçeğinden ($t(873)=4.45, p<0.05$),

Tehditler Karşısında Dayanıksızlık alt ölçeğinden ($t(873)=4.28, p<0.05$),

Başarısızlık alt ölçeğinden ($t(873)=4.23, p<0.05$),

Karamsarlık alt ölçeğinden ($t(873)=3.62, p<0.05$),

Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim alt ölçeğinden ($t(873)=2.34, p<0.05$),

Kendini Feda alt ölçeğinden ($t(873)=2.39, p<0.05$),

Cezalandırılma alt ölçeğinden ($t(873)=2.27, p<0.05$),

Yüksek Standartlar alt ölçeğinden ($t(873)=2.27, p<0.05$),

Onay Arayıcılık alt ölçeğinden ($t(873)=2.23, p<0.05$),

Sürekli Öfke alt ölçeğinden ($t(357.436)=2.82, p<0.05$),

Öfke İçe alt ölçeğinden ($t(340.264)=2.90, p<0.05$),

Öfke Dışa alt ölçeğinden ($t(344.382)=3.07, p<0.05$) aldıkları puanlar psikiyatrik bir rahatsızlık değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında evet diyenlerin, hayır diyenlere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Aile Huzuru Ölçeğinden ($t(530.475)=-8.52, p<0.05$),

Genel Hoşnutluk alt ölçeğinden ($t(361.807)=-2.49, p<0.05$),

Derin Yıpranmalar alt ölçeğinden ($t(873)=-4.47, p<0.05$) aldıkları puanlar psikiyatrik bir rahatsızlık değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden

alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında hayır diyenlerin, evet diyenlere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 12. Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	Var. K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
Duygusal Yoksunluk	Düşük	330	13.44	6.33	G.Arası	381.56	2	190.78	4.76	0.009*
	Orta	416	12.35	6.42	G.İçi	34954.37	872	40.09		
	Yüksek	129	14.04	6.02	Total	35335.93	874			
	Total	875	13.01	6.36						
Sosyal İzolasyon Güvensizlik	Düşük	330	18.62	9.19	G.Arası	710.06	2	355.03	4.45	0.012*
	Orta	416	17.21	8.80	G.İçi	69597.87	872	79.81		
	Yüksek	129	19.60	8.69	Total	70307.94	874			
	Total	875	18.10	8.97						
Kusurluluk	Düşük	330	15.39	7.93	G.Arası	961.51	2	480.76	8.10	0.000*
	Orta	416	13.73	7.59	G.İçi	51743.56	872	59.34		
	Yüksek	129	16.49	7.48	Total	52705.08	874			
	Total	875	14.76	7.77						
Duygulan Bastırma	Düşük	330	12.89	6.48	G.Arası	353.31	2	176.66	4.50	0.011*
	Orta	416	11.98	6.19	G.İçi	34195.60	872	39.22		
	Yüksek	129	13.73	5.90	Total	34548.91	874			
	Total	875	12.58	6.29						
İççe Geçme Bağımlılık	Düşük	330	23.36	11.87	G.Arası	1695.47	2	847.73	6.44	0.002*
	Orta	416	21.30	11.30	G.İçi	114844.69	872	131.70		
	Yüksek	129	25.09	10.99	Total	116540.16	874			
	Total	875	22.64	11.55						
Terk Edilme	Düşük	330	12.76	6.44	G.Arası	404.91	2	202.45	5.03	0.007*
	Orta	416	11.81	6.29	G.İçi	35097.04	872	40.25		
	Yüksek	129	13.70	6.28	Total	35501.95	874			
	Total	875	12.44	6.37						
Tehditler Karşısında Dayanıksızlık	Düşük	330	12.97	6.76	G.Arası	332.02	2	166.01	3.97	0.019*
	Orta	416	12.09	6.27	G.İçi	36445.80	872	41.80		
	Yüksek	129	13.80	6.30	Total	36777.82	874			
	Total	875	12.68	6.49						
Başarısızlık	Düşük	330	15.41	7.63	G.Arası	585.22	2	292.61	5.28	0.005*
	Orta	416	14.22	7.39	G.İçi	48330.77	872	55.43		
	Yüksek	129	16.47	7.15	Total	48916.00	874			
	Total	875	15.00	7.48						
Karamsarlık	Düşük	330	13.26	6.59	G.Arası	344.46	2	172.23	4.20	0.015*
	Orta	416	12.28	6.26	G.İçi	35739.86	872	40.99		
	Yüksek	129	13.95	6.37	Total	36084.33	874			
	Total	875	12.89	6.43						
Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	Düşük	330	18.48	9.08	G.Arası	172.26	2	86.13	1.15	0.318
	Orta	416	18.39	8.33	G.İçi	65459.41	872	75.07		
	Yüksek	129	19.67	8.65	Total	65631.66	874			
	Total	875	18.61	8.67						
Kendini Feda	Düşük	330	13.58	6.43	G.Arası	31.45	2	15.73	0.41	0.666
	Orta	416	13.35	6.08	G.İçi	33709.06	872	38.66		
	Yüksek	129	13.90	6.11	Total	33740.51	874			
	Total	875	13.52	6.21						
Cezalandırılma	Düşük	330	15.93	7.80	G.Arası	61.13	2	30.57	0.56	0.574
	Orta	416	15.89	7.13	G.İçi	47929.61	872	54.97		
	Yüksek	129	16.65	7.30	Total	47990.74	874			
	Total	875	16.02	7.41						
Yüksek Standartlar	Düşük	330	7.89	4.18	G.Arası	46.15	2	23.07	1.43	0.240
	Orta	416	7.77	3.90	G.İçi	14087.59	872	16.16		
	Yüksek	129	8.45	3.97	Total	14133.74	874			
	Total	875	7.92	4.02						
Onay Arayıcılık	Düşük	330	16.06	7.62	G.Arası	35.19	2	17.59	0.33	0.721
	Orta	416	15.94	7.11	G.İçi	46934.13	872	53.82		
	Yüksek	129	16.53	7.30	Total	46969.32	874			
	Total	875	16.07	7.33						

Çizelge 12. (devamı) Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	Var. K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
Sürekli Öfke	Düşük	330	20.99	6.97	G.Arası	111.80	2	55.90	1.27	0.281
	Orta	416	21.13	6.35	G.İçi	38316.94	872	43.94		
	Yüksek	129	22.06	6.60	Total	38428.74	874			
	Total	875	21.22	6.63						
Öfke İçe	Düşük	330	17.03	5.93	G.Arası	64.27	2	32.14	1.00	0.368
	Orta	416	16.70	5.25	G.İçi	27992.40	872	32.10		
	Yüksek	129	17.48	6.22	Total	28056.67	874			
	Total	875	16.94	5.67						
Öfke Dışa	Düşük	330	16.73	5.91	G.Arası	32.94	2	16.47	0.54	0.585
	Orta	416	16.74	5.13	G.İçi	26768.32	872	30.70		
	Yüksek	129	17.28	5.82	Total	26801.26	874			
	Total	875	16.81	5.54						
Öfke Kontrol	Düşük	330	18.16	6.57	G.Arası	206.54	2	103.27	2.79	0.062
	Orta	416	18.81	5.74	G.İçi	32277.62	872	37.02		
	Yüksek	129	17.44	5.84	Total	32484.16	874			
	Total	875	18.36	6.10						
Aile Huzuru Ölçeği	Düşük	330	48.37	8.72	G.Arası	4817.32	2	2408.66	27.09	0.000*
	Orta	416	52.31	10.46	G.İçi	77538.93	872	88.92		
	Yüksek	129	46.35	7.49	Total	82356.26	874			
	Total	875	49.94	9.71						
Genel Hoşnutluk	Düşük	330	23.38	8.60	G.Arası	62.33	2	31.16	0.46	0.633
	Orta	416	23.62	8.04	G.İçi	59450.88	872	68.18		
	Yüksek	129	24.20	8.04	Total	59513.21	874			
	Total	875	23.61	8.25						
Derin Yıpranmalar	Düşük	330	24.98	10.87	G.Arası	5175.47	2	2587.73	24.21	0.000*
	Orta	416	28.69	9.90	G.İçi	93219.74	872	106.90		
	Yüksek	129	22.15	10.35	Total	98395.21	874			
	Total	875	26.33	10.61						

* $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim, Kendini Feda, Cezalandırılma, Yüksek Standartlar, Onay Arayıcılık, Sürekli Öfke, Öfke İçe, Öfke Dışa, Öfke Kontrol, Genel Hoşnutluk alt ölçeği gelir düzeyi değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Duygusal Yoksunluk alt ölçeğinden ($F(2.872)=4.76$, $p < 0.05$) elde edilen ortalamaların gelir durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p > 0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, geliri düzeyi düşük ve yüksek olanların aldığı puanların geliri düzeyi orta olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Sosyal İzolasyon Güvensizlik alt ölçeğinden ($F(2.872)=4.45$, $p < 0.05$) elde edilen ortalamaların gelir durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p > 0.05$). Post hoc testinin

varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, geliri düzeyi yüksek olanların aldığı puanların geliri düzeyi orta olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Kusurluluk alt ölçeğinden ($F(2.872)=8.10, p<0.05$)elde edilen ortalamaların gelir durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, geliri düzeyi düşük ve yüksek olanların aldığı puanların geliri düzeyi orta olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Duyguları Bastırma alt ölçeğinden ($F(2.872)=4.50, p<0.05$)elde edilen ortalamaların gelir durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, geliri düzeyi yüksek olanların aldığı puanların geliri düzeyi orta olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

İç içe Geçme Bağımlılık alt ölçeğinden ($F(2.872)=6.44, p<0.05$)elde edilen ortalamaların gelir durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, geliri düzeyi düşük ve yüksek olanların aldığı puanların geliri düzeyi orta olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Terk Edilme alt ölçeğinden ($F(2.872)=5.03, p<0.05$)elde edilen ortalamaların gelir durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, geliri düzeyi yüksek olanların aldığı puanların geliri düzeyi orta olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tehditler Karşısında Dayanıksızlık alt ölçeğinden ($F(2.872)=3.97$, $p<0.05$)elde edilen ortalamaların gelir durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, geliri düzeyi yüksek olanların aldığı puanların geliri düzeyi orta olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Başarısızlık alt ölçeğinden ($F(2.872)=5.28$, $p<0.05$)elde edilen ortalamaların gelir durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, geliri düzeyi yüksek olanların aldığı puanların geliri düzeyi orta olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Karamsarlık alt ölçeğinden ($F(2.872)=4.20$, $p<0.05$)elde edilen ortalamaların gelir durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, geliri düzeyi yüksek olanların aldığı puanların geliri düzeyi orta olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Aile Huzuru Ölçeğinden ($F(2.872)=27.09$, $p<0.05$)elde edilen ortalamaların gelir durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Uygulanan Levene's testinden sonra grupların varyanslarının homojen dağılmadığı bilgisine ulaşılmıştır($p<0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlanmadığında yapılan Games-Howell testi bulguları sonuçlarına göre,geliri düzeyi orta olanların aldığı puanların geliri düzeyi düşük ve yüksek olanlardan daha yüksek,geliri düzeyi düşük olanların aldığı puanların geliri düzeyi yüksek olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Derin Yıpranmalar alt ölçeğinden ($F(2.872)=24.21$, $p<0.05$)elde edilen ortalamaların gelir durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve

sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Uygulanan Levene's testinden sonra grupların varyanslarının homojen dağılmadığı bilgisine ulaşılmıştır(p<0.05). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlanmadığında yapılan Games-Howell testi bulguları sonuçlarına göre, geliri düzeyi orta olanların aldığı puanların geliri düzeyi düşük ve yüksek olanlardan daha yüksek,geliri düzeyi düşük olanların aldığı puanların geliri düzeyi yüksek olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 13. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	Var. K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
Duygusal Yoksunluk	İlkokul mezunu	105	12.76	6.09	G.Arası	809.90	4	202.48	5.10	0.000*
	Ortaokul mezunu	192	14.48	6.47	G.İçi	34526.03	870	39.69		
	Lise mezunu	298	13.14	6.22	Total	35335.93	874			
	Üniversite mezunu	250	12.11	6.38						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	10.57	6.10						
	Total	875	13.01	6.36						
Sosyal İzolasyon Güvensizlik	İlkokul mezunu	105	17.39	9.27	G.Arası	1481.07	4	370.27	4.68	0.001*
	Ortaokul mezunu	192	20.21	9.17	G.İçi	68826.86	870	79.11		
	Lise mezunu	298	18.26	8.66	Total	70307.94	874			
	Üniversite mezunu	250	16.88	8.81						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	15.53	8.76						
	Total	875	18.10	8.97						
Kusurluluk	İlkokul mezunu	105	14.13	7.79	G.Arası	1895.25	4	473.81	8.11	0.000*
	Ortaokul mezunu	192	16.98	7.96	G.İçi	50809.83	870	58.40		
	Lise mezunu	298	15.04	7.42	Total	52705.08	874			
	Üniversite mezunu	250	13.46	7.68						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	10.83	6.83						
	Total	875	14.76	7.77						

Çizelge 13.(devamı) Eğitim Durumu Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	Var. K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
Duyguları Bastırma	İlkokul mezunu	105	12.28	6.31	G.Arası	524.62	4	131.16	3.35	0.010*
	Ortaokul mezunu	192	13.83	6.48	G.İçi	34024.28	870	39.11		
	Lise mezunu	298	12.65	6.18	Total	34548.91	874			
	Üniversite mezunu	250	11.88	6.22						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	10.87	5.59						
	Total	875	12.58	6.29						
İç içe Geçme Bağlılık	İlkokul mezunu	105	22.24	11.60	G.Arası	3532.50	4	883.12	6.80	0.000*
	Ortaokul mezunu	192	25.61	12.03	G.İçi	113007.66	870	129.89		
	Lise mezunu	298	22.91	11.12	Total	116540.16	874			
	Üniversite mezunu	250	20.92	11.31						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	16.70	9.82						
	Total	875	22.64	11.55						
Terk Edilme	İlkokul mezunu	105	11.96	6.37	G.Arası	912.57	4	228.14	5.74	0.000*
	Ortaokul mezunu	192	14.02	6.53	G.İçi	34589.38	870	39.76		
	Lise mezunu	298	12.63	6.08	Total	35501.95	874			
	Üniversite mezunu	250	11.51	6.32						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	9.97	6.60						
	Total	875	12.44	6.37						
Tehditler Karşısında Dayanısızlık	İlkokul mezunu	105	11.96	6.43	G.Arası	648.17	4	162.04	3.90	0.004*
	Ortaokul mezunu	192	13.98	6.81	G.İçi	36129.65	870	41.53		
	Lise mezunu	298	12.92	6.29	Total	36777.82	874			
	Üniversite mezunu	250	11.89	6.32						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	10.90	6.57						
	Total	875	12.68	6.49						

Çizelge 13.(devamı) Eğitim Durumu Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	Var. K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
Başarısızlık	İlkokul mezunu	105	14.33	7.06	G.Arası	1333.56	4	333.39	6.10	0.000*
	Ortaokul mezunu	192	16.82	7.75	G.İçi	47582.43	870	54.69		
	Lise mezunu	298	15.29	7.39	Total	48916.00	874			
	Üniversite mezunu	250	13.94	7.37						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	11.60	6.38						
	Total	875	15.00	7.48						
Karamsarlık	İlkokul mezunu	105	12.11	6.40	G.Arası	775.07	4	193.77	4.77	0.001*
	Ortaokul mezunu	192	14.27	6.56	G.İçi	35309.26	870	40.59		
	Lise mezunu	298	13.18	6.24	Total	36084.33	874			
	Üniversite mezunu	250	12.12	6.37						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	10.50	6.32						
	Total	875	12.89	6.43						
Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	İlkokul mezunu	105	17.31	8.91	G.Arası	452.92	4	113.23	1.51	0.197
	Ortaokul mezunu	192	19.76	9.20	G.İçi	65178.75	870	74.92		
	Lise mezunu	298	18.42	8.29	Total	65631.66	874			
	Üniversite mezunu	250	18.58	8.52						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	18.00	8.80						
	Total	875	18.61	8.67						
Kendini Feda	İlkokul mezunu	105	13.55	6.34	G.Arası	170.66	4	42.66	1.11	0.353
	Ortaokul mezunu	192	14.29	6.44	G.İçi	33569.85	870	38.59		
	Lise mezunu	298	13.41	5.97	Total	33740.51	874			
	Üniversite mezunu	250	13.08	6.35						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	13.20	5.44						
	Total	875	13.52	6.21						
Cezalandırılma	İlkokul mezunu	105	15.24	7.58	G.Arası	177.62	4	44.41	0.81	0.520
	Ortaokul mezunu	192	16.76	7.97	G.İçi	47813.12	870	54.96		
	Lise mezunu	298	15.95	7.11	Total	47990.74	874			
	Üniversite mezunu	250	15.89	7.30						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	15.73	7.08						
	Total	875	16.02	7.41						

Çizelge 13.(devamı) Eğitim Durumu Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	Var. K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
Yüksek Standartlar	İlkokul mezunu	105	7.50	4.14	G.Arası	64.31	4	16.08	0.99	0.410
	Ortaokul mezunu	192	8.39	4.22	G.İçi	14069.43	870	16.17		
	Lise mezunu	298	7.81	3.85	Total	14133.74	874			
	Üniversite mezunu	250	7.85	4.00						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	7.90	4.20						
Onay Arayıcılık	Total	875	7.92	4.02						
	İlkokul mezunu	105	15.95	7.65	G.Arası	237.37	4	59.34	1.10	0.353
	Ortaokul mezunu	192	16.93	7.62	G.İçi	46731.95	870	53.71		
	Lise mezunu	298	15.95	7.04	Total	46969.32	874			
	Üniversite mezunu	250	15.52	7.27						
Sürekli Öfke	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	16.77	7.56						
	Total	875	16.07	7.33						
	İlkokul mezunu	105	20.91	6.83	G.Arası	247.55	4	61.89	1.41	0.229
	Ortaokul mezunu	192	22.15	6.86	G.İçi	38181.19	870	43.89		
	Lise mezunu	298	20.81	6.69	Total	38428.74	874			
Öfke İçe	Üniversite mezunu	250	21.22	6.28						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	20.33	6.47						
	Total	875	21.22	6.63						
	İlkokul mezunu	105	16.82	5.87	G.Arası	191.46	4	47.86	1.49	0.202
	Ortaokul mezunu	192	17.76	6.09	G.İçi	27865.21	870	32.03		
Öfke Dışa	Lise mezunu	298	16.79	5.53	Total	28056.67	874			
	Üniversite mezunu	250	16.66	5.43						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	15.87	5.18						
	Total	875	16.94	5.67						
	İlkokul mezunu	105	16.45	5.44	G.Arası	334.83	4	83.71	2.75	0.027*
	Ortaokul mezunu	192	17.90	6.12	G.İçi	26466.43	870	30.42		
	Lise mezunu	298	16.38	5.43	Total	26801.26	874			
	Üniversite mezunu	250	16.78	5.21						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	15.70	4.96						
	Total	875	16.81	5.54						

Çizelge 13.(devamı) Eğitim Durumu Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	Var. K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
Öfke Kontrol	İlkokul mezunu	105	17.52	6.08	G.Arası	108.66	4	27.17	0.73	0.572
	Ortaokul mezunu	192	18.43	6.42	G.İçi	32375.49	870	37.21		
	Lise mezunu	298	18.33	6.06	Total	32484.16	874			
	Üniversite mezunu	250	18.72	5.81						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	18.20	6.83						
	Total	875	18.36	6.10						
Aile Huzuru Ölçeği	İlkokul mezunu	105	49.36	8.13	G.Arası	6782.45	4	1695.61	19.52	0.000*
	Ortaokul mezunu	192	46.94	7.80	G.İçi	75573.80	870	86.87		
	Lise mezunu	298	48.71	9.08	Total	82356.26	874			
	Üniversite mezunu	250	52.89	10.99						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	58.87	9.28						
	Total	875	49.94	9.71						
Genel Hoşnutluk	İlkokul mezunu	105	23.08	8.64	G.Arası	1786.65	4	446.66	6.73	0.000*
	Ortaokul mezunu	192	23.20	8.42	G.İçi	57726.56	870	66.35		
	Lise mezunu	298	22.28	8.42	Total	59513.21	874			
	Üniversite mezunu	250	25.24	7.73						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	27.83	4.04						
	Total	875	23.61	8.25						
Derin Yıpranmalar	İlkokul mezunu	105	26.29	10.81	G.Arası	2397.48	4	599.37	5.43	0.000*
	Ortaokul mezunu	192	23.73	10.78	G.İçi	95997.73	870	110.34		
	Lise mezunu	298	26.43	10.63	Total	98395.21	874			
	Üniversite mezunu	250	27.65	10.32						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	30	31.03	7.29						
	Total	875	26.33	10.61						

* $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim, Kendini Feda, Cezalandırılma, Yüksek Standartlar, Onay Arayıcılık, Sürekli Öfke, Öfke İçer, Öfke Kontrol alt ölçeği eğitim durumu değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Duygusal Yoksunluk alt ölçeğinden ($F(4.870) = 5.10$, $p < 0.05$) elde edilen ortalamaların eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve

sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul mezunu olanların aldığı puanların üniversite, yüksek lisans ve üzeri mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Sosyal İzolasyon Güvensizlik alt ölçeğinden ($F(4.870)=4.68, p<0.05$) elde edilen ortalamaların eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul mezunu olanların aldığı puanların üniversite mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Kusurluluk alt ölçeğinden ($F(4.870)=8.11, p<0.05$) elde edilen ortalamaların eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul mezunu olanların aldığı puanların ilkokul, lise, üniversite, yüksek lisans ve üzeri mezunu olanlardan daha yüksek, lise mezunu olanların aldığı puanların yüksek lisans ve üzeri mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Duyguları Bastırma alt ölçeğinden ($F(4.870)=3.35, p<0.05$) elde edilen ortalamaların eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul mezunu olanların aldığı puanların üniversite mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

İç içe Geçme Bağımlılık alt ölçeğinden ($F(4.870)=6.80, p<0.05$) elde edilen ortalamaların eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre,

ortaokul mezunu olanların aldığı puanların üniversite, yüksek lisans ve üzeri mezunu olanlardan daha yüksek, lise mezunu olanların aldığı puanların yüksek lisans ve üzeri mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Terk Edilme alt ölçeğinden ($F(4.870)=5.74$, $p<0.05$)elde edilen ortalamaların eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul mezunu olanların aldığı puanların üniversite, yüksek lisans ve üzeri mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tehditler Karşısında Dayanıksızlık alt ölçeğinden ($F(4.870)=3.90$, $p<0.05$)elde edilen ortalamaların eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul mezunu olanların aldığı puanların üniversite mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Başarısızlık alt ölçeğinden ($F(4.870)=6.10$, $p<0.05$)elde edilen ortalamaların eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul mezunu olanların aldığı puanların ilkokul, üniversite, yüksek lisans ve üzeri mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Karamsarlık alt ölçeğinden ($F(4.870)=4.77$, $p<0.05$)elde edilen ortalamaların eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul mezunu olanların aldığı puanların ilkokul, üniversite, yüksek lisans ve üzeri mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öfke Dışa alt ölçeğinden ($F(4.870)=2.75, p<0.05$)elde edilen ortalamaların eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Uygulanan Levene's testinden sonra grupların varyanslarının homojen dağılmadığı bilgisine ulaşılmıştır($p<0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlanmadığında yapılan Games-Howell testi bulguları sonuçlarına göre,ortaokul mezunu olanların aldığı puanların lise mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Aile Huzuru Ölçeğinden ($F(4.870)=19.52, p<0.05$)elde edilen ortalamaların eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Uygulanan Levene's testinden sonra grupların varyanslarının homojen dağılmadığı bilgisine ulaşılmıştır($p<0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlanmadığında yapılan Games-Howell testi bulguları sonuçlarına göre,yüksek lisans ve üzeri mezunu olanların aldığı puanların ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite mezunu olanlardan daha yüksek, üniversite mezunu olanların aldığı puanların ilkokul, ortaokul, lise mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Genel Hoşnutluk alt ölçeğinden ($F(4.870)=6.73, p<0.05$)elde edilen ortalamaların eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Uygulanan Levene's testinden sonra grupların varyanslarının homojen dağılmadığı bilgisine ulaşılmıştır($p<0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlanmadığında yapılan Games-Howell testi bulguları sonuçlarına göre,yüksek lisans ve üzeri mezunu olanların aldığı puanların ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite mezunu olanlardan daha yüksek, üniversite mezunu olanların aldığı puanların lise mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Derin Yıpranmalar alt ölçeğinden ($F(4.870)=5.43, p<0.05$)elde edilen ortalamaların eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Uygulanan Levene's testinden sonra grupların varyanslarının homojen dağılmadığı bilgisine ulaşılmıştır($p<0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlanmadığında yapılan Games-Howell testi bulguları sonuçlarına göre,yüksek lisans ve üzeri mezunu olanların aldığı puanların ortaokul, lise mezunu olanlardan daha yüksek,

üniversite mezunu olanların aldığı puanların ortaokul mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 14. Eş Eğitim Durumu Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	Var. K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
Duygusal Yoksunluk	İlkokul mezunu	95	12.78	5.70	G.Arası	778.51	4	194.63	4.90	0.001*
	Ortaokul mezunu	172	14.17	6.33	G.İçi	34557.42	870	39.72		
	Lise mezunu	338	13.48	6.48	Total	35335.93	874			
	Üniversite mezunu	244	11.88	6.35						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	10.58	5.43						
	Total	875	13.01	6.36						
Sosyal İzolasyon Güvensizlik	İlkokul mezunu	95	17.64	9.10	G.Arası	1420.38	4	355.10	4.48	0.001*
	Ortaokul mezunu	172	19.67	9.06	G.İçi	68887.55	870	79.18		
	Lise mezunu	338	18.76	8.92	Total	70307.94	874			
	Üniversite mezunu	244	16.59	8.86						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	14.88	6.98						
	Total	875	18.10	8.97						
Kusurluluk	İlkokul mezunu	95	14.08	7.57	G.Arası	2112.49	4	528.12	9.08	0.000*
	Ortaokul mezunu	172	16.59	7.88	G.İçi	50592.59	870	58.15		
	Lise mezunu	338	15.61	7.75	Total	52705.08	874			
	Üniversite mezunu	244	13.05	7.53						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	10.23	4.69						
	Total	875	14.76	7.77						
Duyguları Bastırma	İlkokul mezunu	95	12.44	5.91	G.Arası	637.76	4	159.44	4.09	0.003*
	Ortaokul mezunu	172	13.64	6.44	G.İçi	33911.15	870	38.98		
	Lise mezunu	338	12.99	6.37	Total	34548.91	874			
	Üniversite mezunu	244	11.56	6.11						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	10.35	5.61						
	Total	875	12.58	6.29						
İç içe Geçme Bağımlılık	İlkokul mezunu	95	22.68	11.84	G.Arası	3256.49	4	814.12	6.25	0.000*
	Ortaokul mezunu	172	24.73	11.61	G.İçi	113283.66	870	130.21		
	Lise mezunu	338	23.65	11.62	Total	116540.16	874			
	Üniversite mezunu	244	20.37	11.07						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	16.73	8.52						
	Total	875	22.64	11.55						

Çizelge 14. (devamı) Eş Eğitim Durumu Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	Var. K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
Terk Edilme	İlkokul mezunu	95	12.02	6.16	G.Arası	838.67	4	209.67	5.26	0.000*
	Ortaokul mezunu	172	13.75	6.38	G.İçi	34663.28	870	39.84		
	Lise mezunu	338	12.91	6.38	Total	35501.95	874			
	Üniversite mezunu	244	11.28	6.32						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	10.23	5.23						
	Total	875	12.44	6.37						
Tehditler Karşısında Dayanısızlık	İlkokul mezunu	95	12.01	6.02	G.Arası	610.66	4	152.66	3.67	0.006*
	Ortaokul mezunu	172	13.78	6.68	G.İçi	36167.17	870	41.57		
	Lise mezunu	338	13.12	6.55	Total	36777.82	874			
	Üniversite mezunu	244	11.70	6.37						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	11.15	5.63						
	Total	875	12.68	6.49						
Başarısızlık	İlkokul mezunu	95	14.39	6.95	G.Arası	1342.08	4	335.52	6.14	0.000*
	Ortaokul mezunu	172	16.47	7.72	G.İçi	47573.91	870	54.68		
	Lise mezunu	338	15.70	7.54	Total	48916.00	874			
	Üniversite mezunu	244	13.56	7.31						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	11.81	5.39						
	Total	875	15.00	7.48						
Karamsarlık	İlkokul mezunu	95	12.40	6.30	G.Arası	647.54	4	161.88	3.97	0.003*
	Ortaokul mezunu	172	13.85	6.54	G.İçi	35436.79	870	40.73		
	Lise mezunu	338	13.44	6.39	Total	36084.33	874			
	Üniversite mezunu	244	11.86	6.35						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	10.88	5.76						
	Total	875	12.89	6.43						
Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim	İlkokul mezunu	95	17.44	8.46	G.Arası	457.26	4	114.31	1.53	0.193
	Ortaokul mezunu	172	19.41	9.09	G.İçi	65174.40	870	74.91		
	Lise mezunu	338	18.99	8.72	Total	65631.66	874			
	Üniversite mezunu	244	18.23	8.36						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	16.35	8.23						
	Total	875	18.61	8.67						
Kendini Feda	İlkokul mezunu	95	13.87	6.00	G.Arası	220.31	4	55.08	1.43	0.222
	Ortaokul mezunu	172	14.02	6.52	G.İçi	33520.20	870	38.53		
	Lise mezunu	338	13.74	6.20	Total	33740.51	874			
	Üniversite mezunu	244	12.82	6.18						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	12.50	4.93						
	Total	875	13.52	6.21						

Çizelge 14. (devamı) Eş Eğitim Durumu Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	Var. K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
Cezalandırılma	İlkokul mezunu	95	15.85	7.33	G.Arası	145.24	4	36.31	0.66	0.620
	Ortaokul mezunu	172	16.33	7.94	G.İçi	47845.50	870	54.99		
	Lise mezunu	338	16.35	7.45	Total	47990.74	874			
	Üniversite mezunu	244	15.49	7.08						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	15.15	6.66						
	Total	875	16.02	7.41						
Yüksek Standartlar	İlkokul mezunu	95	7.61	4.07	G.Arası	30.98	4	7.74	0.48	0.752
	Ortaokul mezunu	172	8.19	4.13	G.İçi	14102.76	870	16.21		
	Lise mezunu	338	7.99	3.99	Total	14133.74	874			
	Üniversite mezunu	244	7.74	4.00						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	7.96	3.89						
	Total	875	7.92	4.02						
Onay Arayıcılık	İlkokul mezunu	95	16.12	7.48	G.Arası	224.00	4	56.00	1.04	0.384
	Ortaokul mezunu	172	16.69	7.47	G.İçi	46745.32	870	53.73		
	Lise mezunu	338	16.31	7.36	Total	46969.32	874			
	Üniversite mezunu	244	15.32	7.15						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	15.92	7.12						
	Total	875	16.07	7.33						
Sürekli Öfke	İlkokul mezunu	95	21.42	7.06	G.Arası	208.11	4	52.03	1.18	0.316
	Ortaokul mezunu	172	22.08	6.85	G.İçi	38220.63	870	43.93		
	Lise mezunu	338	21.07	6.77	Total	38428.74	874			
	Üniversite mezunu	244	20.87	6.14						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	19.96	6.11						
	Total	875	21.22	6.63						
Öfke İçer	İlkokul mezunu	95	17.53	6.04	G.Arası	263.48	4	65.87	2.06	0.084
	Ortaokul mezunu	172	17.73	6.02	G.İçi	27793.19	870	31.95		
	Lise mezunu	338	16.83	5.66	Total	28056.67	874			
	Üniversite mezunu	244	16.47	5.27						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	15.35	5.04						
	Total	875	16.94	5.67						
Öfke Dış	İlkokul mezunu	95	16.97	5.70	G.Arası	190.14	4	47.54	1.55	0.185
	Ortaokul mezunu	172	17.56	6.21	G.İçi	26611.12	870	30.59		
	Lise mezunu	338	16.71	5.52	Total	26801.26	874			
	Üniversite mezunu	244	16.55	5.03						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	15.15	4.65						
	Total	875	16.81	5.54						

Çizelge 14. (devamı) Eş Eğitim Durumu Değişkenine Göre Young Şema Ölçeği, Sürekli Öfke-Öfke Tarzları Ölçeği, Aile Huzuru Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Kıyaslanması

		n	$\bar{X}$	Ss.	Var. K.	K.T	Sd.	K.O	F	p
Öfke Kontrol	İlkokul mezunu	95	18.34	6.07	G.Arası	197.27	4	49.32	1.33	0.257
	Ortaokul mezunu	172	18.38	6.42	G.İçi	32286.88	870	37.11		
	Lise mezunu	338	17.88	5.99	Total	32484.16	874			
	Üniversite mezunu	244	19.05	6.02						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	18.12	6.00						
	Total	875	18.36	6.10						
Aile Huzuru Ölçeği	İlkokul mezunu	95	49.83	9.09	G.Arası	5561.82	4	1390.46	15.75	0.000*
	Ortaokul mezunu	172	47.08	7.89	G.İçi	76794.43	870	88.27		
	Lise mezunu	338	48.79	8.69	Total	82356.26	874			
	Üniversite mezunu	244	52.72	11.03						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	58.31	11.58						
	Total	875	49.94	9.71						
Genel Hoşnutluk	İlkokul mezunu	95	23.36	8.45	G.Arası	652.03	4	163.01	2.41	0.048*
	Ortaokul mezunu	172	23.05	8.43	G.İçi	58861.17	870	67.66		
	Lise mezunu	338	23.00	8.47	Total	59513.21	874			
	Üniversite mezunu	244	24.68	7.70						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	26.27	7.48						
	Total	875	23.61	8.25						
Derin Yıpranmalar	İlkokul mezunu	95	26.47	10.67	G.Arası	2569.41	4	642.35	5.83	0.000*
	Ortaokul mezunu	172	24.02	10.80	G.İçi	95825.79	870	110.14		
	Lise mezunu	338	25.79	10.72	Total	98395.21	874			
	Üniversite mezunu	244	28.03	10.05						
	Yüksek lisans (Uzman statüsü) ve üzeri	26	32.04	8.70						
	Total	875	26.33	10.61						

* $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim, Kendini Fedâ, Cezalandırılma, Yüksek Standartlar, Onay Arayıcılık, Sürekli Öfke, Öfke İçer, Öfke Dışa, Öfke Kontrol alt ölçeği eş eğitim durumu değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamı düzeyde bir farklılığın olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Duygusal Yoksunluk alt ölçeğinden ($F(4,870)=4.90$, $p < 0.05$) elde edilen ortalamaların eş eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p > 0.05$). Post hoc testinin

varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul ve lise mezunu olanların aldığı puanların üniversite mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Sosyal İzolasyon Güvensizlik alt ölçeğinden ($F(4.870)=4.48, p<0.05$) elde edilen ortalamaların eş eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul ve lise mezunu olanların aldığı puanların üniversite mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Kusurluluk alt ölçeğinden ($F(4.870)=9.08, p<0.05$) elde edilen ortalamaların eş eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Uygulanan Levene's testinden sonra grupların varyanslarının homojen dağılmadığı bilgisine ulaşılmıştır ($p<0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlanmadığında yapılan Games-Howell testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul ve lise mezunu olanların aldığı puanların üniversite, yüksek lisans ve üzeri mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Duyuları Bastırma alt ölçeğinden ($F(4.870)=4.09, p<0.05$) elde edilen ortalamaların eş eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul ve lise mezunu olanların aldığı puanların üniversite mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

İç içe Geçme Bağımlılık alt ölçeğinden ($F(4.870)=6.25, p<0.05$) elde edilen ortalamaların eş eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Uygulanan Levene's testinden sonra grupların varyanslarının homojen dağılmadığı bilgisine ulaşılmıştır ($p<0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlanmadığında yapılan Games-Howell testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul ve lise mezunu

olanların aldığı puanların üniversite, yüksek lisans ve üzeri mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Terk Edilme alt ölçeğinden ($F(4.870)=5.26$, $p<0.05$) elde edilen ortalamaların eş eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul ve lise mezunu olanların aldığı puanların üniversite mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tehditler Karşısında Dayanısızlık alt ölçeğinden ($F(4.870)=3.67$, $p<0.05$) elde edilen ortalamaların eş eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul mezunu olanların aldığı puanların üniversite mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Başarısızlık alt ölçeğinden ($F(4.870)=6.14$, $p<0.05$) elde edilen ortalamaların eş eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Uygulanan Levene's testinden sonra grupların varyanslarının homojen dağılmadığı bilgisine ulaşılmıştır ($p<0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlanmadığında yapılan Games-Howell testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul ve lise mezunu olanların aldığı puanların üniversite, yüksek lisans ve üzeri mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Karamsarlık alt ölçeğinden ($F(4.870)=3.97$, $p<0.05$) elde edilen ortalamaların eş eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Grup varyans dağılımlarının homojen olduğuna Levene's testi ile karar verilmiştir ($p>0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlandığında yapılan Tukey testi bulguları sonuçlarına göre, ortaokul ve lise mezunu olanların aldığı puanların üniversite mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Aile Huzuru Ölçeğinden ($F(4.870)=15.75, p<0.05$)elde edilen ortalamaların eş eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Uygulanan Levene's testinden sonra grupların varyanslarının homojen dağılmadığı bilgisine ulaşılmıştır($p<0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlanmadığında yapılan Games-Howell testi bulguları sonuçlarına göre,yüksek lisans ve üzeri mezunu olanların aldığı puanların ilkokul, ortaokul, lise mezunu olanlardan daha yüksek, üniversite mezunu olanların aldığı puanların ortaokul ve lise mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Genel Hoşnutluk alt ölçeğinden ($F(4.870)=2.41, p<0.05$)elde edilen ortalamaların eş eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Uygulanan Levene's testinden sonra grupların varyanslarının homojen dağılmadığı bilgisine ulaşılmıştır($p<0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlanmadığında yapılan Games-Howell testi bulguları sonuçlarına göre,yüksek lisans ve üzeri mezunu olanların aldığı puanların ilkokul, ortaokul, lise mezunu olanlardan daha yüksek, üniversite mezunu olanların aldığı puanların ortaokul ve lise mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Derin yıpranmalar alt ölçeğinden ($F(4.870)=5.83, p<0.05$)elde edilen ortalamaların eş eğitim durumu değişkeninin farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve sonrasında karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Uygulanan Levene's testinden sonra grupların varyanslarının homojen dağılmadığı bilgisine ulaşılmıştır($p<0.05$). Post hoc testinin varyans homejenliği sağlanmadığında yapılan Games-Howell testi bulguları sonuçlarına göre,yüksek lisans ve üzeri mezunu olanların aldığı puanların ortaokul, lise mezunu olanlardan daha yüksek, üniversite mezunu olanların aldığı puanların ortaokul mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

V.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

A. Tartışma

Bu bölümde yapılan araştırma ile ilgili ortaya çıkarılan problemlere oluşturulan çözümler doğrultusunda verilerin değerlendirilmesi ve bulgular tartışılacaktır. Araştırma, evli olan bireylerde Aile Huzuru, Sürekli Öfke- Öfke İfade Tarzları, erken dönem uyum bozucu şemalar ile sosyo-demografik değişkenler arasında anlamlı ilişkilerin bulunup bulunmadığını saptamak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın bilimsel bir temele oturtulması için öncelikle aile huzurunu ortaya koyabilmek için Aile Huzur Ölçeği, öfke ifadelerine yönelik ise Sürekli Öfke-Öfke Tarz Ölçeği kullanılmıştır. Bunun yanında erken dönem uyumsuz şemaların değerlendirilmesi için de Young Şema Ölçeği kullanılmıştır.

Yapılan araştırmada veriler evli olan 539 kadın ve 336 erkek olmak üzere toplam 875 kişi ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilmiştir. Bu araştırmanın diğer amaçları arasında ise sürekli öfke-öfke ifade tarzları ile ilişkili olduğu düşünülen bazı sosyo-demografik değişkenleri ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu bağlamda sürekli öfke-öfke ifade tarzlarının cinsiyet, çalışma durumu, gelir düzeyi, medeni durum, eğitim süresi, eşin eğitim süresi, çocuğun olup olmadığı, bilinen bir rahatsızlığın olup olmadığı, psikiyatrik bir rahatsızlığın olup olmadığına göre değişkenlik gösterip göstermediğine de bakılmıştır. Çalışmada son olarak ise aile huzurunun elde edilmesi ve mutlu bir aile yapısına sahip olma konusunda, araştırmada ortaya konulan değişkenlerin etkisinin ne kadar olduğu ile ilgili bulgular tartışmaya sunulmuştur. Bu problemlerle ilgili bulgular elde edilen sonuçlara göre değerlendirilerek bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlara ulaşmak için yapılan analizlerde ise ANOVA değerlendirme testleri kullanılmıştır.

Elde edilen verilere göre öfke düzeyi ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasında orta düzeyde pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Bireylerin öfkeyi ifade etme biçimlerini tanımlayan içe yönelik öfke ve dışa yönelik öfke ve erken

dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişki incelendiğinde de orta düzey pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmüştür. İçer öfke, öfkenin bastırılarak içer doğru yönelmesi iken dışa öfke öfkenin çevre veya nesnelere yönelmesi anlamına gelmektedir (Spielberger, 1991).

Bu verilere dayanarak öfke düzeyi yüksek bireylerde erken dönem uyum bozucu şemaların görüldüğü söylenebilir. Bireylerin öfkeyi bastırmaları ya da çevreye yönelmeleri bu veride belirleyici bir rol oynamamaktadır. Erken dönem uyumsuz şemalar çoğunlukla çocukluk ve ergenlik döneminde edinilen olumsuz tecrübeler nedeniyle oluşmaktadır (Young ve ark., 2003). Öfke, tahammülsüzlük ve hiddet engellenme ve kötü muamele karşısında sıklıkla görülen duygulardır (Young ve ark., 2003; Lobbestael ve ark., 2007).

Waller ve ark.'nın (2002) erken dönem uyumsuz şemaları ve öfke ilişkisini inceledikleri çalışmada Duygusal Yoksunluk şema alanı ile öfke içer puanları arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Araştırma sonucu ulaşılan bu sonucu destekler nitelikte erken dönem uyum bozucu şemaların temelde, çocukluk döneminde karşılanması gereken ihtiyaçların eksikliğine cevaben olumsuz durumlar için geliştirilmiş bir adaptasyon olduğu söylenmektedir (Young & Lindemann, 1992; Young ve ark., 2003; van Genderen ve ark., 2012).

Özcan ve Şendağ (2016) Yüksek Standartlar (onay arama, yüksek standart) şemalarının sürekli öfke içer, öfke dışa ve öfke kontrol puanları arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır.

Wood'un (2005) erken dönem şemaları ile öfke arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmasında Yüksek Standartlar şema alanı dışında diğer tüm erken dönem uyumsuz şemaların öfke ile ilişkili olduğu bulunmuştur.

Eroğul (2010) araştırmasında çocukluk çağı travması yaşayanların öfke, öfke ve dışa dönüklük puanlarının diğer bireylere göre anlamlı olarak daha yüksek, öfke kontrolü puanlarının ise daha düşük olduğunu bulmuştur. Araştırma sonucunda Eroğul'un yapmış olduğu çalışmanın aksine öfke kontrolü ile erken dönem uyumsuz şemalar arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Literatürde erken dönem uyumsuz şemalara sahip bireylerin öfke kontrolünün düşük olduğu görülürken çalışma sonucunda erken dönem uyum

bozucu şemaya sahip bireylerin öfke kontrolünün düşük olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda aile huzuru ve genel hoşnutluk ile erken dönem uyum bozucu şemalar arasında zayıf ve orta düzeyde negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Elde edilen bu verilere göre uyum bozucu şemalara sahip bireylerin aile hayatlarında genel hoşnutluk düzeyinin düşük ve huzurun az veya yok olduğu söylenebilir. Bu sonucu destekler nitelikte olarak Toroslu (2010), romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif semptomlar ile erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkide belirsizliğe tahammülsüzlük ve mükemmeliyetçiliğin aracı rolünü araştırdığı araştırmasında evlilik doyumu ve eşlerden alınan desteğin pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte, evlilik doyumu zayıf olan kişilerin, obsesif-kompulsif semptomları olduğu saptanmıştır. Yiğit ve Çelik (2016) de, ilişki doyumunun kişilerarası ilişki tarzları, erken dönem uyum bozucu şemalar, kendilik algısı ile ilişkisini değerlendirdikleri araştırma sonucuna göre evli olan bireylerde ilişki süresi ve kopukluk şema alanı, romantik ilişkisi olan bireylerde kopukluk şema alanı ilişki doyumunu ile negatif bir ilişki içerisindedir. Aynı zamanda evli ya da romantik ilişkisi olan bireylerde kopukluk şema alanından alınan puanlar ile ilişki doyumu puanları arasında negatif bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Araştırmada cinsiyet değişkeni ele alındığında öfke kontrolü ve genel hoşnutluk bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır. Fakat cinsiyet değişkeni öfkenin dışa yönelmesi bakımından incelendiğinde erkeklerin kadınlara göre daha yüksek puanlara sahip olduğu görülmüştür. Elde edilen bu sonuca paralel olarak Kaya ve ark.'ın (2012) yapmış olduğu araştırmada da erkeklerin dışa vurulmuş öfke puanları kadınların puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Yapılmış olan bu araştırmada öfke kontrol açısından ise cinsiyetler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Literatürdeki diğer çalışmalar incelendiğinde ise öfke kontrol düzeyinde cinsiyetler arası anlamlı farklar bulunan çalışmalara rastlanılmıştır. Kısaç (1997) yapmış olduğu çalışmada üniversite öğrencilerinde öfke kontrolünde cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklar olduğunu saptamış ve kadınların öfke kontrol puanlarının erkeklere oranla daha yüksek olduğunu saptamıştır. McKinnie-Burney (2006) de yapmış olduğu çalışmada kız öğrencilerinin öfke kontrol puanlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek

olduğunu bulmuştur. Yöndem ve Bıçak (2008) ise öfke kontrol düzeyinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir değişkenlik göstermediğini fakat öfke düzeyi, içe yönelik öfke ve dışa yönelik öfke puanlarının erkeklerde kadınlara oranla daha yüksek olduğunu saptamıştır.

Derin Yıpranmalar alt ölçeğinden alınan puanlar cinsiyet değişkenini üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında kadınların, erkeklere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Literatürdeki çalışmalarda görülen içe öfke, dışa öfke ve öfke düzeyinin puanlarının erkeklerde daha yüksek ve öfke kontrol puanlarının kadınlarda daha yüksek görülmesi erkeklerin öfkelendiklerinde kadınlara oranla bunu daha fazla ifade ettikleri söylenebilir. Bu nedenle kadınların ifade edilmeyen öfkelerle başa çıkarken derin yıpranmalar yaşayabileceği söylenebilir. Sharkin (1993)'in yapmış olduğu çalışma sonucunda da kadınların öfkeyi tanıma ve ifade etmede erkeklere oranla daha fazla zorluk çektiği sonucuna ulaşması bu elde edilen bu sonucu destekler niteliktedir.

Katılımcıların Öfke Dışa alt ölçeğinden aldıkları puanlar çocuk sahibi olma değişkeni üzerinden kıyaslandığında ölçeklerden alınan ortalama puanların anlamlı düzeyde farklılıklar gösterdiği görülmüştür. Ortalamalar karşılaştırıldığında çocuğu olmayanların, çocuğu olanlara göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Aynı zamanda katılımcıların Genel Hoşnutluk alt ölçeğinden aldıkları puanlar çocuk sahibi olma değişkenini üzerinden kıyaslandığında da ölçeklerden alınan ortalama puanların arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu saptanmıştır. Ortalamalar karşılaştırıldığında çocuğu olanların, çocuğu olmayanlara göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Araştırma sonucuna göre çocuğu olan bireylerin olmayan bireylere göre hoşnutluk seviyelerinin ve öfke kontrolünün daha yüksek olduğu görülmüştür. Buradan hareketle çocuğun varlığının öfkenin çevreye yönelmesi bakımından engelleyici bir faktör olduğu söylenebilir. Çocukların sağlıklı yetişkinler olabilmesinde aile çok önemli bir etkidir (Albayrak ve Kutlu, 2009). Wolf ve Foshee (2003) yapmış oldukları araştırma sonucunda ailede şiddet ve öfke ifadesi ile ergenlerde suç işleme eğilimi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamışlardır. Aile içerisinde şiddete maruz kalan

veya tanık olan ergenler şiddet suçu işlemek için risk altındadırlar. Cummings, Vogel, Cummings ve Sheikh (1989) da yapmış oldukları araştırmada yetişkinlerin öfke ifade tarzları ve öfke düzeylerinin çocuklar üzerinde stres ve öfke yaratarak çocukların olumsuz tepkiler vermelerine sebebiyet verdiği sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada elde edilen veriler dini inanç değişkeni üzerinden analiz edildiğinde erken dönem uyum bozucu şemalardan Duyguları Bastırma, Ayrıcalıklılık Yetersiz Özdenetim, Cezalandırılma, Yüksek Standartlar, Onay Arayıcılık alt ölçeklerinden alınan ortalamalar karşılaştırıldığında dini inancı olmayanların, dini inancı olanlara göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca dini inancı olmayan bireylerin içe ve dışa yönelimli öfkelerinin diğer bireylere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Maneviyat, bireyin kendini, kendisi ile evren arasındaki ilişkilerin kabulünü ve yaşamın anlamını (Koenig, 2009) ve merhamet, bağışlama, sabır, hoşgörü, uyumlu olma ve memnun olma gibi olumlu duygularını (Lama, 2001) içeren bir kavramdır.

Elde edilen verilere göre kişilerin manevi olarak kendilerini desteklemeleri yaşamın getirdiği olumsuzluklara karşı daha dayanıklı olmalarına yardımcı olduğu söylenebilir. Maneviyat ile ilgili yapılmış olan araştırmalarda maneviyyatın iyi oluşa olumlu bir etkisi olduğu görülmüştür (Hodges, 2002). Aynı zamanda maneviyyat bireylerin daha huzurlu bir aile hayatı sürmelerinde önemli bir rol oynamaktadır (Belen, 2010). Ghodrati, Yazdanpanahi ve Akbarzadeh (2019) da yapmış oldukları çalışmada hem manevi hem de dini yönelimin aile içi şiddet ile negatif bir ilişkiye sahip olduğunu saptamışlardır.

Şiddet mağduru kadınlarla yapılmış olan bir çalışmada manevi desteğin ve maneviyyatın şiddetin etkilerini azaltarak yaşam kalitesinde artış sağladığı görülmüştür (Gillum, Sullivan ve Bybee, 2006). Başka bir çalışmada ise erken dönem uyum bozucu şemalar ve eş şiddeti incelenmiş ve aralarında pozitif bir ilişki saptanmıştır (Gay, Harding, Jackson, Burns ve Baker, 2013).

Erken dönem uyum bozucu şemalar gelir düzeyi değişkeni açısından incelendiğinde alt ölçekleri bakımından farklılıklar göstermiştir. Duygusal Yoksunluk, Kusurluluk, İç içe Geçme Bağımlılık alt ölçeklerinden elde edilen

ortalamaların gelir düzeyi düşük ve yüksek olanların aldığı puanların geliri düzeyi orta olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sosyal İzolasyon Güvensizlik, Duyguları Bastırma, Terk Edilme, Tehditler Karşısında Dayanıksızlık, Başarısızlık, Karamsarlık alt ölçeğinden elde edilen ortalamaların gelir düzeyi yüksek olanların aldığı puanların gelir düzeyi orta olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Literatür incelendiğinde erken dönem uyum bozucu şemalar ile gelir durumu arasında net bir ilişki kurulamadığı görülmüştür. Boysan (2012) yapmış olduğu çalışmada haklılık ve yetersiz özdenetim şemalarının yüksek gelirli bireylerde daha yüksek olduğunu saptarken Akhun (2012) ekonomik seviyesi düşük olan bireylerin sosyal izolasyon ve yüksek standartlar şemalarının daha yüksek olduğunu ifade etmiştir.

Gelir düzeyi, aile içi huzur ve bireylerin derin yıpranmaları açısından incelendiğinde ise alınan puanların yüksekten düşüğe göre sırasıyla orta gelirli bireyler, yüksek gelirli bireyler ve düşük gelirli bireyler olduğu saptanmıştır. Literatür incelendiğinde evlilik uyumuna dair yapılan araştırmalarda birden fazla görüş bulunmaktadır. İmamoğlu ve Yasak (1997) yapmış oldukları araştırmada sosyoekonomik düzey ve evlilik doyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu söylerken Hasta (1996) evlilik uyumları ve gelir düzeyleri arasında negatif bir ilişki olduğunu ifade etmektedir.

Araştırma sonucunda eğitim seviyesi ile erken dönem uyum bozucu şemalar arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Bireylerin eğitim seviyesi yükseldikçe uyum bozucu şema puanlarında düşüş görülmektedir. Varılan bu sonuca paralel olarak Altun (2019) yapmış olduğu araştırmada eğitim düzeyinin kusurluluk şemasının en fazla lise mezunu olanlarda, yüksek standartlar şemasının en fazla ortaokul mezunlarında olduğu saptanmıştır. Güler ve Tuncay (2021) da yapmış oldukları araştırmada erken dönem uyum bozucu şemalar ile eğitim düzeyi arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu saptamıştır. Bireylerin gelişimlerine yaptıkları yatırımın ve buldukları sosyal çevrenin eğitim düzeyinin erken dönem uyum bozucu şemalarda etkili bir rol oynadığı düşünülebilir.

Öfkenin dışa yönelmesi değişkeni eğitim düzeyi açısından incelendiğinde ortaokul mezunu olanların lise mezunu olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre bireylerin eğitim düzeyi arttıkça öfkelerini çevreye veya dış nesneye yöneltme eğilimlerinde azalma olduğu söylenebilir. Bu sonuca aksi olarak Tanış (2014), eğitim seviyeleri ve sürekli öfke düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığını ifade etmiştir. Bu sonuca paralel olarak ise Gürçam (2017) yapmış olduğu çalışmada eğitim seviyesi ve öfke, öfke kontrol, öfke içe ve öfke dışa seviyeleri arasında negatif yönlü bir ilişki olduğunu saptamıştır. Bireyin bilişsel gelişimi dikkat, algı, bellek, problem çözme becerilerini içermektedir (Bayhan ve Artan, 2007). Kendi gelişimine yatırım yapan bireylerin öfkelerini dışa yöneltmemesinin sebebi mevcut problemlerinin kaynağını kendi dışındaki faktörlere bağlamaması olduğu söylenebilir.

Eğitim seviyesi değişkeni aile huzuru ve genel hoşnutluk açısından incelendiğinde eğitim seviyeleri yüksek bireylerin eğitim seviyeleri düşük bireylere göre hoşnutluk düzeylerinin daha yüksek ve aile içinde daha huzurlu oldukları saptanmıştır. Bu sonuç kişilerin eğitim düzeyi arttıkça erken dönem uyum bozucu şemalarındaki düşüş ile desteklenebilir. Erken dönem uyum bozucu şemalara sahip bireylerin aile huzurlarının ve genel hoşnutluk düzeylerinin daha düşük olduğu bulunmuştur. Elde edilen bu sonucu destekler nitelikte eğitim seviyesi düştükçe bireylerin derin yıpranma düzeylerinin arttığı saptanmıştır. Gürsoy (2004) ve Demiray (2006) yapmış oldukları araştırmalarda eğitim düzeyinin evlilik uyumunun yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırma sonucunda bireyin kendi eğitim düzeyi ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişki ile erken dönem uyum bozucu şemalar ve eş eğitim düzeyinin paralellik gösterdiği saptanmıştır. Bireylerin kendi eğitim düzeyi arttıkça erken dönem uyum bozucu şemalarda düşüş görüldüğü gibi eş eğitim düzeyi arttıkça da erken dönem uyum bozucu şemalarda düşüş olduğu saptanmıştır. Araştırmada bireylerin eş eğitim düzeyi arttıkça aile huzuru ve genel hoşnutluk seviyesinde de artış saptanmıştır. Aynı zamanda eş eğitim düzeyi arttıkça derin yıpranma düzeyinde düşüş olduğu tespit edilmiştir. Bireylerin kendi eğitim seviyelerinin dışında eşlerinin eğitim seviyesi de arttıkça aile huzuru ve genel hoşnutluk seviyesinde artış görüldüğü söylenebilir. Literatür incelendiğinde evlilik uyumu ve eş eğitim düzeyi arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaya

rastlanılmamıştır. Bireyin eş eğitim düzeyinin kişinin erken dönem uyum bozucu şemalarına direkt etkisi olduğu sonucu dışında bireylerin kendi eğitim seviyelerine yakın bireylerle evlilik gerçekleştirdiği de düşünülebilir. Literatürdeki aile huzuru ve eğitim seviyesi hakkındaki araştırmalar incelendiğinde aile içi şiddet uygulayan ve maruz kalan bireylerin eğitim seviyesinin diğer bireylere oranla düşük olduğu görülmüştür (Akıncı ve Yavuzer, 2019).

B. Sonuç

Evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmasında sürekli öfke düzeyi ile aile huzuru arasında negatif bir ilişki olduğu sonucu bulunmuştur. Erken dönem uyum bozucu şemalar ile sürekli öfke arasındaki ilişki incelendiğinde ise pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır. Literatür ile desteklenerek çıkarılan sonuca göre aile huzuru ile erken dönem uyum bozucu şemalar arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Yani erken dönem uyum bozucu şemalara sahip bireylerin aile huzuru seviyelerinin diğer bireylere göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Aynı zamanda bireylerin eğitim seviyelerinin erken dönem uyum bozucu şemalar ile ilişkili olduğu görülmüştür. Eğitim seviyesi arttıkça erken dönem uyum bozucu şemalarda düşüş görülmekte ve dolaylı olarak aile huzuruna pozitif etkisi sağlamaktadır.

C. Öneriler

Evli bireylerde aile huzuru, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar arasındaki ilişkinin incelenmesi ile ilgili yapılmış olan bu araştırma farklı değişkenler açısından değerlendirilmiştir. Evli bireylerde, öfke tarzları ve erken dönem uyum bozucu şemalar ile aile huzuru arasındaki ilişki araştırılmıştır. Yapılan araştırmada ulaşılan sonuçlar bu alanda çalışma yapan uzmanlara ve yine bu alanda çeşitli çalışmalara imza atan araştırmacılara sunulmuştur. Sonuçlara göre oluşturulan bazı öneriler bu alanla ilgili olan kişilere yardımcı olması açısından sunulmaktadır.

1. Bu Alanda Çalışan Uzmanlara Öneriler

Toplumun psikolojik olarak normal seviyelerde olmasında bu alanda çalışma yapan psikologlara ve psikiyatri uzmanlarına çok fazla iş düşmektedir. Bu araştırmada bu alanda çalışma yapan uzmanlara yapılacak öneriler şu şekilde sıralanabilir:

1. Öncelikle bu alanda uzmanların ulaşabileceği ve iletişim halinde bulunduğu aile bireylerine çeşitli eğitim programları uygulanabilir. Öfke kontrolü, sağlıklı iletişim yolları, problem çözme, toplumsal roller gibi konularda çeşitli yetiştirme programları yapılabilir. İletişim ve öfke kontrolü konusunda çeşitli beceriler ilk, orta, lise ve üniversite seviyesinde kişilere kazandırılabilir. Böylece bu kişiler evliliğe hazır hale gelebilir.
2. Öfke kontrolü ve aile için şiddetin önlenmesi bakımından ebeveynlerin gerekli tüm destekleri alması sağlanmalı ve ilgili eğitimlerden geçirilmeli.
3. Kadın ve erkek evlilik öncesinde öfke kontrolü, problem çözme, kişilerarası iletişim, anne baba olma rollerini tam olarak yerine getirme konusunda eğitimler, çocuk yetiştirme eğitimleri başta olmak üzere evliliğe hazırlık için okullar açılmalı. Bu okullarda verilecek eğitimler uzmanlar tarafından verilmeli. Bu eğitimlerin yapılması ve tüm topluma yayılması için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından üniversiteler, belediyeler, dernekler, sağlık kuruluşları etkin hale getirilmeli.
4. Evlilik öncesi ve evlilik süresince aile danışmanlığı uygulaması, çiftlere ihtiyaç anında ve sürekli danışmanlık ve terapi hizmeti sunulmalı. Bu terapilerde öfke kontrolü, geçmiş yaşam değerlendirmeleri, iletişim konularında kişilere destek sağlanmalı.

2. Bu Alanda Araştırma Yapacak Uzmanlara Öneriler

1. Bu araştırma sonuçlarının daha geniş kitlelerde etkili sonuçlar doğurabilmesi için daha geniş çalışma grupları oluşturularak yapılması faydalı olacaktır.
2. Bugüne kadar yapılan çalışmalarda evli çiftlerde bireylerin erken dönem uyum bozucu şemaları yeterince değerlendirilip öfke tarzları ile

ilişkilendirilen detaylı bir araştırma yapılmamıştır. Bu şekilde yapılacak olan araştırmanın toplumun temeli olan aile üzerinde çok olumlu etkileri olacağı düşünülmektedir. Aile huzuru toplumun huzurunu sağlayacağı için sağlıklı bir toplum için bu konuda detaylı araştırmalara imza atılması tavsiye edilmektedir.

3. Evlilik kurumlarında evlilik öncesi ve evlilik sırasında aile bireylerinin her birinin kendisini daha güvenli bir ortamda ve daha sağlıklı hissetmesi ve psikolojik olarak sağlam bir aileye kavuşabilmek için bilimsel araştırmaların odağına insan ve aile konulmalı. Ailenin tüm fertleri ve sorumlulukları birer araştırma konusu olarak alınmalı. Böylece kişilerin hayattaki en çok değer verdikleri kişilere en çok zarar veren kişiler olmasının önüne geçilmiş olacaktır.

VI. KAYNAKLAR

KİTAPLAR

- BAYHAN, P. VE ARTAN İ., (2007). **Çocuk gelişimi ve eğitimi**. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- BELEN, F. Z. (2010). **Aile İçi İletişime Manevi Psiko-Sosyal Yaklaşım**.
- BUDAK, S. (2000) **Psikoloji Sözlüğü**. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- BÜYÜKÖZTÜRK, ŞENER. (2010). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. Ankara: PegemA Yayınları.
- EİSENBERG, N. & MORRİS, A. S. (2002). **Children's emotion-related regulation**. In Kail R. V. (Ed.), *Advances in child development and behavior*, Vol. 30, 189–229. San Diego,
- ERGÜN, MUSTAFA. (1995). **Bilimsel Araştırmalarda Bilgisayarla İstatistik Uygulamaları SPSS For Windows**, Ankara: Ocak Yayınları.
- FARAJİ, H VE TEZCAN, A.E. (2021). **Ergen**. Ankara: Eğiten Kitap.
- FROMM, E. (1985) **İnsandaki Yıkıcılığın Kökenleri**. (Alpagut, Ş., Çev.) Payel Yay, 1993 İstanbul
- HOKKS, B. (2002). **Feminizm Herkes İçindir**. (Aydın, E., Kurt, B., Özgün Ş., Yıldırım, A, Çev.) İstanbul: Çitlenbik Yayınları.
- İLKKARACAN P, GÜLÇÜR L, ARIN C (1996). **Sıcak Yuva Masalı: Aile İçi Şiddet ve Cinsel Taciz**. İstanbul: Metis Yayınları.
- KALAYCIOĞLU S, TILIÇ H.R (2001). **Evlerimizdeki Gündelikçi Kadınlar**. İstanbul: Su Yayınları.
- KISAÇ, İ. (2001). **Öfkenin İfade Edildiği Kişiler ve öfkenin Tensel Belirtileri**. VI. Ulusal Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Kongresi, 5-7 Eylül, Ankara
- LAMA, D. (2001). **Ethics for the new millennium**. Penguin.

- MCKİNNİE-BURNEY D. **An investigation of anger styles in adolescent students.** Negro Educ Rev. 2006;57(1- 2):35–43.
- NELSON, L. L. (2014). **Peacefulness as a personality trait.** In Personal Peacefulness, (s. 7-43). USA: Springer
- ÖZDAMAR K, 2013. **Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi, Cilt I,** Nisan Kitabevi, Eskişehir.
- ÖZUĞURLU, K. (1990). **Evlilik raporu.** İstanbul: Altın kitaplar.
- RAFAELİ, E., BERNSTEİN, D. P. VE YOUNG, J. E. (2012). **Şema terapi ayırıcı özellikler.** (M. Şaşıoğlu, Çev.).İstanbul: Psikonet Yayınları.
- TARHAN, T. (2006). **Evlilik Psikolojisi:** İstanbul: Timaş Yayınları.
- YILDIRIM, A. (1998). **Sıradan Şiddet:** Kadına ve çocuca yönelik şiddetin toplumsal kaynakları. İstanbul: Boyut Kitapları.
- YOUNG, J. (1991) **Erken dönem uyumsuz şemalar.** Yayınlanmamış yazısı
- YOUNG, J. E., KLOSKO, J.S. VE WEİSHAAR, M.E. (2009). **Şema terapi.** Tuğrul Veli Soylu (Çev.) (2. Baskı). İstanbul: Litera Yayıncılık.

DERGİLER

- ALBAYRAK B, KUTLU Y. Ergenlerde öfke ifade tarzı ve ilişkili faktörler. **Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi** 2009;2:58-68.
- BARİOLA, E., HUGHES, E. K. & GULLONE, E. (2012). Relationships between parent and child emotion regulation strategy use: A brief report. **Journal of Child and Family Studies**, 21(3), 443–448.
- BRADBURY, TN. & KARNEY, BR. (2004). Understanding and altering the longitudinal course of marriage. **Journal of Marriage and Family**, 66 (Nov), 862-879.
- CALKİNS, S. D. (2011). Biopsychosocial models and the study of family processes and child adjustment. **Journal of Marriage and Family**, 73(4), 817–821

- CUMMINGS, E. M., VOGEL, D., CUMMINGS, J. S., & EL-SHEIKH, M. (1989). Children's responses to different forms of expression of anger between adults. **Child development**, 1392-1404.
- DEFFENBACHER, J. L. (1999). Cognitive behavioral conceptualization and treatment of anger. **Journal of Clinical Psychology**. 55(3), 295-309.
- DEMİRCİ, İ., & EKŞİ, H. (2018). Sakin olun ve mutlu olun: Karakter güçlü yönlerinden esenliğe kadar karma bir yöntem çalışması. **Eğitim Bilimleri: Teori ve Uygulama**, 18(2), 279-330.
- EPSTEIN, N., SCHLESINGER, S., & DRYDEN, W. (1988). Concepts and methods of cognitive behavior family treatment. (Edited by: N. Epstein, S. Schlesinger, & W. Dryden). *Cognitive-Behavior Therapy with Families*. New York: Brunner/Mazel, 5-48.
- EROĞUL A, Türk B. Ergenlerde Çocukluk Örselenme Yaşantıları ve Öfke İfade Tarzları ile Benlik Saygısı ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. **International Journal of Human Science** 2010;10:1421–39. Evlilik ve Aile Terapisi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım - (Özgüven, 2000).
- FARAJI, H. (2020). Borderline kişilik bozukluğunda duygu düzenleme güçlüğü ve ruhsal işleyişin roschach testindeki görünümü. **Doğuş Üniversitesi Lisansüstü Enstitüsü**, İstanbul.
- FREDRICKSON, B. L. (2001). The role of positive emotions in positive psychology: The broaden and-build theory of positive emotions. **American Psychologist**, 56(3)
- GAY, L. E., HARDING, H. G., JACKSON, J. L., BURNS, E. E., & BAKER, B. D. (2013). Attachment style and early maladaptive schemas as mediators of the relationship between childhood emotional abuse and intimate partner violence. **Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma**, 22(4), 408-424.
- GILLUM, T. L., SULLIVAN, C. M., & BYBEE, D. I. (2006). The importance of spirituality in the lives of domestic violence survivors. **Violence against women**, 12(3), 240-250.

- GODRATİ, F., YAZDANPANAHI, Z., & AKBARZADEH, M. (2019). The relationship between religious attitude and domestic violence against women of reproductive age. **Journal of Midwifery and Reproductive Health**, 7(1), 1522-1526.
- GÜLER, K., & TUNCAY, M. (2021). Erken dönem uyum bozucu şemalar ve duyguları ifade edebilme becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesi. **Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi**, 5(4), 1385-1405.
- HAMAMCI, Z., BUĞRA, A. VE DURAN, Ş. (2011). Üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili bilgi kaynaklarının ve evlilik öncesi eğitim ihtiyaçlarının incelenmesi. **Aile ve Toplum Dergisi**, Sayı: 26(7), 33-50.
- HODGES, S. (2002). Mental health, depression, and dimensions of spirituality and religion. **Journal of Adult Development**, 9(2), 109-115.
- IMAMOĞLU, E. O., & YASAK, Y. (1997). Dimensions of marital relationships as perceived by Turkish husbands and wives. **Genetic, Social, and General Psychology Monographs**, 123(2), 211-233.
- JOHNSON, D. R., WHITE, L. K., EDWARDS, J. N., & BOOTH, A. (1986). Dimensions of marital quality: Toward methodological and conceptual refinement. **Journal of family issues**, 7(1), 31-49.
- KANSIZ, M., VE ARKAR, H. (2011). Mizaç ve karakter özelliklerinin evlilik doyumu üzerine etkisi. **Anadolu Psikiyatri Dergisi**, Sayı: 12, 24-29.
- KAYA N, KAYA H, ATAR N, TURAN N, ESKİMEZ Z, PALLOŞ A, AKTAŞ A. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin öfke ve yalnızlık özellikleri. **Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi**. 2012;9(2):18-26.
- KOENIG, H. G. (2009). Research on religion, spirituality, and mental health: A review. **The Canadian Journal of Psychiatry**, 54(5), 283-291.
- LAWRENCE E., BRADBURY T.N. (2001), Physical Aggression and Marital Dysfunction: A Longitudinal Analysis. **Journal of Family Psychology**, Vol.15. No.1, 135- 154.

- LOBBESTAEL, J., VAN VREESWIJK, M., & ARNTZ, A. (2007). Shedding light on schema modes: a clarification of the mode concept and its current research status. **Netherlands Journal of Psychology**, 63, 76-85.
- MOKHTARİ VE ARK., (2012), **OKB tanısı alan bireylerde şema terapinin evlilik doyumu üzerindeki etkisinin değerlendirmişlerdir.** Araştırma sonucunda şema terapinin obsesif kompulsif belirtileri azaltıp evlilik doyumunu arttırdığı tespit edilmiştir.
- MURİS, P. (2006). “Maladaptive Schemas in Non-Clinical Adolescents: Relations to Perceived Parental Rearing Behaviours, Big Five Personality Factors and Psychopathological Symptoms”, **Clinical Psychology and Psychotherapy**, 13, pp. 405-413
- ÖZCAN A, ŞENDAĞ M. The Mediating Role of Early Maladaptive Schemas in The Relationship Between Attachment and Trait Anger and Anger Expression. **International Journal of Psychological and Behavioral Sciences** 2016;6:533.
- ÖZER, K. (1994). Sürekli öfke (SL-ÖFKE) ve öfke ifade tarzı (ÖFKE-TARZ) ölçekleri ön çalışması. **Türk Psikoloji Dergisi**, Sayı: 9(31), 26-35.
- ÖZER, K.A. (1994). Öfke kaygı ve depresyon eğilimlerinin bilişsel alt yapısıyla ilgili bir çalışma. **Türk Psikoloji Dergisi**, sayı: 31(9), 12-25.
- ÖZMEN, A. (2006). Öfke: Kuramsal yaklaşımlar ve bireylerde öfkenin ortaya çıkmasına neden olan etmenler. **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**. 39 (1), 39-56.
- ÖZMEN, K. S. (2004). Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, sayı: 2(37), 27-39.
- SAMEROFF, A. (2010). Dynamic developmental systems: Chaos and order In Evans, G. W. & Wachs, T. D. (Eds.), *Chaos and its influence on children's development: An ecological perspective* (p. 255– 264). Washington, DC: **American Psychological Association**.

- SHARKİN, B. S. (1993). Anger and gender: Theory, research, and implications. **Journal of Counseling & Development**, 71(4), 386-389.
- SHEKİN DJ. 2011. Handbook of parametric and non parametric statistical prosedüre.p: 671-711. Third Editon, **A CRC press** company. Washington.
- SOYGÜT, G., KARAOSMANOĞLU, A., & ÇAKIR, Z. (2009). Erken dönem uyumsuz şemaların değerlendirilmesi: Young şema ölçeği kısa form 3'ün psikometrik özelliklerine ilişkin bir inceleme. **Türk Psikiyatri Dergisi**, 20(1), 75-84.
- SPANİER G. B. (1976). Measuring dyadic adjustment: new scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. **Journal of Marriage and the Family**, Sayı: 38 (1), S: 15-28.
- SPIELBERGER, C., CRANE, R. S., KEARNS, W. D., PELLEGRİN, K. L., RİCKMAN, R. L., & JOHNSON, E. H. (1991). Anger and anxiety in essential hypertension. **Stress and emotion**, 14, 266-283.
- ŞAHİN, H.Ş., BATIGÜN D.A. VE PAZVANTOĞLU, A.E.(2011). Cinsel işlevlerdeki sorunlarda tarz, kendilik algısı ve öfkenin rolü. **Türk Psikiyatri Dergisi** 2011;22( ).
- TEL H. (2002). Gizli sağlık sorunu: Ev içi şiddet ve hemşirelik yaklaşımları. **Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi**. 6(2);1-9.
- TEZCAN, A. E., (2022), Annelerin Ebeveyn Kabul Red Durumları ve Duygu Düzenlemeleri Arasındaki İlişki, **Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi**, Cilt:2, sayı: 1 Sayfa: 1-28
- TEZCAN, S. VE COŞKUN, Y. (2004). Türkiye'de 20. yüzyılın son çeyreğinde kadınlarda ilk evlenme yaşı değişimi ve günümüz evlilik özellikleri. **Nüfusbilim Dergisi** 2004, Sayı: 26, 15-34.
- VAN GENDEREN, H., RİJKEBOER, M., & ARNTZ, A. (2012). Theoretical Model: Schemas, Coping Styles, and Modes. In M. van Vreeswijk, J.

Broersen, & M. Nadort (Eds.), The Wiley-Blackwell Handbook of Schema Therapy (pp. 27-40). **John Wiley & Sons, Ltd.**

WALLER G, BABBS M, MİLLİGAN R, MEYER C, et al. Anger and Core Beliefs in The Eating Disorders. **International Journal of Eating Disorders** 2003;34:118–24.

WOLF K, FOSHEE V. Family violence, anger expression styles and adolescent dating violence. **Journal of Family Violence** 2003;18:309-16.

WOOD S. The Relationship of Negative Self schemas and Personality with The Experience and Expression of Anger. **Oklahoma: Oklahoma State University; 2005.**

YİĞİT, İ., ÇELİK, C. (2016). İlişki Doyumunun Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar, Kişilerarası İlişki Tarzları ve Kendilik Algısı Açısından Değerlendirilmesi. **Türk Psikoloji Yazıları.**

YOUNG, J. E., & LİNDEMANN, M. D. (1992). An Integrative Schema-Focused Model for Personality Disorders. **Journal of Cognitive Psychotherapy: An International Quarterly**, 6(11-23).

YOUNG, J. E., KLOSKO, J. S. VE WEİSHAAR, M. E. (2003). Schema therapy: A practitioner's guide. **New York. The Guilford Press**, s.7.

YÖNDEM ZD, BIÇAK B. Öğretmen adaylarının öfke düzeyi ve öfke tarzları. **Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi.** 2008;5(2):1-15.

TEZLER

Büyükgök, D. (2007). Eşler Arası Şiddet: Belirleyicileri ve Ruh Sağlığına Etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın

Akıncı, S., & Yavuzer, H. (2019). Nevşehir'de yaşayan kadınların kadına yönelik şiddet algısı (Master's thesis, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi).

Altun, N., (2019) Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Rollerine Göre Çocukluk Çağı Travmaları ile Erken Dönem Uyumsuz Şemaları Arasındaki İlişkinin

İncelenmesi (Yüksek lisans tezi), İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

ARSLAN, D. (1998). Aile İçinde Kadına Yönelen Şiddet Ve İstanbul Kadın Misafirhanesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul

CANEL, N. A. (2007). Ailede problem çözme evlilik doyumu ve örnek bir grup çalışmasının sınanması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

ÇAKIR S. (2008). Evli bireylerin evlilik uyumlarının ana-babalarına bağlanma düzeyleri ve demografik değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

DEMİRAY, Ö. (2006). Evlilikte uyumun demografik özelliklere göre incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

DEMİRAY, Ö. (2006). Evlilikte uyumun demografik özelliklere göre incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

DEMİRCİ, İ. (2017). Huzurlu ve mutlu yaşamın değerler ve karakter güçleri bağlamında karma bir araştırmayla incelenmesi. (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

ERDOĞAN, S. (2007). Evlilik uyumu ile psikiyatrik rahatsızlıklar, bağlanma stilleri ve mizaç ve karakter özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara.

GÜLER, K (2020), Doğu Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Psikoloji Ana Bilim Dalı / Klinik Psikoloji Bilim Dalı doktora tezi.

GÜRÇAM, Ç. (2017). Yetişkinlerde Bağlanma Stilleri İle Öfke Denetimi Ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki (Master's Thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

- GÜRSOY, F. Ç. (2004). Kaygı ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- HASTA, D. (1996). Ev işi paylaşımı ve ev işi paylaşımında hakkaniyet algısı ile Evlilik Doyumu İlişkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- KISAÇ İ. (1997). Üniversite öğrencilerinin bazı değişkenlere göre sürekli öfke ve öfke ifade düzeyleri [yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZKAYA G 2011. Çoklu karşılaştırma testlerinin grup sayısı ve denek sayılarına göre karşılaştırılması, Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Biyoistatistik Anabilim Dalı, Doktora Tezi. Bursa.
- SÜTÇÜ, S. T. (2006). Ergenlerde öfke ve saldırganlığı azaltmaya yönelik bilişsel davranışçı bir müdahale programının etkililiğinin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- TANIŞ Z. İ.(2014), Yetişkinlerde Bağlanma stilleri ve Öfke Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s. 22 (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).
- TOROSLU, B. (2020). Erken dönem uyum bozucu şemalar ile romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler arasındaki ilişkide mükemmeliyetçilik ve belirsizliğe tahammülsüzlüğün aracı rolü. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Başkent Üniversitesi.

İNTERNET KAYNAKLARI

- KARACA, S. (2013). Öfke ve Öfke Kontrolü, Erişim Tarihi: 20.05.2013, http://www.drstikkaraca.net/index.php?option=com_content&view=article&id=36&Itemid=46

EKLER

Ek.1: YSO

Ek 2: Aile Huzuru Ölçeği

Ek 3: Sürekli Öfke ve Öfke Tarzı Ölçeği

Ek 4: Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Ek 5: Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Ek.1: YSO

YSO

Yönerge: Aşağıda, kişilerin kendilerini tanımlarken kullandıkları ifadeler sıralanmıştır. Lütfen her bir ifadeyi okuyun ve sizi ne kadar iyi tanımladığına karar verin. Emin olmadığınız sorularda neyin doğru olabileceğinden çok, sizin **duygusal olarak** ne hissettiğinize dayanarak cevap verin.

Bir kaç soru, anne babanızla ilişkiniz hakkındadır. Eğer biri veya her ikisi şu anda yaşamıyorlarsa, bu soruları o veya onlar hayatta iken ilişkinizi göz önüne alarak cevaplandırın.

1 den 6'ya kadar olan seçeneklerden sizi tanımlayan en yüksek şıkkı seçerek her sorudan önce yer alan boşluğa yazın.

Derecelendirme:

- 1- Benim için tamamıyla yanlış
- 2- Benim için büyük ölçüde yanlış
- 3- Bana uyan tarafı uymayan tarafından biraz fazla
- 4- Benim için orta derecede doğru
- 5- Benim için çoğunlukla doğru
- 6- Beni mükemmel şekilde tanımlıyor

1. ____1__ Bana bakan, benimle zaman geçiren, başıma gelen olaylarla gerçekten ilgilenen kimsem olmadı.

2. ____1__ Beni terkedeceklerinden korktuğum için yakın olduğum insanların peşini bırakmam.

3. ____1__ İnsanların beni kullandıklarını hissediyorum

4. ____5__ Uyumsuzum.

5. ____4__ Beğendiğim hiçbir erkek/kadın, kusurlarımı görürse beni sevmez.

6. ____2__ İş (veya okul) hayatımda neredeyse hiçbir şeyi diğer insanlar kadar iyi yapamıyorum

7. ____5__ Günlük yaşamımı tek başıma idare edebilme becerisine sahip olduğumu hissetmiyorum.

8. ____5__ Kötü bir şey olacağı duygusundan kurtulamıyorum.

9. ____2__ Anne babamdan ayrılmayı, bağımsız hareket edebilmeyi, yaşlılarım kadar, başaramadım.

10. ____1 Eğer istediğimi yaparsam, başımı derde sokarım diye düşünürüm.
11. ____2 Genellikle yakınlarıma ilgi gösteren ve bakan ben olurum.
12. ____3 Olumlu duygularımı diğerlerine göstermekten utanırım (sevdiğimi, önemseddiğimi göstermek gibi).
13. ____5 Yaptığım çoğu şeyde en iyi olmalıyım; ikinci olmayı kabullenemem.
14. ____4 Diğer insanlardan bir şeyler istediğimde bana “hayır” edilmesini çok zor kabullenirim.
15. ____5 Kendimi sıradan ve sıkıcı işleri yapmaya zorlayamam.
16. ____2 Paramın olması ve önemli insanlar tanıyor olmak beni değerli yapar.
17. ____5 Her şey yolunda gidiyor görünse bile, bunun bozulacağını hissederim.
18. ____1 Eğer bir yanlış yaparsam, cezalandırılmayı hakkederim.
19. ____1 Çevremde bana sıcaklık, koruma ve duygusal yakınlık gösteren kimsem yok.
20. ____4 Diğer insanlara o kadar muhtacım ki onları kaybedeceğim diye çok endişeleniyorum.
21. ____1 İnsanlara karşı tedbiri elden bırakamam yoksa bana kasıtlı olarak zarar vereceklerini hissederim.
22. ____5 Temel olarak diğer insanlardan farklıyım.
23. ____3 Gerçek beni tanırlarsa beğendiğim hiç kimse bana yakın olmak istemez.
24. ____3 İşleri halletmede son derece yetersizim.
25. ____5 Gündelik işlerde kendimi başkalarına bağımlı biri olarak görüyorum.
26. ____3 Her an bir felaket (doğal, adli, mali veya tıbbi) olabilir diye hissedyorum.
27. ____4 Annem, babam ve ben birbirimizin hayatı ve sorunlarıyla aşırı ilgili olmaya eğilimliyiz.
28. ____2 Diğer insanların isteklerine uymaktan başka yolum yokmuş gibi hissedyorum; eğer böyle yapmazsam bir şekilde beni reddederler veya intikam alırlar.
29. ____2 Başkalarını kendimden daha fazla düşündüğüm için ben iyi bir insanım.
30. ____3 Duygularımı diğerlerine açmayı utanç verici bulurum.

31. ____ 5 En iyisini yapmalıyım, “yeterince iyi” ile yetinemem.
32. ____ 5 Ben özel biriyim ve diğer insanlar için konulmuş olan kısıtlamaları veya sınırları kabul etmek zorunda değilim.
33. ____ 5 Eğer hedefime ulaşamazsam kolaylıkla yılgınlığa düşer ve vazgeçerim.
34. ____ 5 Başkalarının da farkında olduğu başarılar benim için en değerlisidir.
35. ____ 4 İyi bir şey olursa, bunu kötü bir şeyin izleyeceğinden endişe ederim.
36. ____ 4 Eğer yanlış yaparsam, bunun özürü yoktur.
37. ____ 1 Birisi için özel olduğumu hiç hissetmedim.
38. ____ 4 Yakınlarımla beni terk edeceği ya da ayrılacağından endişe duyarım
39. ____ 4 Herhangi bir anda birileri beni aldatmaya kalkışabilir.
40. ____ 4 Bir yere ait değilim, yalnızım.
41. ____ 2 Başkalarının sevgisine, ilgisine ve saygısına değer bir insan değilim.
42. ____ 5 İş ve başarı alanlarında birçok insan benden daha yeterli.
43. ____ 3 Doğru ile yanlış birbirinden ayırmakta zorlanırım.
44. ____ 3 Fiziksel bir saldırıya uğramaktan endişe duyarım.
45. ____ 1 Annem, babam ve ben özel hayatımız birbirimizden saklarsak, birbirimizi aldatmış hisseder veya 1 suçluluk duyarız
46. ____ 2 İlişkilerimde, diğer kişinin yönlendirici olmasına izin veririm.
47. ____ 2 Yakınlarımla o kadar meşgulüm ki kendime çok az zaman kalıyor.
48. ____ 2 İnsanlarla beraberken içten ve cana yakın olmak benim için zordur.
49. ____ 1 Tüm sorumluluklarımı yerine getirmek zorundayım.
50. ____ 5 İstediğimi yapmaktan alıkonulmaktan veya kısıtlanmaktan nefret ederim.
51. ____ 3 Uzun vadeli amaçlara ulaşabilmek için şu andaki zevklerimizden fedakarlık etmekte zorlanırım
52. ____ 5 Başkalarından yoğun bir ilgi görmezsem kendimi daha az önemli hissederim.

53. ____ 3 Yeterince dikkatli olmazsanız, neredeyse her zaman bir şeyler ters gider.
54. ____ 3 Eğer işimi doğru yapmazsam sonuçlara katlanmam gerekir.
55. ____ 2 Beni gerçekten dinleyen, anlayan veya benim gerçek ihtiyaçlarım ve duygularımı önemseyen kimsem olmadı.
56. ____ 5 Önem verdiğim birisinin benden uzaklaştığını sezersem çok kötü hissederim.
57. ____ 3 Diğer insanların niyetleriyle ilgili oldukça şüpheliyimdir.
58. ____ 5 Kendimi diğer insanlara uzak veya kopmuş hissediyorum.
59. ____ 2 Kendimi sevilebilecek biri gibi hissetmiyorum.
60. ____ 3 İş (okul) hayatımda diğer insanlar kadar yetenekli değilim.
61. ____ 5 Gündelik işler için benim kararlarım güvenilemez.
62. ____ 5 Tüm paramı kaybedip çok fakir veya zavallı duruma düşmekten endişe duyarım.
63. ____ 2 Çoğunlukla annem ve babamın benimle iç içe yaşadığını hissediyorum- Benim kendime ait bir hayatım yok.
64. ____ 2 Kendim için ne istediğimi bilmediğim için daima benim adıma diğer insanların karar vermesine izin veririm.
65. ____ 3 Ben hep başkalarının sorunlarını dinleyen kişi oldum.
66. ____ 3 Kendimi o kadar kontrol ederim ki insanlar beni duygusuz veya hissiz bulurlar.
67. ____ 4 Başarmak ve bir şeyler yapmak için sürekli bir baskı altındayım.
68. ____ 3 Diğer insanların uyduğu kurallara ve geleneklere uymak zorunda olmadığımı hissediyorum.
69. ____ 3 Benim yararına olduğunu bilsem bile hoşuma gitmeyen şeyleri yapmaya kendimi zorlayamam.
70. ____ 5 Bir toplantıda fikrimi söylediğimde veya bir topluluğa tanıtıldığımda onaylanılmayı ve takdir görmeyi isterim.
71. ____ 5 Ne kadar çok çalışırsam çalışayım, maddi olarak iflas edeceğimden ve neredeyse her şeyimi kaybedeceğimden endişe ederim.
72. ____ 2 Neden yanlış yaptığının önemi yoktur; eğer hata yaptıysam sonucuna da katlanmam gerekir.

73. ____ 2 Hayatımda ne yapacağımı bilmediğim zamanlarda uygun bir öneride bulunacak veya beni yönlendirecek kimsem olmadı.
74. ____ 6 İnsanların beni terk edeceği endişesiyle bazen onları kendimden uzaklaştırırım.
75. ____ 5 Genellikle insanların asıl veya art niyetlerini araştırırım.
76. ____ 2 Kendimi hep grupların dışında hissedirim.
77. ____ 2 Kabul edilemeyecek pek çok özelliğim yüzünden insanlara kendimi açamıyorum veya beni tam olarak tanımalarına izin vermiyorum.
78. ____ 2 İş (okul) hayatımda diğer insanlar kadar zeki değilim.
79. ____ 4 Ortaya çıkan gündelik sorunları çözebilme konusunda kendime güvenmiyorum.
80. ____ 2 Bir doktor tarafından herhangi bir ciddi hastalık bulunmamasına rağmen bende ciddi bir hastalığın gelişmekte olduğu endişesine kapılıyorum.
81. ____ 2 Sık sık annemden babamdan ya da eşimden ayrı bir kimliğimin olmadığını hissediyorum.
82. ____ 2 Haklarıma saygı duyulmasını ve duygularımın hesaba katılmasını istemekte çok zorlanıyorum.
83. ____ 2 Başkaları beni, diğerleri için çok, kendim için az şey yapan biri olarak görüyorlar.
84. ____ 2 Diğerleri beni duygusal olarak soğuk bulurlar.
85. ____ 2 Kendimi sorumluluktan kolayca sıyıramıyorum veya hatalarım için gerekçe bulamıyorum.
86. ____ 2 Benim yaptıklarımın, diğer insanların katkılarından daha önemli olduğunu hissediyorum.
87. ____ 5 Kararlarıma nadiren sadık kalabilirim.
88. ____ 6 Bir dolu övgü ve iltifat almam kendimi değerli birisi olarak hissetmemi sağlar.
89. ____ 3 Yanlış bir kararın bir felakete yol açabileceğinden endişe ederim.
90. ____ 2 Ben cezalandırılmayı hakeden kötü bir insanım.

Ek 2: Aile Huzuru Ölçeği

Aile Huzuru Ölçeği

Aşağıdaki ifadelerin her birini aynı evde yaşadığınız ailenizi düşünerek, ailenize ne derecede uyduğunu, yanındaki kutucuklarda yer alan “1= Kesinlikle katılmıyorum” ile “5= Kesinlikle Katılıyorum” arasındaki rakamlardan yalnızca birinin üstüne (X) işareti koyarak gösteriniz.

1= Kesinlikle katılmıyorum 2=Katılmıyorum 3= Kararsızım 4= Katılıyorum 5= Kesinlikle Katılıyorum

1	Aile üyeleri birbiriyle iyi geçinir.	1	2	3	4	5
2	Biz aile olarak bir bütünün parçaları gibiyiz.	1	2	3	4	5
3	Aile yaşamımızdan keyif alıyoruz.	1	2	3	4	5
4	Aile içerisinde kendimi değerli hissediyorum.	1	2	3	4	5
5	Kendimi güvende hissettiğim bir aile yaşantım var.	1	2	3	4	5
6	Bana göre aile yaşamının temel kriterleri açısından uyumluyuz.	1	2	3	4	5
7	Yaşadığımız sorunlara rağmen aile yaşamımızdaki dengeyi	1	2	3	4	5
8	Ailemizin kronik sorunlarından dolayı çoğunlukla üzgün ve mutsuzum.	1	2	3	4	5
9	Aile içindeki sürekli ve yoğun çatışmalardan dolayı dinginliğe özlem	1	2	3	4	5
1	Aile yaşamımda yoğun bir ilgisizlik ve kopukluk hissediyorum.	1	2	3	4	5
1	Aile yaşamımda düzeltemediğim bir karmaşa ve belirsizlik hali var.	1	2	3	4	5
1	Eşimle olan ilişkiyi sürekli sorguluyorum.	1	2	3	4	5
1	Aile yaşamına dair hayal kırıklıklarım çok fazla.	1	2	3	4	5
1	Aile içerisinde en temel ihtiyaçlarım bile karşılanmıyor.	1	2	3	4	5
1	Beni ben yapan kırmızı çizgilerim dahi ihlal edildi.	1	2	3	4	5

Ek 3: Sürekli Öfke ve Öfke Tarzı Ölçeği

Sürekli Öfke ve Öfke Tarzı Ölçeği

(SÖÖTÖ) 1.BÖLÜM

YÖNERGE: Aşağıda kişilerin kendilerine ait duygularını anlatırken kullandıkları birtakım ifadeler verilmiştir. Her ifadeyi okuyun, sonra da genel olarak nasıl hissettiğinizi düşünün ve ifadelerin sağ taraflarındaki sayılar arasında sizi en iyi tanımlayan ifadeyi seçerek, üzerine (X) işareti koyun. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman kaybetmeksizin, genel olarak nasıl hissettiğinizi gösteren cevabı işaretleyin.

- (1) Hiç Tanımlamıyor
- (2) Biraz Tanımlıyor
- (3) Oldukça Tanımlıyor
- (4) Tümüyle Tanımlıyor

Sizi ne kadar tanımlıyor?

	Hiç	Biraz	Oldukça	Tümüyle
1- Çabuk Parlarım.	(1)	(2)	(3)	(4)
2- Kızgın mizaçlıyım.	(1)	(2)	(3)	(4)
3- Öfkesi burnunda bir insanımdır.	(1)	(2)	(3)	(4)
4- Başkalarının hataları, yaptığım işi yavaşlatınca kızarım.	(1)	(2)	(3)	(4)
5-Yaptığım iyi bir işten sonar takdir edilmemek canımı sıkar.	(1)	(2)	(3)	(4)
6- Öfkelenince kontrolümü kaybederim.	(1)	(2)	(3)	(4)
7- Öfkelenildiğimde ağzıma geleni söylerim.	(1)	(2)	(3)	(4)
8- Başkalarının önünde eleştirilmek beni hiddetlendirir.	(1)	(2)	(3)	(4)
9- Engellendiğimde içimden birilerine vurmak gelir.	(1)	(2)	(3)	(4)
10- Yaptığım iyi bir iş kötü değerlendirildiğinde çılına dönerim.	(1)	(2)	(3)	(4)

2.BÖLÜM

YÖNERGE: Herkes zaman zaman kızgınlık veya öfke duyabilir. Ancak, kişilerin öfke duygularıyla ilgili tepkileri farklıdır. Aşağıda, kişilerin öfke ve kızgınlık tepkilerini tanımlarken kullandıkları ifadeleri göreceksiniz. Her bir ifadeyi okuyun ve öfke ve kızgınlık duyduğunuzda genelde ne yaptığınızı düşünerek o ifadenin yanında sizi en iyi tanımlayan sayının üzerine (x) işareti koyarak belirtin. Doğru veya yanlış cevap yoktur. Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman sarf etmeyiniz.

- (1) Hiç
- (2) Biraz
- (3) Oldukça
- (4) Tanımlıyor

ÖFKELENDİĞİMDE VEYA KIZDIĞIMDA ...

Sizi ne kadar tanımlıyor

	Hiç	Biraz	Oldukça	Tümüyle
11- Öfkemi kontrol ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)
12- Kızgınlığımı gösteririm.	(1)	(2)	(3)	(4)
13- Öfkemi içime atarım.	(1)	(2)	(3)	(4)
14- Başkalarına karşı sabırlıyım.	(1)	(2)	(3)	(4)
15- Somurtur ya da sürat asarım.	(1)	(2)	(3)	(4)
16- İnsanlardan uzak dururum.	(1)	(2)	(3)	(4)
17- Başkalarına iğneli sözler söylerim.	(1)	(2)	(3)	(4)
18- Soğukkanlılığımı korurum.	(1)	(2)	(3)	(4)
19- Kapıları çarpmak gibi şeyler yaparım.	(1)	(2)	(3)	(4)
20- İçin için köpürürüm ama gösteremem.	(1)	(2)	(3)	(4)
21- Davranışlarımı kontrol ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)
22- Başkalarıyla tartışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)
23- İçimde, kimseye söyleyemediğim kinler beslerim.	(1)	(2)	(3)	(4)
24- Beni çileden çıkararak her neyse saldırırım.	(1)	(2)	(3)	(4)
25- Öfkem kontrolden çıkmadan kendimi	(1)	(2)	(3)	(4)
26- Gizliden gizliye insanları epeyce eleştiririm..	(1)	(2)	(3)	(4)
27- Belli ettiğimden daha öfkeliyimdir.	(1)	(2)	(3)	(4)
28- Çoğu kimseye kıyasla daha çabuk sakinleşirim.	(1)	(2)	(3)	(4)
29- Kötü şeyler söylerim.	(1)	(2)	(3)	(4)
30- Hoşgörülü ve anlayışlı olmaya çalışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)
31- İçimden insanların fark ettiğinden daha fazla sinirlenirim.	(1)	(2)	(3)	(4)
32- Sinirlerime hakim olamam.	(1)	(2)	(3)	(4)
33- Beni sinirlendirenlere, ne hissettiğimi söylerim.	(1)	(2)	(3)	(4)
34 Kızgınlık duygularımı kontrol ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)

Ek 4: Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Sosyo-Demografik Bilgi Formu

1) Cinsiyet

Kadın Erkek

2) Çalışma durumunuz nedir?

Çalışmıyorum Çalışıyorum

3) Gelir düzeyiniz nedir?

Düşük Orta Yüksek

4) Gelir düzeyiniz nedir?

Evli

5) Eğitim süreniz nedir?

İlkokul mezunu Ortaokul mezunu Lise mezunu Üniversite mezunu

Yüksek lisans ve üzeri

6) Eşinizin eğitim süreniz nedir?

İlkokul mezunu Ortaokul mezunu Lise mezunu Üniversite mezunu

Yüksek lisans ve üzeri

7) Çocuğunuz var mı?

Hayır Evet

8) Dini inancınız mı?

Hayır Evet

9) Bilinen bir rahatlığınız var mı?

Hayır Evet

10) Bilinen bir rahatlığınız var mı?

Hayır Evet

2) Yaşınız (Belirtiniz).

.....

3) Eğitim durumunuz

- İlköğretim
 Ortaöğretim
 Lise
 Önlisans
 Lisans
 Lisansüstü
 Diğer

4) Romantik ilişkiniz var mı?

- Evet
 Hayır

5) Şimdiye kadar romantik ilişkiniz oldu mu?

- Evet   Hayır

6) Romantik ilişkiniz süresince partneriniz tarafından ilişki dışı ilişki (aldatma) deneyimi yaşadınız mı?

- Evet   Hayır

7) Romantik ilişki süresince parnerinizi aldattınız mı? (Belirtiniz)

- Evet   Hayır

8) Hergangi bir psikiyatrik hastalık geçmişiniz var mı?

- Evet   Hayır

Cevabınız evet ise belirtiniz.

.....

9) Şuan psikiyatrik bir ilaç kullanıyor musunuz?

- Evet   Hayır

Ek 5: Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Evrak Tarih ve Sayısı: 31.05.2022-51938

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı :E-88083623-020-51938
Konu : Etik Onayı Hk.

31.05.2022

Sayın ALİ EREN YILDIZ

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 26.05.2022 tarihli ve 2022/09 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur. Bilgilerinize rica ederim.

Dr.Öğr.Üyesi Alper FİDAN
Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSL4BD6B02 Pin Kodu : 27522

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-aydin-universitesi-ebys?>

Adres : Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Küçükçekmece / İSTANBUL

Telefon : 444 1 428

Web : <http://www.aydin.edu.tr/>

Keş Adresi : iau.yazisleri@iau.hs03.kep.tr

Bilgi için : Hicran DEMİR
Unvanı : Yazı İşleri Uzmanı

ÖZGEÇMİŞ

Ad-Soyad : Ali Eren YILDIZ

Öğrenim Durumu

Yüksek Lisans: İstanbul Aydın Üniversitesi

Psikoloji 2020-2023

Lisans: Nişantaşı Üniversitesi

Psikoloji 2015-2018

Mesleki Deneyim

Ulya Psikoloji Merkezi

2023 Ocak ayından itibaren